

Måling av næringslivets regelverkskostnader knyttet til særavgiftene

Basismåling ved bruk av standardkostnadsmodellen

Rapport utarbeidet for
Nærings- og Handelsdepartementet
av Oxford Research AS
i samarbeid med Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers DA

Oxford Research er et skandinavisk konsulentselskap som dokumenterer og utvikler kunnskap i analyser, evalueringer og utredninger slik at politiske og strategiske aktører kan få et bedre grunnlag for sine beslutninger. Oxford Research ble etablert i 1995 i København og har nå kontorer også i Norge (Kristiansand) og Sverige (Stockholm).

Se www.oxford.no for mer informasjon om selskapet.

Innledning

Som en del av Regjeringens arbeid for et enklere Norge, har Nærings- og handelsdepartementet i samarbeid med øvrige berørte departementer, igangsatt et arbeid for å måle næringslivets administrative byrder knyttet til å følge ulike regelverk. For departementet er dette et viktig redskap i forenklingsarbeidet. Målingene gjennomføres etter en metode som er utviklet i Nederland og de skandinaviske land. I Norge har den fått navnet StandardKostnadsModellen. Metoden baseres på intervjuundersøkelser med bedrifter knyttet til et konkret regelverk. På basis av denne informasjonen kan regelverkskostnadene aggregeres på samfunnsnivå.

Denne rapporten omhandler næringslivets regelverkskostnader knyttet til særavgiftene. Særavgiftene bringer, sammen med merverdiavgiften, inn mer enn en tredjedel av de samlede skatte- og avgiftsinntektene fra fastlands-Norge. I tillegg til å være en fri inntekt for staten, benyttes noen av særavgiftene også for å prise eksterne effekter, bl.a. produkter og prosesser som er miljøskadelige.

Rapporten er utarbeidet av Oxford Research AS i samarbeid med Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS (PWC). Adm.dir Harald Furre i Oxford Research har vært prosjektleder. Fra Oxford Research har også analytiker Rune Jamt, nordisk direktør Leif Jakobsen og analytiker Jannik Krohn Falch arbeidet med studien. I PWC har partner Trond Ingebrigtsen og tollrådgiver Cato Huseby vært ansvarlige for arbeidet. Arbeidet er gjennomført i perioden medio februar til ultimo april 2005.

Rapporten har vært drøftet med en egen referansegruppe oppnevnt av Nærings- og handelsdepartementet. De konklusjoner som trekkes står imidlertid for utredernes regning.

Kristiansand, 2. mai 2005

OXFORD RESEARCH AS

Harald Furre

Adm.dir

Innholdsfortegnelse

1.	Sammendrag	7
2.	Dette inngår i målingen	13
3.	Metodisk fremgangsmåte - en oversikt	15
4.	Kartlegging av lovgivningsområdet	17
4.1.	Nedbryting av loven, informasjonskrav og opplysninger	17
4.2.	Etablering av administrative aktiviteter for hvert informasjonskrav	18
4.3.	Avgrensning i forhold til beslektet regulering	19
4.4.	Identifikasjon av marginale informasjonskrav	19
4.5.	Oppdeling av opplysningskravene i ulike typer av regulering	20
4.6.	Identifikasjon av evt. segment og kartlegging av antall foretak pr. særavgift	21
4.7.	Identifikasjon av kostnadsparametere	26
4.8.	Frekvensanalyse	28
4.9.	Intervjuguide	29
5.	Måling av tidsforbruk og kostnader i foretaket	30
5.1.	Valg av foretak til intervjuer	30
5.2.	Gjennomføringen av foretaksintervjuer	31
6.	Beregning av tids- og ressursforbruk pr. aktivitet pr. avgift	32
6.1.	Avgift på sjokolade og sukkervarer (SJ)	33
6.2.	Avgift på alkoholfrie drikkevarer (KF og KH)	35
6.3.	Avgift på sluttbehandling av avfall (SA)	37
6.4.	Avgift på bensin (BE)	40
6.5.	Avgift på båtmotor (BM)	42
6.6.	Avgift på alkohol (BV og OL)	44
6.7.	Forbruksavgift på elektrisk kraft (EL)	47
6.8.	Avgift på sukker (SU)	50
6.9.	Avgift på tobakksvarer (TO)	52

6.10. Avgift på smøreolje (SM)	54
6.11. Avgift på mineralolje til fremdrift av motorvogn (MM)	56
6.12. Avgift på miljøgasser, HFK og PFK (FK)	58
6.13. Avgift på TRI og PER (TR og PR)	61
6.14. CO2-avgift (CM og CB)	63
6.15. Grunnavgift på fyringsolje (GM)	65
6.16. Avgift på svovel (SO)	67
6.17. Avgift på drikkevareemballasje (GA, GB, GG, GP, MA, MB, MG)	69
6.18. Engangsavgift på motorvogn	71
6.19. Års-, Vektårs- og omregistreringsavgift	73
7. Beregning og forenklingsforslag	77
7.1. Omregning av data for næringslivet i sin helhet	77
7.2. Sensitivitetsanalyse	82
7.3. Forslag til regelforenkling og/eller digitalisering	87

1. Sammendrag

Denne målingen omfatter kostnader som pålegges næringslivet når det skal etterkomme bestemmelsene i særavgiftslovgivningen. En administrativ byrde kan defineres slik:

Bedriftenes kostnader knyttet til å finne frem til, dokumentere, lagre, gjøre tilgjengelig eller rapportere alle former for informasjon på bakgrunn av krav i offentlige regler.¹

Det er mao. bare de administrative kostnadene som skal måles, ikke andre kostnader som måtte medgå for å oppfylle lovens krav, ei heller selve avgiftsbeløpet.

Målingen omfatter særavgifter som ilegges med hjemmel i følgende to lover:

- Lov 19. mai 1933 nr 11 om særavgifter
- Lov 19. juni 1959 nr 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter

Med hjemmel i den første loven, innkreves det 17 ulike særavgifter. Med hjemmel i den andre 4 ulike avgifter. Det er således regelverkskostnadene/administrative byrder knyttet til 21 ulike særavgifter som er beregnet.

Målingen er gjennomført etter StandardKostnadsModellen. Metoden fastlegger hvordan de administrative kostnadene skal måles. Sentralt i beregningen er begrepet ”normaleffektivbedrift”. Dette er en bedrift som håndterer avgifter verken mer eller mindre effektivt enn hva som kan forventes. På basis av bedriftsintervjuer og ekspertvurderinger, fastsettes den normaleffektive bedriften. Tiden denne benytter multipliseres med en standard timepris, frekvens og med antallet bedrifter i populasjonen. På den måten kan kostnadene pr. avgift på samfunnsnivå estimeres.

Den følgende tabell viser timer og kostnader for alle bedriftene samlet pr. særavgift. Det er skilt mellom gjennomsnittlige årlige kostnader knyttet til registrering som særavgiftspliktig og de årlige administrative kostnadene som følger av å følge særavgiftsregelverket (informasjonsforpliktelse).

Tabell 1: Total tidsbruk/kostnad pr. avgift						
Avgift	Registrering		Infor. forpliktelse		Totalt	
	Timer	Kr.	Timer	Kr.	Timer	Kr.
Sjokolade og sukkervarer	30	8 790	5325	1 560 225	5355	1 569 015
Alkoholfrie drikkevarer	20	5 860	6264	1 835 352	6284	1 841 212
Sluttbehandling av avfall	10	2 930	1236	362 148	1246	365 078
Bensin	4	1 172	777	227 661	781	228 833
Båtmotorer	20	5 860	1776	520 368	1796	526 228
Alkohol	50	14 650	6063	1 776 459	6113	1 791 109
Elektrisk kraft	50	14 650	4800	1 406 400	4850	1 421 050
- 2.ledd	.	.	.	.	53388	15 642 684
Sukker	20	5 860	2223	651 339	2243	657 199

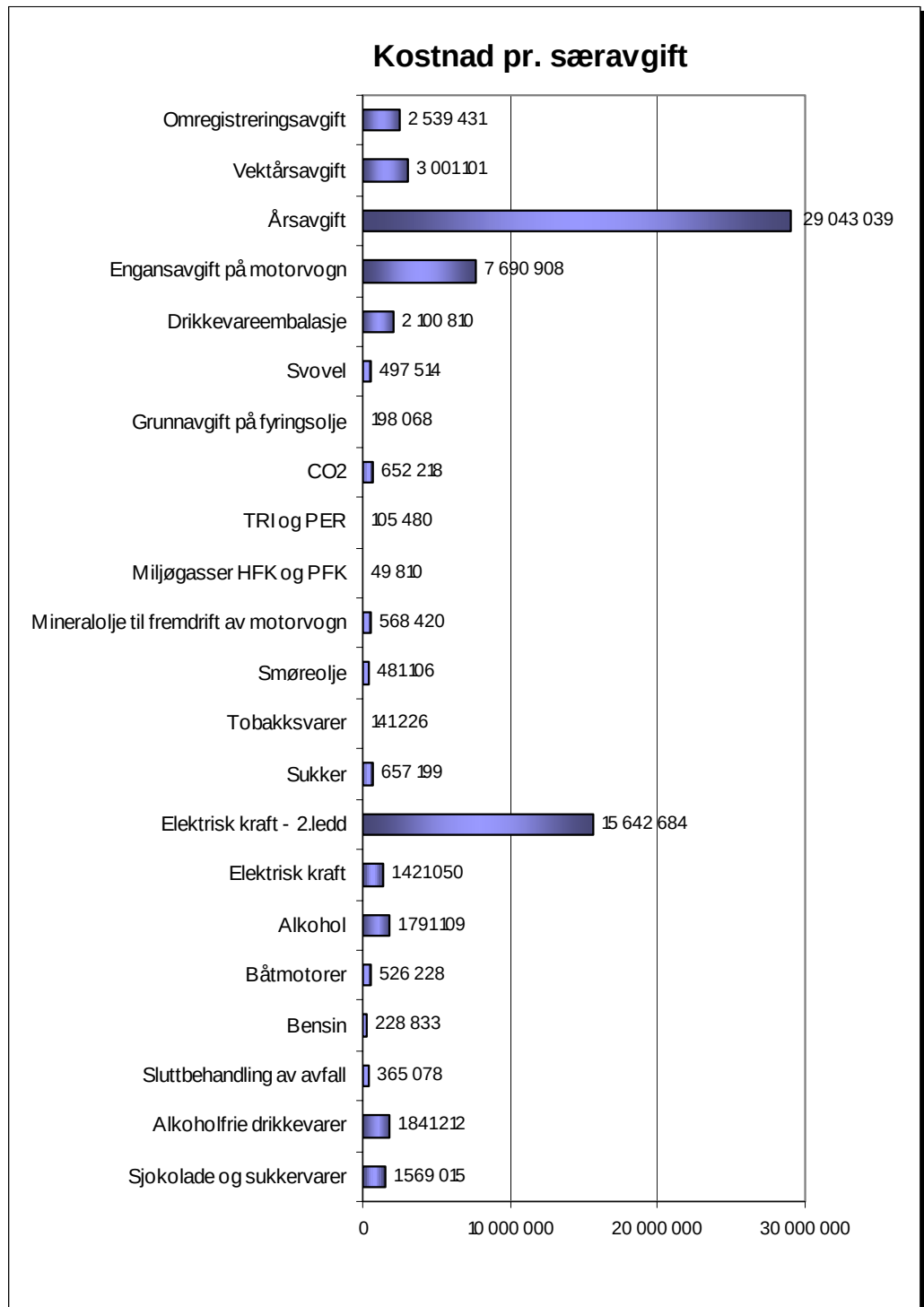
¹ Kilde: Fokus på administrative byrder. En manual for å måle næringslivets administrative kostnader, Rambøll Norge 2004.

Tabell 1: Total tidsbruk/kostnad pr. avgift						
Avgift	Registrering		Infor. forpliktelse		Totalt	
	Timer	Kr.	Timer	Kr.	Timer	Kr.
Tobakksvarer	2	586	480	140 640	482	141 226
Smøreolje	4	1 172	1638	479 934	1642	481 106
Mineralolje til fremdrift av motorvogn	4	1 172	1936	567 248	1940	568 420
Miljøgasser HFK og PFK	20	5 860	150	43 950	170	49 810
TRI og PER	0	0	360	105 480	360	105 480
CO ₂	4	1 172	2222	651 046	2226	652 218
Grunnavgift på fyringsolje	4	1 172	672	196 896	676	198 068
Svovel	4	1 172	1694	479 934	1698	497 514
Drikkevareembalasje	30	8 790	7140	2 092 020	7170	2 100 810
Lov om særavgifter	276	80 868	44 756	13 097 100	98 420	28 837 060
Engansavgift på motorvogn	20	5 860	26229	7 685 048	26249	7 690 908
Årsavgift	0	0	.	.	99123	29 043 039
Vektårsavgift	0	0	.	.	10242	3 001 101
Omregistreringsavgift	0	0	.	.	8667	2 539 431
Lov om avgifter på motorkjøretøyer og båter	20	5 860	26229	7 685 048	144281	42 274 479
Totalt	296	86 728	70 985	20 782 148	242 701	71 111 539
Kontroll	.	.	.	.	13425	2 360 115
Totalt m/kontroll	296	86728	71129	20840748	256 126	73 471 654

Særavgiftene påfører altså næringslivet vel kr. 73 millioner kroner i årlige administrative kostnader, fordelt med vel kr. 28 mill. som en følge av "Lov om særavgifter" og vel kr. 71 mill. som en følge av "Lov om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter". (kostnader knyttet til tollvesenets kontroller, vel kr. 2,3 mill., er ikke fordelt mellom de to lovene).

Kostnadene er svært forskjellige for de ulike avgiftene. Følgende figur illustrerer dette enda tydeligere:

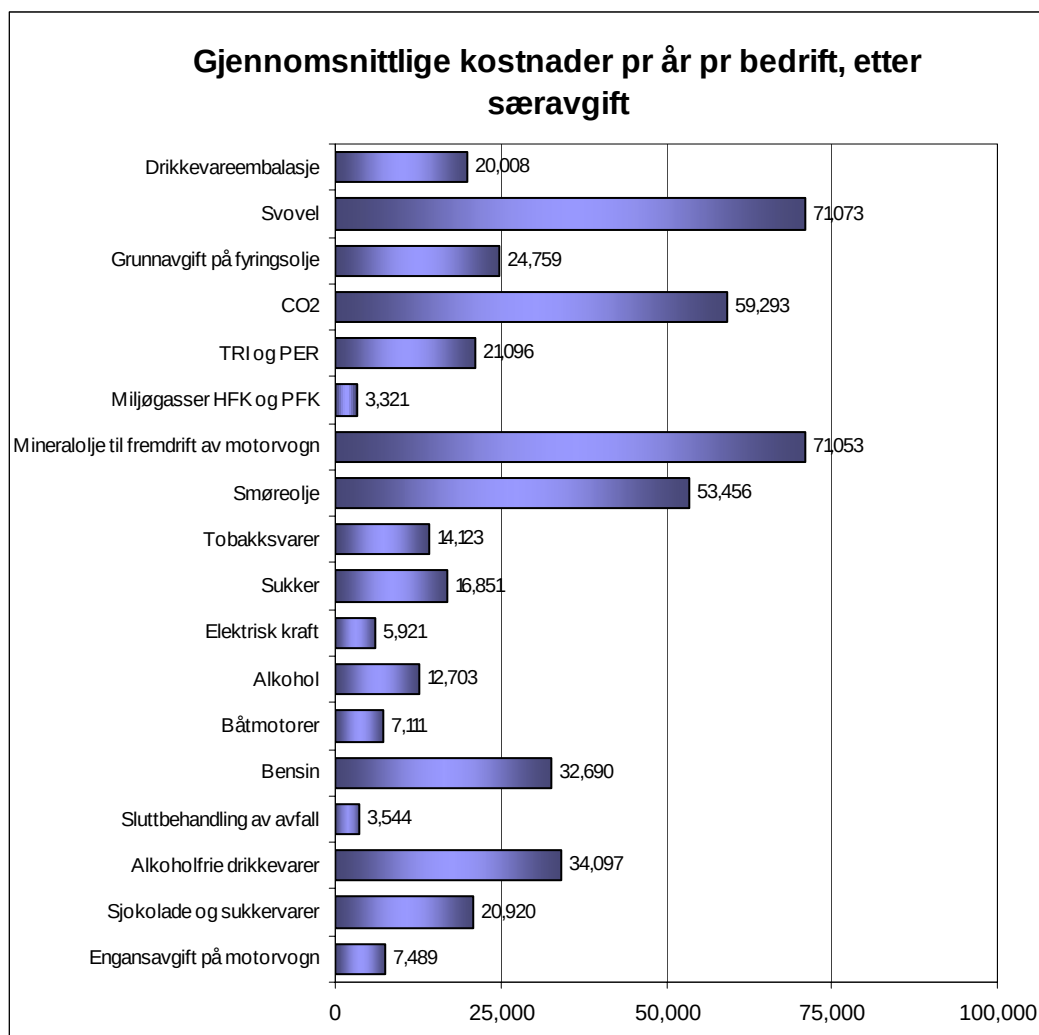
Figur 1: Årlige administrative kostnader pr. særavgift.

Kostnadene for hver enkelt bedrift varierer også sterkt. Årsavgift, vektårsavgift og omregistreringsavgift utgjør en stor del av den samlede administrative byrden, men kostnaden pr. bedrift er liten. Summen blir stor fordi antallet kjøretøyer er så stort. Det samme gjelder 2. leddskostnadene for el-avgift (lite beløp, men stort antall bedrifter).

For de andre avgiftene er bildet stort sett et annet. Dersom vi fordeler kostnadene pr. avgift pr. år på det antallet bedrifter som er registrert for hver avgiftstype, får vi følgende bilde:.

Figur 2: Gjennomsnittlige kostnader pr. år pr. bedrift, etter særavgift (kr.)

Bedriftenes kostnader knyttet til Tollvesenets kontroller er ikke med i tallene brukt i figuren over. Heller ikke års-, vektårs- og omregistreringsavgift er med fordi vi ikke har tall for antall bedrifter som eier/disponerer biler. Disse avgiftene er beregnet utelukkende ut fra antall biler som er tilknyttet næringslivet.

Intervjuene og ekspertvurderingene viser at regelverkskostnadene pr. bedrift i stor grad påvirkes av tiden det tar å føre et lagerregnskap som gir nødvendige data til at særavgiftspliktig omsetning kan rapporteres korrekt. Årsakene til variasjonen er bl.a.:

- antall produksjons- og lagerlokaliteter
- antall ulike varelinjer som er særavgiftspliktige
- antall nye varer i sortimentet

- antall fritak fra særavgiften
- den interne organisering (antall underavdelinger eller datterselskaper data skal innhentes fra)
- det bedriftsinterne lager-/salgssystemet (alt fra manuelle beregninger til omfattende automatiserte systemer benyttes).

Sistnevnte punkt forsterkes ved tilfeller der antall lokaliseringer og varelinjer er høyt. Disse kostnadsdriverne har ulik betydning fra bedrift til bedrift. Bedriftsstørrelse korrelerer til en viss grad med enkelte av disse faktorene, men det ser ikke ut til å ha vesentlig betydning. Det har ikke vært mulig å identifisere *en* faktor som kan forklare variasjonen i bedriftenes tidsbruk. Hadde en slik faktor vært identifisert, og hadde det vært mulig å finne data for denne faktoren for populasjonen som helhet, kunne en statistisk ha beregnet et mer homogent segmenteringsgrunnlag. Det er altså ikke mulig. Beregningene er, ihht. metoden, gjort med utgangspunkt i intervjuer og ekspertvurderinger hvor ekstremtilfeller (svært lite/mye tid brukt) er vurdert sett bort fra dersom disse skyldes at bedriften ikke er normalt effektiv.

Ettersom tid brukt til lagerføring er en betydelig kostnadskomponent, er det gjennomført sensitivitetsanalyser som viser at dersom tidsbruken i gjennomsnitt reduseres med 20%, så reduseres regelverkskostnadene med 14,9%. Sensitivitetsanalysen viser også at dersom rapporteringshyppigheten justeres slik at bedriftene ikke trenger å innrapportere og innbetale særavgifter mer enn hver 2. måned, så reduseres de administrative kostnadene med omlag 45%. Denne analysen tar kun utgangspunkt i de avgifter som har registrerte kostnader knyttet til lagerføring, dvs. at motorvognavgiftene og 2. leddskostnadene knyttet til forbruksavgiften på elektrisk kraft ikke er med i beregningen.

Det kan være interessant å vurdere de administrative kostnadene som næringslivet påføres som en følge av særavgiftene i forhold til hvor mye inntekter hver enkelt avgift innbringer til statskassen. Følgende tabell viser dette:

Tabell 2: Administrative kostnader i forhold til inntekter pr. avgift, 2004			
Avgift	Totale inntekter i 2004	Beregnete regelverkskostnader for de registrerte bedriftene	Regelverkskostnader i prosent av totale inntekter
Sjokolade og sukkervarer	967 345 103	1 569 015	0,16 %
Alkoholrie drikkevarer	962 003 087	1 841 212	0,19 %
Sluttbehandling av avfall	553 717 104	365 078	0,07 %
Bensin	8 728 749 188	228 833	0,00 %
Båtmotorer	215 254 714	526 228	0,24 %
Alkohol	9 014 293 732	1 791 109	0,02 %
Elektrisk kraft (inkl. 2. ledd)*	4 126 055 841	17 063 734	0,41 %
Sukker	208 005 717	657 199	0,32 %
Tobakksvarer	6 798 871 688	141 226	0,00 %
Smøreolje	84 371 061	481 106	0,57 %
Mineralolje til fremdrift av motorvogn	4 674 936 933	568 420	0,01 %
Miljøgasser HFK og PFK	122 595 597	49 810	0,04 %
TRI og PER	5 976 224	105 480	1,76 %

Tabell 2: Administrative kostnader i forhold til inntekter pr. avgift, 2004			
Avgift	Totale inntekter i 2004	Beregnete regelverks-kostnader for de registrerte bedriftene	Regelverks-kostnader i prosent av totale inntekter
CO ₂	3 809 192 803	652 218	0,02 %
Grunnavgift på fyringsolje	655 408 726	198 068	0,03 %
Svovel	83 971 250	497 514	0,59 %
Drikkevareembalasje	461 766 104	2 100 810	0,45 %
Lov om særavgifter	41 472 514 872	28 837 060	0,07 %
Engansavgift på motorvogn	16 387 116 212	7 690 908	0,05 %
Årsavgift	6 957 598 975	29 043 039	0,42 %
Vektårsavgift	292 828 189	3 001 101	1,02 %
Omregistreringsavgift	1 819 625 857	2 539 431	0,14 %
Lov om avgift på motorvogner og båter	25 457 169 233	42 274 479	0,17 %
Totalt	66 929 684 105	71 111 539	0,11 %

Som en sammenlikning kan nevnes at den samfunnsmessige kostnaden knyttet til momslovgivningen er beregnet til 910 mill. NOK. Momsen innbrakte i 2004 ca 138,8 milliarder. Regelverkskostnaden utgjør dermed 0,66% av inntektene.

Gjennom bedriftsintervjuene og ekspertvurderingene er det identifisert et antall forslag til forenkling av regelverket og de administrative prosedyrene med sikte på å redusere næringslivets regelverkskostnader. Når det gjelder endringer av regelverket, vil et mer grovmasket regelverk medføre reduserte kostnader på noen områder. Det er også kommet forslag om at enkelte av avgiftene bør kunne slås sammen fordi det er samme vare og samme avgiftspliktige som omfattes av flere avgifter. Når det gjelder administrativ forenkling, er digital innrapportering et selvfølgelig forslag. Videre legger mange bedrifter vekt på å få likere praktisering av regelverket mellom tolldistriktene og dessuten at vedtak som fattes i direktoratet mv., publiseres mer aktivt med sikte på spredning av informasjon.

2. Dette inngår i målingen

Målingen omfatter kostnader knyttet til administrative byrder som pålegges næringslivet når det skal etterkomme bestemmelsene i særavgiftslovgivningen. En administrativ byrde kan defineres slik:

Bedriftenes kostnader knyttet til å finne frem til, dokumentere, lagre, gjøre tilgjengelig eller rapportere alle former for informasjon på bakgrunn av krav i offentlige regler.²

Det er mao. bare de administrative kostnadene som skal måles, ikke andre kostnader som måtte medgå for å oppfylle lovens krav, ei heller selve avgiftsbeløpet.

Målingen omfatter særavgifter som ilegges med hjemmel i følgende to lover:

- Lov 19. mai 1933 nr 11 om særavgifter
- Lov 19. juni 1959 nr 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter

Med hjemmel i den første loven, innkreves det 17 ulike særavgifter. Nærmere vilkår knyttet til disse finnes i "Forskrift om særavgifter", fastsatt av Finansdepartementet 11. desember 2001, samt de årlige avgiftsvedtakene i Stortinget.

De 17 ulike avgiftene som er hjemlet i særavgiftsloven av 1933 er:

Tabell 3: Avgifter med hjemmel i Lov av 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter	
Avgift på tobakkvarer	Avgift på alkoholfrie drikkevarer
Avgifter på drikkevareemballasje	CO ₂ -avgift på mineralske produkter
Avgift på svovel	Avgift på smøreolje mv.
Avgift på bensin	Grunnavgift på fyringsolje mv.
Avgift på mineralolje til fremdrift av motorvogn (auto-diesel)	Avgift på hydrofluorkarbon (HFK) og perfluorkarbon (PFK)
Avgift på sluttbehandling av avfall	Avgift på trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER)
Avgift på båtmotorer	Avgift på sukker m.m.
Avgift på sjokolade- og sukkervarer m.m.	Forbruksavgift på elektrisk kraft
Avgift på alkohol	

Med hjemmel i 1959-loven, er det fastsatt en forskrift for hver av de fire ulike typer særavgifter. Det er "Forskrift om engangsavgift på motorvogner", fastsatt av Finansdepartementet 19. mars 2001, "Forskrift om årsavgift for motorvogn", fastsatt av Finans- og tolldepartementet 4. juli 1986, "Forskrift om vektårsavgift", fastsatt av Finansdepartementet 29. juli 2000 og "Forskrift om omregistreringsavgift", fastsatt av Finans- og tolldepartementet 2. juli 1986.

Særavgiftene fastsettes av Stortinget gjennom årlige vedtak som en del av budsjettbehandlingene. I de årlige vedtakene fremgår også regler om fritak mv.

StandardsKostnadsModellen (SKM) har som hovedformål å måle næringslivets kostnader knyttet til informasjonskrav som løpende må oppfylles. Tidsforbruket for bedriftene for hver gang informasjonskravet må oppfylles, skal multipliseres med frekvensen på bedrifts- og samfunnsnivå. På den måten får man en sum for årlige regel-

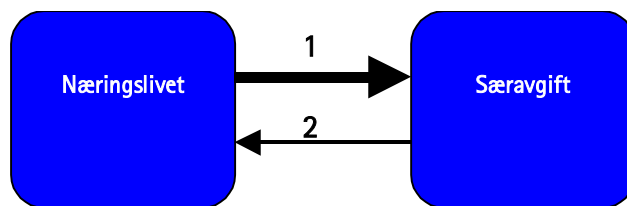
² Kilde: Fokus på administrative byrder. En manual for å måle næringslivets administrative kostnader, Rambøll Norge 2004.

verkskostnader. Dette vil typisk være administrative kostnader knyttet til hver enkelt avgiftstermin multiplisert med antall terminer pr. år og antallet bedrifter som må oppfylle denne forpliktelsen.

Særavgiftene påfører imidlertid næringslivet en del engangskostnader. Dette gjelder bl.a. søknad om etablering av særavgiftslager, godkjent avgiftsfritt lager og registrering som avgiftspliktig virksomhet. Sistnevnte utgift er tatt med etter en nærmere analyse av gjennomsnittlig antall nyregistreringer pr. avgift pr. år.

Figuren under illustrerer et viktig poeng i forhold til StandardKostandsModellens begrensninger. Den har som formål å måle de kostnader som loven pålegger næringslivet (2) og ikke hvilke kostnader næringslivet har knyttet til loven (1). Modellen er således ikke egnet til å fange opp alle næringslivets kostnader knyttet til særavgiftene.

Figur 3: Utgangspunkt for beregningen

Kostnader knyttet til investeringer i datasystemer, lokaler etc. er for eksempel ikke direkte med i modellen³. Det er heller ikke evt. merarbeid knyttet til det å unngå særavgift. Et eksempel som er fanget opp gjennom denne analysen, er at næringsmiddelbedrifter bruker ressurser på å utvikle en vare som kan defineres som kjeks (avgiftsfri) og ikke som sjokolade (avgiftspliktig).

³ I standard timepris er det dog beregnet en overhead, og i denne inngår IT-kostnader som en komponent. Dette vil imidlertid bare dekke "standard" datasystemer og ikke eventuelle spesielle systemer som den enkelte bedrift må investere i.

3. Metodisk fremgangsmåte - en oversikt

Beregningen av de administrative kostnadene knyttet til særavgiftene gjennomføres i henhold til manualen ”Fokus på administrative byrder”, med noen tilpasninger og presiseringer av arbeidsprosessen foretatt av Oxford Research. Spesielt interesserte bør lese denne metodebeskrivelsen. Dokumentet kan lastes ned via NHDs hjemmesider⁴.

Metoden er en prosess oppdelt i tre faser som hver for seg består av en rekke steg:

- Kartlegging av lovgivningsområdet
- Måling
- Beregning og formidling

Tekstboks 1 gir en samlet oversikt over målingens faser og steg.

Tekstboks 1. Metodisk fremgangsmåte - en oversikt

1 Kartlegging av lovgivningsområdene

- Steg 1:** Nedbryting av reglene/lovene i en rekke informasjonskrav
- Steg 2:** Avgrensing i forhold til beslektet regulering
- Steg 3:** Identifikasjon av marginale informasjonskrav
- Steg 4:** Oppdeling av opplysningene som skal rapporteres i ulike typer regulering
- Steg 5:** Identifikasjon av segment og kartlegging av antall foretak per segment
- Steg 6:** Identifikasjon av kostnadsparametere
- Steg 7:** Innsamling av bakgrunnsinformasjon – frekvensanalyse
- Steg 8:** Utarbeidelse av en intervjuguide og en endelig datamodell
- Steg 9:** Gjennomføring av en expert-review på steg 1 – 8

2. Måling

- Steg 10:** Valg av typiske foretak til intervjuer
- Steg 11:** Gjennomføring av foretaksintervjuer
- Steg 12:** Beregning av tids- og ressursforbruk per aktivitet per foretakssegment
- Steg 13:** Gjennomføring av expert-review for fase 2

3. Beregning

- Steg 14:** Omregning av data for næringslivet i sin helhet
- Steg 15:** Rapportering etter segment
- Steg 16:** Forslag til regel forenkling og/eller digitalisering

Denne rapporten følger i hovedsak strukturen i metoden. På hvert punkt redegjøres det for det arbeid som er foretatt og de valg som er gjort. På den måten vil leseren kunne få innsikt i hvilke vurderinger og avgrensninger som ligger til grunn for analysens resultater.

”Normaleffektive bedrifter” er et sentralt begrep i metoden. En normaleffektiv bedrift er en bedrift som gjennomfører arbeidsoppgavene knyttet til informasjonskravet på en måte som verken er mer eller mindre effektiv enn det man med rimelighet kan

⁴ <http://odin.dep.no/filarkiv/225082/SKM%20Manual.pdf>

forvente. Den normaleffektive virksomhets håndtering vurderes gjennom intervjuer med et antall typiske bedrifter samt eventuelt gjennom samtale med eksperter. På bakgrunn av innsamlede data standardiseres tiden brukt på de ulike aktivitetene. Den normaleffektive bedrift beskrives ut fra en kvalitativ vurdering basert på informasjonskravene og karakteristika ved de bedriftene som er tatt med i målingen.

4. Kartlegging av lovgivningsområdet

I fase 1 er det gjennomført analyser m.m. for å foreta en så presis og meningsfull måling som overhodet mulig. Fase 1 består av en rekke punkter;

- Nedbryting av regelen/loven i en rekke informasjons- og opplysningskrav.
- Avgrensning i forhold til beslektet regulering.
- Identifikasjon av marginale informasjonskrav.
- Oppdeling av opplysningskravene i ulike typer regulering.
- Identifikasjon av segmenter og kartlegging av antall foretak pr. segment.
- Identifikasjon av kostnadsparametere.
- Innsamling av bakgrunnsinformasjon – frekvensanalyse.
- Utarbeidelse av en intervjuguide og en endelig datamodell.
- Gjennomføring av ekspertintervjuer for steg 1 – 8.

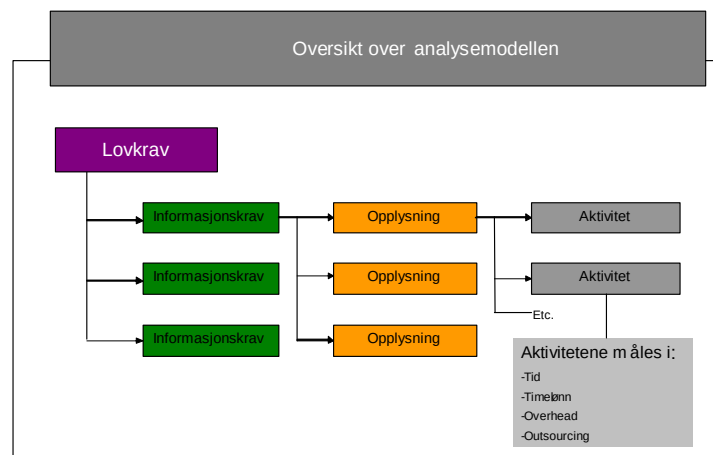
Relevant informasjon og vurderinger knyttet til de ulike stegene er omtalt i det følgende.

4.1. Nedbryting av loven, informasjonskrav og opplysninger

Et informasjonskrav kan defineres som en paragraf i en lovtekst eller annet offentlig regelverk som pålegger en bedrift å fremskaffe eller utarbeide informasjon som bedriften ikke kan unnlate å fremskaffe uten å bryte loven. Krav om informasjon til en tredjepart betraktes også som en administrativ byrde.

De ulike informasjonskrav genererer en rekke opplysninger som må rapporteres og for å få samlet inn disse data, må bedriften foreta en rekke aktiviteter som koster tid og penger. En oversikt over hvordan disse elementer henger sammen, kan sees i figur 4 nedenfor.

Figur 4: Oversikt over analysemodellen

Som vedlegg 1 til rapporten følger en oversikt over informasjonskrav, opplysninger og administrative aktiviteter for de ulike særavgiftene. Identifikasjonen av disse kravene og aktivitetene har skjedd gjennom en nøye gjennomgang av lov- og forskriftstekst samt Stortingets avgiftsvedtak for 2005, lov om særavgifter og forskrift om særavgifter. De mest vesentlige informasjonskravene er som følger:

- Oppgave for avgiftspliktig omsetning/uttak/levering (RD-0007/TVINN)
- Søknad om refusjon (RD-0007/TVINN)
- Omberegning (RD-0007/TVINN)

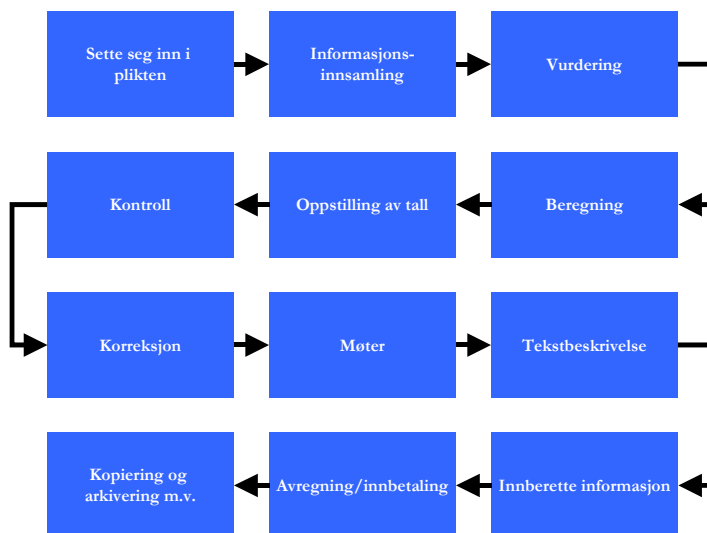
Hvorvidt innberetningen foregår ved hjelp av blankett RD-0007 eller direkte i Tollvesenets datasystem ved innførsel (TVINN) er avhengig av hvorvidt virksomheten er registrert som avgiftspliktig eller ikke.

4.2. Etablering av administrative aktiviteter for hvert informasjonskrav

Etter gjennomgangen av informasjons- og opplysningskravene, er det mulig å spesifisere for hvert informasjonskrav hvilke administrative aktiviteter som skal gjennomføres for å leve opp til kravet.

For hvert informasjonskrav vil det ofte være flere administrative aktiviteter, og en kjede av disse administrative aktiviteter skaper et flow-diagram, som eksemplifisert under.

Figur 5: Eksempel på flow-diagram: Oversikt over administrative aktiviteter

Oppdelingen av de administrative aktivitetene tar utgangspunkt i noen definerte standardaktiviteter, men for hver aktivitet vil det være knyttet en nærmere beskrivelse som delvis har inngått i intervjuguiden.

4.3. Avgrensning i forhold til beslektet regulering

Ettersom noen informasjonskrav kan stamme fra flere lover, er det avgjørende for undersøkelsens validitet at det gjøres en presis avgrensning av hvilke kostnader som kan relateres til hvilken lovgivning. Dette for å unngå at samme administrative kostnad måles to ganger.

Når kostnadene/informasjonskravene skal fordeles mellom lovene i en basismåling, skal det tas to valg for å unngå at kostnadene medregnes mer enn en gang.

I forbindelse med særavgiftene er det foretatt følgende avgrensninger:

- Alle varer som importeres til Norge, skal registreres ihht. til tolloven. I den forbindelse må bedriften oppgi en rekke opplysninger bl.a. om vekt/mengde, verdi, varetype mv. Dette gjelder uansett om varen er pålagt en særavgift eller ikke. Kostnadene knyttet til å innfri disse informasjonskravene, må derfor henføres til tolloven. Det er kun det eventuelle ekstra informasjonskravet som følger av særavgiftslovgivningen, som skal henføres til disse lovene.
- Vegtrafikkloven av 1965 fastslår i § 15 at alle motorvogner skal registreres og at den som melder en motorvogn til registrering, har plikt til å gi de opplysninger som kreves i samband med registreringen. Når motorvogn skifter eier, skal både den tidligere og den nye eier innen 3 dager gi skriftlig melding til registreringsmyndigheten. Disse pliktene er i stor grad sammenfallende med informasjonskravene knyttet til Engangsavgiften og Omregistreringsavgiften. Det er kun det eventuelle ekstra informasjonskravet som følger av avgiftslovgivningen, som skal henføres til disse avgiftene.
- Regnskapsloven fastslår at regnskapsbilag skal oppbevares i 10 år. Gjennom å følge denne loven, vil de næringsdrivende også oppfylle de krav til oppbevaring av dokumentasjon som stilles i de to særavgiftslovene med tilhørende forskrifter. Det er derfor kun eventuelle tilleggskrav som følger av særavgiftslovgivningen, som skal inngå i målingen.
- I henhold til de alminnelige foreldelsesreglene er bedriftene som har krevd inn forbruksavgiften på elektrisk kraft, pålagt å etterberegne evt. feil 3 år tilbake i tid. Kostnader knyttet til dette vil ikke kunne tilskrives særavgiften.
- Når det gjelder avgift på sluttbehandling av avfall, er det krav om dokumentasjon fra Statens forurensningstilsyn (SFT) og Fylkesmannen ang. mengder avfall til deponi og utslipp fra forbrenning og deponi. Dette medfører at bedriftene må ha systemer for å kunne dokumentere mengder overfor nevnte organer. Dermed tilfaller det ikke bedriften ekstra omkostninger ved å bruke samme system og tallmateriale ved lagerføringen.

Det ovennevnte medfører at administrative kostnader knyttet til å oppfylle de tre aktuelle lovene, fullt og helt tilføres disse. Alle tilleggskostnader som følger av at den aktuelle varen er særavgiftspliktig, er medtatt i denne målingen.

4.4. Identifikasjon av marginale informasjonskrav

Alle informasjonskrav som følger av lovgivningen, skal måles. For å sikre den mest optimale ressursanvendelsen, er det ikke alle informasjonskrav som nødvendigvis bør måles gjennom bedriftsintervjuer.

I all hovedsak er det foretatt bedriftsintervjuer for å fastslå de administrative kostnadene knyttet til særavgiftslovgivningen. Informasjonskrav som skal bedømmes gjennom intervjuer, detaljeres derfor ikke her. I de følgende redegjør vi for de tilfeller der kostnadene er estimert av eksperter uten bedriftsintervju:

- Næringslivets kostnader knyttet til å få riktig fordeling av forbruket av elektrisk kraft, slik at grunnlaget for nettselskapets beregning/fordeling av el-avgift mellom høy og redusert sats kan gjennomføres. Hvor mye tid det tar å komme frem til en riktig fordeling, er bedømt av eksperter, men er likevel kontrollsjekket gjennom intervjuer.
- Næringslivets kostnader ved registrering som avgiftspliktig.
- Næringslivets kostnad knyttet til kontroller utført av Tollvesenet. Mer om dette i kapittel 7.1.1.

Alle de tre områdene er, i tillegg til ekspertintervju, også kryss-sjekket gjennom bedriftsintervjuer.

Kostnadene enkelte bedrifter (spesielt i forbindelse med Engangsavgiften for motorvogner) har tilknyttet bankgarantier, er i denne rapporten ansett som så marginale at de ikke er tatt med i beregningene.

4.5. Oppdeling av opplysningskravene i ulike typer av regulering

Svært lite knyttet til særavgiftene er frivillig. Det er imidlertid foretatt en avklaring på tre områder.

Det kan diskuteres hvorvidt det å søke om unntak/ redusert sats etc. kan ses på som en frivillig kostnad eller ikke. Når det gjelder særavgifter, er dette spørsmålet primært aktuelt når det gjelder redusert sats for el-avgift og redusert sats for sluttbehandling av avfall, avhengig av deponiets beskaffenhet.

Når det gjelder el-avgift, skal industrien som hovedregel belastes redusert sats for energi som medgår i produksjonen, mens de må betale full sats for elektrisitet som medgår til administrasjonsbygg og lignende. Hvorvidt det å søke om å få redusert sats er en frivillig sak eller ikke, kan diskuteres. Det er i analysen tatt utgangspunkt i at lovens intensjon må legges til grunn for vurderingen, og avgiftsvedtakets intensjon er at bedriften skal oppnå redusert sats. Dermed er kostnadene knyttet til denne problematikken relevant. Hvordan det er gjort, omtales i beregningskapittelet.

Tilsvarende resonnement er lagt til grunn når det gjelder søknad om redusert sats for avfallbehandling. Dette området er dog ikke tatt med i de øvrige beregningene, men redegjøres for i kap. 6.3.6.

Det å registrere seg som avgiftspliktig hos Toll- og Avgiftsdirektoratet, er obligatorisk for alle innenlandske produsenter av særavgiftspliktige varer. Når det gjelder importører, er det imidlertid frivillig. Denne målingen omfatter ”normaleffektive bedrifter”, og vi legger til grunn at det å registrere seg som avgiftspliktig er en normaleffektivforretningsførsel. Dermed inngår registreringskostnadene som et element som tas med i kostnadsbildet. Den konkrete måten det gjøres på omtales senere.

4.6. Identifikasjon av eventuelle segmenter og kartlegging av antall foretak pr. særavgift

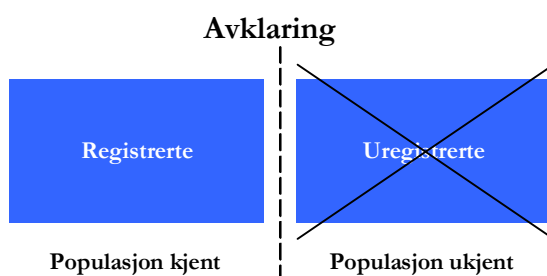
Dersom et informasjonskrav medfører ulike administrative kostnader for ulike typer av foretak, er det nødvendig å dele opp foretaket i ulike segmenter. Segmenteringen bør bero på *hva* forskjellen skyldes i de ressurser som anvendes for å oppfylle informasjonskravet.

Denne analysen gjelder i alt 21 ulike særavgifter, og det er beregnet kostnader på bedrifts- og samfunnsnivå for avgiftene hver for seg og samlet. Innenfor hver av avgiftene foreligger det et begrenset antall registrerte bedrifter som betaler avgift. Hva som etterspørres i tilknytning til særavgiftslovgivningen (informasjons- og opplysningskrav) er ikke vesentlig forskjellig mellom de forskriftene som er med i denne målingen. Verken antall ansatte, omsetningsstørrelse, bransjetilhørighet eller foretaksform har betydning for informasjonskrav eller opplysningskrav. Måten avgiftene beregnes og betales på, varierer lite. For eksempel foregår all rapportering av de fleste særavgiftene på samme skjema som må behandles manuelt (ikke digitalt). Vi har valgt å ha en viss variasjon i bedriftsstørrelse i intervjugruppen, men ut over dette er det ikke foretatt noen spesielle segmenteringer av de registrerte avgiftspliktige.

Den vesentligste avklaringen som er foretatt når det gjelder segmentering, er at målingen kun omfatter virksomheter som er registrerte avgiftspliktige og ikke de tilfeller hvor avgiftsplikten oppstår ved innførsel, dvs. de tilfeller avgift beregnes i TVINN. Denne beslutningen ble tatt etter en vurdering hvor følgende momenter inngikk:

Toll- og avgiftsdirektoratet (TAD) har oversikt over de bedrifter som er registrert som avgiftspliktige pr. avgiftstype. Denne oversikten er også sortert pr. ansvarlig tollregion. Disse bedriftene oppfyller informasjonskravene knyttet til særavgiften gjennom å fylle ut blankett RD-0007. Denne må sendes i papirformat og kan ikke sendes elektronisk. Dette medfører at populasjonen som inngår i gruppen "Registrerte" er kjent. Populasjonen av bedrifter som er uregistrerte, og som dermed betaler særavgiften ved innførsel, er ukjent. Det er heller ikke mulig å fordele antall transaksjoner på næringslivet og privatpersoner.

Figur 6: Registrert/uregistrert jfr. populasjon

Tabellen under viser inntektene for de ulike avgiftene fordelt mellom beløpet som kommer inn fra de registrerte avgiftspliktige og avgiften som kommer fra de uregistrerte via TVINN. Totalt sett utgjør andelen i kroner som kommer inn via TVINN kun 2,7%, men variasjonen er stor mellom de ulike avgiftene.

Tabell 4: Overikt over inntekter fra særavgifter fordelt og andel fra TVINN, 2004			
Avgift	Totale inntekter	Herav TVINN	%
Avgift på bensin	8 728 749 188,00	279 080 370,00	3,2 %
Avgift på båtmotorer	215 254 714,30	50 455 075,00	23,4 %
Alkohol	9 014 293 731,65	46 024 862,00	0,5 %
CO ₂ -avgift	3 809 192 803,05	60 957 601,00	1,6 %
Miljøavgift på klimagasser	122 595 597,34	63 863 922,00	52,1 %
Avgift på engangsemballasje	461 766 103,57	19 116 395,00	4,1 %
Grunnavgift fyringsolje	655 408 725,75	5 496 590,00	0,8 %
Prod.avgift på alk.frie drikkevarer mv	962 003 086,52	9 143 115,00	1,0 %
Mineraloljeavgift motorvogn	4 674 936 932,76	2 470 691,00	0,1 %
Avgift på PER og TRI	5 976 224,00	1 053 635,00	17,6 %
Avgift på sluttbehandling av avfall	553 717 104,30	0,00	0,0 %
Sjokolade og sukkervareavgift	967 345 103,00	72 916 499,00	7,5 %
Avgift på smøreolje	84 371 061,27	16 894 511,00	20,0 %
Svovelavgift	83 971 250,02	844 019,00	1,0 %
Avgift på sukker	208 005 717,06	200 847 353,00	96,6 %
Totalt	30 547 587 342,59	829 164 638,00	2,7 %

Kilde: Oxford Research AS, tall fra TAD

Når det gjelder de øvrige avgiftene slik som på elektrisk kraft, tobakksvarer og motorvognavgiftene kommer ingenting inn via TVINN. For tobakk og elektrisk kraft kommer 100% av inntektene kommer fra registrerte avgiftspliktige, mens det ikke er registrerte avgiftspliktige når det gjelder de 4 motorvognavgiftene. Tross dette registreres de forhandlerne som stiller bankgaranti og får tilsendt samlefaktura på engangsavgiften for de kjøretøy som er registrert av dem i løpet av siste måned.

For noen av særavgiftene beregnes en stor andel av inntektene gjennom TVINN. Dette gjelder ikke minst sukkeravgiften. Når det gjelder sukker, ble det i 2004 importert 167.406.073 kg. 35.647.745 kg ble deklartert inn via TVINN, resten via de registrerte avgiftspliktige. TVINN-importen utgjør dermed 21,3% av importert mengde, mens når det gjelder inntekter så står TVINN for over 96% innen denne avgiften. Avgiften skal i utgangspunktet ramme husholdningsformål og ikke produksjon/næring. Det er grunn til å tro at nesten all import til avgiftspliktige formål (husholdningspakninger) beregnes via TVINN. De registrerte avgiftspliktige har en betydelig mengde import, men sukkeret blir videresolgt til andre registrerte (0-oppgave) eller mot erklæring til avgiftsfri næringsproduksjon.

Inntektene via TVINN kommer også fra private importører. Analysen av de administrative kostnadene skal kun omfatte næringslivets regelverkskostnader. Tollvesenet har ikke mulighet til å skille innbetalinger via TVINN fra næringslivet fra tilsvarende innbetalinger fra privatpersoner.

På denne bakgrunn er de besluttet at undersøkelsen, også når det gjelder sukkeravgift, skal forholde seg til de registrerte avgiftspliktige.

Dersom bedriften importerer varer og ikke er registrert som avgiftspliktig, betales særavgiften samtidig som de andre importavgiftene på bakgrunn av tolldeklarasjon. Ved tolldeklarasjon må bedriften gi den informasjonen som er grunnlaget for deklaringen, uavhengig av om varen er særavgiftspliktig eller ikke. Den eneste byrden som tilfaller bedriften som følge av særavgiftene, er at man mottar en faktura som må betales. Importørene vil motta en slik faktura månedlig fra tollvesenet uansett etter at varen er fortollet. De fleste virksomheter som driver normaleffektivt, vil ha tollkre-

ditt. Virksomhetene er også pålagt å ha interne kontrollrutiner for å sikre at speditøren har deklartert korrekte særavgifter.

I tillegg til spørsmålet om registrering eller ikke, er det foretatt en vurdering av i hvilken grad offentlig eide bedrifter skal inngå i målingen. Målingen av næringslivets regelverkskostnader skal, som navnet tilsier, måle næringslivets kostnader, dvs. at verken offentlig sektor eller privatpersoners kostnader skal måles. I all hovedsak er det kun private bedrifter som er avgiftsregistrerte, men det er noen grensetilfeller. I Statoil og Statkraft er for eksempel staten den dominerende eieren, en rekke energiselskaper har offentlige eiere og svært mange renovasjonsselskaper er kommunale eller interkommunale selskaper. Etter drøftelse med oppdragsgiver er det lagt til grunn at disse selskapene, selv om de er hel- eller deleid av det offentlige, er en del av et næringsliv som opererer i et konkurransemarked. Derfor inngår de i analysen⁵.

4.6.1. Antall registrerte pr. avgift

Med utgangspunkt i TAD sine datasystemer over antall registrerte avgiftspliktige bedrifter pr. 15.02.2005 er det utarbeidet en oversikt over registrerte bedrifter fordelt på særavgift og tollregion.

Som vi ser av tabell 5, er det totalt 1938 registreringer. En bedrift kan være registrert for flere avgifter og dermed bli talt flere ganger, slik at dette tallet ikke er antall bedrifter, men antall registreringer pr. særavgift. Dette gjelder også for de underkategorier som TAD opererer med innen enkelte avgifter. CO₂-avgiften er internt i TADs systemer splittet i CO₂ avgift for bensin og for mineralolje. Avgiften på alkoholfrie drikkevarer er splittet på kullsyreholdige og kullsyrefrie drikkevarer, mens emballasjeavgiften er todelt: miljø- og grunnavgift. Avgift på alkohol er splittet på øl og brennevin/vin.

Tabell 5: Oversikt over antall registrerte avgiftspliktige bedrifter etter avgiftstype og tollregion							
Avgift/tollregion	Midt-Norge	Nord-Norge	Oslo og Akershus	Sør-Norge	Vest-Norge	Øst-Norge	Total
Bensin	0	0	4	0	3	0	7
Brennevin og vin	1	2	63	14	13	2	95
CO ₂ -avgift	0	0	6	1	4	0	11
El kraft	50	9	17	40	92	32	240
Engangsavgift	156	89	149	243	226	164	1027
Emballasjeavgift	-	-	-	-	-	-	105
HFK og PFK	2	0	7	4	0	2	15
Kullsyrefri alkoholfri	2	1	11	6	8	2	30
Kullsyreholdig alkoholfri	0	1	9	6	8	0	24
Fyringsolje	-	-	-	-	-	-	8
Mineralolje til fremdrift av motorvogn	0	0	4	1	3	0	8
Båtmotor	9	0	17	23	22	3	74
PER	0	0	3	0	0	0	3
Sjokolade og sukkervarer	1	1	28	18	9	18	75

⁵ I analysen av momslovgivningen er bl.a. interkommunale selskaper utelatt, så avgrensningene varierer noe avhengig av analyseområde.

Tabell 5: Oversikt over antall registrerte avgiftspliktige bedrifter etter avgiftstype og tollregion							
Avgift/tollregion	Midt-Norge	Nord-Norge	Oslo og Akershus	Sør-Norge	Vest-Norge	Øst-Norge	Total
Sluttbehandling av avfall	17	9	9	24	32	12	103
Smøreolje	0	0	5	0	3	1	9
Sukker	5	1	14	4	14	1	39
Tobaksvarer	0	1	7	1	1	0	10
TRI avgift	0	0	2	0	0	0	2
Øl	1	2	27	6	8	2	46
Svovelavgift	-	-	-	-	-	-	7
Total	244	116	382	391	446	239	1938
Kilde: Oxford Research AS, tall fra TAD							
Note: Oversikten kan være ufullstendig – kun avgifter med registrerte bedrifter er med. Innebærer at omregistrerings-, vekt- og årsavgift er utelatt							
* Er beregnet totalt for landet.							

I tillegg til dette kommer i alt 26.694 bedrifter som har krav på redusert el-avgift.

Som vi ser, er variasjonen stor hva gjelder antall registrerte bedrifter pr. særavgift. Det er kun 2 bedrifter som er registrert som avgiftspliktige for TRI, mens hele 1.027 bedrifter er registrerte for engangsavgiften.

Når det gjelder de tre andre motorvogntilknyttede avgiftene, årsavgift, vekt-årsavgift og omregistreringsavgift, er det ingen registrerte bedrifter. Antall biler som blir pålagt disse avgiftene, er selvsagt registrert, og næringslivets andel av disse bilene har TAD beregnet. Dermed vil det være mulig å beregne kostnadene knyttet til disse avgiftene. Antall kjøretøy det private næringslivet har betalt årsavgift for i 2005, er 297 369. Antall kjøretøy det private næringslivet har betalt vektårsavgift for i 2005, er 30 728, mens antall omregistreringer det private næringslivet foretok i 2004, var 26 001. Det sistnevnte tallet omfatter kun de omregistreringer der næringslivet var kjøper av kjøretøyet, da det er normal praksis at kjøper betaler omregistreringen.

Forbruksavgiften på elektrisk kraft reiser spørsmålet om i hvor mange ”ledd” man skal måle kostnadene. Det er nettselskapene som betaler avgiften til staten, og det er nettselskapene som behandler meldinger om redusert sats. Bedriftene som søker om dette, har imidlertid også administrative kostnader knyttet til arbeidet. Dette er i stor grad engangskostnader, men tallene vurderes ofte årlig og eventuelle justeringer meldes til nettselskapet. I denne analysen er også strømkundens kostnader forsøksvis tatt med i beregningen. Antall bedrifter dette omfatter, er i følge TAD 26.694.

En nærmere gjennomgang av de bedriftene som er registrert for forbruksavgiften på elektrisk kraft, har avdekket at det er registrert en del virksomheter som muligens skulle vært tatt ut av registeret (avregistrert) i forbindelse med endringer i regelverket. Forbruksavgiften på elektrisk kraft ble lagt om fra 1. januar 2004, slik at ansvaret for innbetaling av avgiften ble flyttet fra kraftprodusenten til nettselskapet. Likevel er en del kraftleverandører fremdeles registrerte. Dette kan i følge TAD skyldes:

1. Kraftprodusenten har kunder som krever tilbakebetaling av urettmessig innbetalt avgift fordi de 1) har stått oppført med feil næringskode og skulle hatt fritak, eller 2) ikke har fått fordelt kraften riktig mellom avgiftspliktige og avgiftsfrie leveranser. Muligheten til å fremme disse kravene reguleres av de alminnelige foreldelsesreglene,

og tollregionen kan av praktiske grunner fremdeles ha disse stående om registrerte avgiftspliktige.

2. Det kan være at kraftprodusentene tar ut kraft til eget forbruk (utenom nettselskapets nett), og er da avgiftspliktige for dette forbruket.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har registrert 164 nettselskaper. Dette er de selskapene som har omsetningskonsesjon, og hvor NVE har registrert at de driver distribusjonsnett. Enkelte av selskapene kan trolig ha så begrenset virksomhet at de ikke omfattes av avgiftsplikten. Tallet som fremkommer fra Tollvesenets data-systemer, kan derfor være noe høyt, men representerer de virksomhetene som faktisk er registrert som oppgavepliktige hos Tollvesenet. Med bakgrunn i dette har vi i samarbeid med TAD derfor besluttet å benytte dette tallet i den videre beregning for avgift på elektrisk kraft.

En rekke av avgiftene følger av samme produkt. For eksempel er nesten alle som er registrert for avgift på bensin, også registrert for CO₂-avgift. Likeledan er det med avgift på mineralolje og svovelavgiften. I tillegg er det som regel de samme bedriftene som er registrert for avgift på henholdsvis alkoholfrie drikkevarer og drikkevareemballasjeavgift.

4.6.2. Antall nyregistreringer pr. avgift

Antall nyregistreringer pr. avgift pr. år benyttes til å beregne næringslivets kostnader knyttet til registreringen pr. avgift.

I tabellen under har vi satt opp et anslag over antall nyregistreringer pr. særavgift i et normalår. Vi har benyttet tall for 2003 og 2004 som utgangspunkt for anslaget⁶.

Tabell 6: Antall nyregistrerte bedrifter pr. særavgift	
Avgift	Nyregistreringer i normalår (anslag basert på 2003 og 2004)
Bensin	2
Brennevin og vin	15
CO ₂ -avgift	2
El kraft	25
Engangsavgift	10
Embalasjeavgift	15
HFK og PFK	10
Kullsyrefri alkoholfri	5
Kullsyreholdig alkoholfri	5
Mineralolje til fremdrift av motorvogn	2
Fyringsolje	2
Båtmotor	10
PER	0

⁶ Antallet nyregistreringer var i 2003 108. I 2004 (429) var det betraktelig høyere på grunn av to spesielle forhold. Det første er omorganisering i tollvesenets lokalforvaltning pr. 1/1-04. Dette medførte at flere firmaer antakelig måtte søke nyregistrering i en annen region enn det distrikt de tidligere tilhørte falt inn under. Det andre forholdet er at det ble registrert veldig mange nyregistreringer på kode EL, da regelverket ble gjort om pr 1/1-04, slik at netteier ble avgiftspliktig og ikke kraftleverbærer. Dette medførte en endring i massen av de registrerte.

Tabell 6: Antall nyregistrerte bedrifter pr. særavgift	
Avgift	Nyregistreringer i normalår (anslag basert på 2003 og 2004)
Sjokolade og sukkervarer	15
Sluttbehandling av avfall	5
Smøreolje	2
Sukker	10
Tobakksvarer	1
TRI	0
Øl	10
Svovelavgift	2
Total	148
Kilde: Oxford Research AS, tall fra TAD	

Vi legger dermed til grunn at det totalt gjennomføres 148 nyregistreringer av bedrifter for de ulike særavgiftene.

4.7. Identifikasjon av kostnadsparametere

Ved å multiplisere tidsbruken med timekostnader eller kostnadsparametre beregnes kostnadene knyttet til særavgiftene. For å kunne sammenligne kostnadene mellom avgiftstyper og foreta en reliabel totalberegning, brukes en standardisering.

Det skilles mellom interne og eksterne kostnader. Begge varierer trolig i stor grad fra bedrift til bedrift, og er avhengig av markedspris. De interne kostnadene kan fastsettes ut fra SSBs lønnsstatistikk for de segmenter og yrkesnivå som er relevante, mens de eksterne fastsettes normalt i samråd med eksperter.

Standardiseringen skjer slik:

- På hvert kostnadsområde (internt og eksternt) brukes et fåtall veldefinerte kostnadsparametre (lønn, tidsforbruk og overhead)
- Primært arbeides det med gjennomsnittlige timelønn for de ulike personalkategoriene.
- Det anvendes en fast overhead på 25% ⁷.

I september 2004 avgav Rambøll Norge en rapport om administrative kostnader knyttet til merverdiavgiftslovgivningen. I denne rapporten er det gjort beregninger av timekostnader knyttet til ulike stillingskategorier i næringslivet. Resultatet var følgende gjennomsnittlige timekostnad inkludert arbeidsgiveravgift og overhead:

- Toppledelse: kr. 386,- pr. time
- Økonomisjef/funksjonssjef: kr. 309,- pr. time
- Regnskapsmedarbeidere: kr. 261,- pr. time
- Sekretær: kr. 204,- pr. time.

I samråd med prosjektets referansegruppe, ble det besluttet å legge disse timesatsene til grunn også i beregningene knyttet til særavgifter. Det er dog foretatt en generell

⁷ Overheaden skal dekke driftskostnader knyttet til medarbeideren som kontorleie, IT-utstyr, andel av ledelse osv.

oppjustering av satsene i basert på gjennomsnittlig lønnstillegg for relevante grupper i 2004-oppgjøret. Dette tillegget var på 3,058 %⁸.

De satsene som benyttes i denne analysen er på denne bakgrunn de følgende:

- Toppledelse: kr. 398,- pr. time
- Økonomisjef/funksjonssjef: kr. 318,- pr. time
- Regnskapsmedarbeidere: kr. 269,- pr. time
- Sekretær: kr. 210,- pr. time.

I intervjuene er det kartlagt hvilke stillingsgrupper som ivaretar arbeidet knyttet til særavgiftene. Hoveddelen av arbeidet ivaretas av regnskapsmedarbeidere og økonomisjefer. Videre har vi gjennom intervjuene spurt om de aktuelle satsene er realistiske. Tilbakemeldingene er at satsene fremstår som noe lave. Som en konsekvens av dette, har vi valgt å beregne gjennomsnittlig timekostnad knyttet til arbeidet med særavgiftene som et gjennomsnitt av kostnadene for regnskapsmedarbeidere og økonomisjef, selv om tidsbruken i praksis er noe større for regnskapsmedarbeidere enn økonomisjefer. Benyttet sats er derfor gjennomgående kr. 293,- pr. time.

Outsourcing forekommer i svært liten grad når det gjelder særavgiftene. Vi har derfor ikke hatt behov for å identifisere en timekostnad for denne typen ressurser. Det eneste unntaket fra dette, er sluttbrukere av elektrisk kraft som typisk benytter en konsulent for å beregne fordeling av bedriftens el-forbruk mellom høy og redusert sats. Basert på informasjon fra bedriftene, er timekostnaden for denne typen konsulent satt til kr. 1000,-.

4.7.1. Registrering som avgiftspliktig

For å kunne beregne kostnadene til registrering, er det gjort både ekspertvurderinger og intervju knyttet til den tidsbruken bedriftene bruker på dette. Kravene knyttet til registreringen står i forskriften og innbefatter:

- Registreringsmelding mv.
(1) Melding eller søknad om registrering skal sendes senest en måned før produksjonen eller innførselen starter.
- Meldingen eller søknaden skal inneholde opplysninger om:
 - a) produksjons- og lagerlokalene (tegninger), herunder lokalenes beliggenhet,
 - b) hva slags varer som skal produseres eller lagres,
 - c) når produksjon eller lagring skal begynne,
 - d) varebeholdning,
 - e) budsjettert og nåværende omsetning,
 - f) størrelse på import og mottak av avgiftspliktige varer,
 - g) regnskapsrutiner og lagerhold,
 - h) hvem som skal foreta den løpende innbetaling av avgiften,
 - i) eventuelt tollkreditnummer,
 - j) organisasjonsnummer,
 - k) gate- og postadresse,
 - l) eventuell bevilling eller konsesjon.

⁸ Gjennomsnitt av lønnsvekst innen varehandel engros og forretningsmessig tjenesteyting. Kilde: teknisk beregningsutvalg

Endringer om forhold som nevnt i annet ledd skal straks meldes til tollregionen. Videre skal det gis melding når virksomheten opphører eller stanser i over tre måneder, samt ved en eventuell gjenopptakelse av virksomheten.

For forbruksavgift på elektrisk kraft og på sluttbehandling av avfall gjelder bestemmelsene i annet ledd tilsvarende med de tilpasninger som er nødvendige av hensyn til avgiftens karakter.

Basert på data fra intervju og ekspertvurderinger har vi anslått tiden det tar å registrere seg, til 2 timer pr. registrering.

4.8. Frekvensanalyse

En del informasjonskrav, slik som dem knyttet til forbruksavgiften på elektrisk kraft, forekommer nokså sjelden, mens andre forekommer en gang i måneden og har dermed en høy frekvens. Informasjonskravenes frekvens bestemmer antallet transaksjoner. Det er derfor nødvendig å få en presis avklaring av dette.

Opplysninger om frekvensen er den gjennomsnittlige frekvensen for foretaket i det gjeldende segmentet og kan komme fra ekspertvurderinger eller fra gjennomlesning av lovtekstene. Forholder vi oss til avgiftene hjemlet i Særavgiftsloven av 1933 og bedrifter som er registrert som avgiftspliktige, så skal bedriften sende inn blankett RD-0007 en gang i måneden, altså tolv ganger i året. Dette gjelder dog ikke når det gjelder Forbruksavgiften på elektrisk kraft, som har kvartalsvis innrapportering. Når det gjelder Engangsavgiften på motorvogner, knytter kostnadene seg primært til antall biler. Vi har derfor benyttet antall biler som tollvesenet sender månedlig samle-faktura for som utgangspunkt for beregningene for denne særavgiften. Også når det gjelder de tre andre motorvognavgiftene, er det antall biler som ligger til grunn for beregningene. Dersom man multipliserer antall bedrifter/biler innen hver avgift med frekvensen, får man den aggregerte frekvensen for næringslivet. Kostnaden med hver transaksjon for hver av særavgiftene multipliseres dermed med antall transaksjoner for hver enkelt særavgift.

Tabell 7: Oversikt over frekvens			
Avgift/tollregion	Bedrifter	Frekvens	Aggregert frekvens
Bensin	7	12	84
Brennevin og vin	95	12	1140
CO ₂ -avgift	11	12	132
El kraft	240	4	960
- Næringslivet (reduert sats)	26694	1	26694
Engangsavgift	1027	12	12324
- Registrert biler (av reg. bedrifter)	.	1	157373
Embalasjeavgift	105	12	1260
HFK og PFK	15	12	180
Kullsyrefri alkoholfri	30	12	360
Kullsyreholdig alkoholfri	24	12	288
Fyringsolje	8	12	96
Mineralolje til fremdrift av motorvogn	8	12	96

Tabell 7: Oversikt over frekvens			
Avgift/tollregion	Bedrifter	Frekvens	Aggregert frekvens
Motorbåter	74	12	888
PER	3	12	36
Sjokolade og sukkervarer	75	12	900
Sluttbehandling av avfall	103	12	1236
Smøreolje	9	12	108
Sukker	39	12	468
Tobakksvarer	10	12	120
TRI avgift	2	12	24
Øl	46	12	552
Svovlavgift	7	12	84
Total			21336/205403
Kilde: Oxford Research AS, tall fra TAD			

Den totale aggregerte frekvensen er 21 336, dersom man ser bort fra det antall biler som næringslivet må betale ulike motorvognavgifter for og antall bedrifter som har krav på redusert sats på forbruksavgiften på elektrisk kraft.

4.9. Intervjuguide

Intervjuguidene som brukes til målingen av administrative kostnader, har stor betydning for kvaliteten på målingen.

Først og fremst er det viktig å sikre at samme data samles inn. Derfor skal målingen av et gitt informasjonskrav foregå på presis samme måte i de ulike intervjuene.

For det andre skal det skapes en sikker håndtering av det faktum at det er forskjell på hvilke og hvor mange informasjonskrav som det skal spørres om i de ulike intervjuene. Den intervjuguide som ble benyttet i intervjuene knyttet til denne analysen, finnes i vedlegg 2. Intervjuguiden ble laget med utgangspunkt i de informasjons- og opplysningskrav som er knyttet til de registrerte bedriftene (RD-0007). Skjema er også basert på de standardiserte aktivitetene som er illustrert i flow-diagramet i kap. 3.1.

5. Måling av tidsforbruk og kostnader i foretaket

Fase 2 av metoden inneholder selve intervjuene med tilhørende forberedende arbeid og beregninger av tidsforbruk og kostnader i foretaket. Fase 2 består av følgende steg:

- Valg av typiske foretak til intervjuer.
- Gjennomføring av foretaksintervjuer.
- Beregning av tids- og ressursforbruk pr. aktivitet pr. foretakssegment.
- Gjennomføring av ekspertrevisjon.

5.1. Valg av foretak til intervjuer

Med utgangspunkt i den segmentering som ble avklart i steg 5, ble det plukket ut bedrifter for intervju. For å begrense antall intervjuer til ca. 40, ble bedrifter som er registrert for flere avgifter prioritert. Av praktiske årsaker ble intervjuene konsentrert omkring Oslo-området og Sørlandet. Ut over dette ble en viss variasjon av store og små bedrifter sikret.

Det er ingenting som tyder på at geografisk lokalisering har betydning for bedriftens administrative kostnader. Derfor skal den geografiske konsentrasjonen ikke gi noen feilkilder i datamaterialet (tilsvarende resonnement er lagt til grunn i andre skandinaviske analyser av regelverkskostnader)

Innenfor de gitte rammer ble det trukket ut om lag 60 bedrifter ved tilfeldig uttrekking. En rekke av disse bedriftene var registrert for flere avgifter. De som hadde flere avgifter, ble beholdt, mens 10 av bedriftene ble strøket fra listen ut fra ønsket om å ha om lag 3-4 intervjuer for hver særavgift. Dette medfører at andelen bedrifter som har mer enn én avgift, er større i utvalget enn i populasjonen. Generelt sett er den eneste fordelene ved å ha flere avgifter knyttet til utfyllingen av blanketten, noe som uansett tar lite tid. Vi har tatt hensyn til dette ved at kostnadene er fordelt pr. avgift for hver av bedriftene.

Bedriftene ble ringt opp på forhånd for å avtale intervju. Gjennom denne samtalen ble det også avklart at bedriftene kunne betegnes som "normaleffektive" i sitt arbeid og således tilhørte målgruppen for intervjuene. Gjennom telefonsamtalene ble det også opprettet kontakt med de relevante personene i bedriftene.

Gjennom prosessen ble det avdekket et behov for å supplere intervjuisten med noen flere informanter, som følge av at noen ikke ønsket å delta i målingen.

Vår vurdering er at bedriftene som er intervjuet, er representative for populasjonen, og at utvalget av bedrifter ikke har medført som skjevheter av betydning for analysens resultater.

Følgende tabell gir en oversikt over antall intervjuer pr. særavgift:

Tabell 8: Oversikt over antall intervju	
Avgift	Intervjuer
Avgift på motorbåter	4
Avgift på svovel	2
Avgift på PER og TRI	3
Avgift på sjokolade og sukkervarer	4
Avgift på smøreolje	4
Avgift på sukker	3
Avgift på alkohol	4
Avgift på bensin	4
Grunnavgift på fyringsolje	3
CO ₂ -avgift	4
Forbruksavgift på elektrisk kraft	4
Engangsavgift	3
Avgift på HFK og PFK	4
Avgift på alkoholfrie drikkevarer	5
Avgift på mineralolje	4
Avgift på sluttbehandling av avfall	4
Avgift på tobakksvarer	3
Avgifter på drikkevareemballasje	5
Totalt	67

Det ble gjennomført intervjuer med 39 ulike bedrifter som til sammen var registrert for 67 ulike særavgifter. I tillegg ble det gjennomført 2 intervjuer knyttet til andreleddskostnader vedrørende forbruksavgiften på elektrisk kraft i tillegg til ekspertvurderingen.

5.2. Gjennomføringen av foretaksintervjuer

Datainnsamlingen er gjennomført som personlige intervjuer hos bedriftene. Fra bedriftene har typisk økonomi- og regnskapssjef/medarbeider deltatt. Hovedformålet med intervjuene har vært å samle inn opplysninger om de ulike kostnadene som er forbundet med de administrative aktivitetene, som en normaleffektiv bedrift har i henhold til lovgivningen. Dessuten har intervjuene klargjort om opplysningene som foretaket rapporterer, også anvendes i andre sammenhenger, eller om det handler om en kostnad som i sin helhet skal henføres til særavgiftslovgivningen. Det er også avklart om kostnadene er interne eller eksterne. I intervjuene samles det dessuten inn en rekke kvalitative kommentarer til rapporteringskrav, som for eksempel forslag til forbedringer.

De aller fleste av dem som ble kontaktet, var interessert i problemstillingen og ønsket å bidra til målingen. Kun en håndfull bedrifter ønsket ikke å delta, primært grunnet at intervjuet ville ta uforholdsmessig lang tid sett i forhold til hvor mye tid de brukte på avgiften. Dette er en indikasjon på at enkelte bedrifter bruker lite tid på å administrere særavgiftene.

Intervjuene ble skrevet ut i etterkant av gjennomføringen.

6. Beregning av tids- og ressursforbruk pr. aktivitet pr. avgift

Det gjøres i det videre nærmere rede for administrative kostnader knyttet til hver enkelt særavgift. Beregningene tar utgangspunkt i de estimer og supplerende kvalitative opplysninger som har kommet fram i intervjuene med foretaket. Dette inkluderer en vurdering av kostnadene knyttet til de ulike informasjonskravene og for hver administrative aktivitet. I tillegg er det beregnet en kostnad for nyregistreringer.

I etterkant av intervjuene skal det foretas en standardisering av tidsbruken for hver enkelt aktivitet. I henhold til StandardKostnadsModellen skal dette gjøres for hver aktivitet og ikke for hver enkelt virksomhet. Standardiseringen er en kvalitativ vurdering av hva som kan sies å være en normaleffektiv tidsbruk for hver enkelt aktivitet, og er således ikke et kvantitativt mål for sentraltendens. Ekstremverdier skal vurderes sett bort fra. Årsakene til høyt eller lavt tidsbruk må legges til grunn for hvorvidt tidsbruken skal hensyntas ved en standardisering.

For noen av avgiftene har intervjuene avdekket relativt store variasjoner i tidsbruken, spesielt knyttet til posten ”føring av lagerregnskap”. Det som her er målt, er ekstrakostnader bedriftene påføres som følge av at varen er særavgiftspliktig, og de aktiviteter som inngår i denne posten, er alt det arbeid som kreves for at man ved terminslutt skal kunne fremskaffe de nødvendige tall for rapportering til Tollvesenet.

Tiden dette arbeidet tar, har vist seg å bli påvirket av faktorer som:

- antall produksjons- og lagersteder.
- antall ulike varelinjer som er særavgiftspliktige.
- antall nye varer i sortimentet.
- antall fritak fra særavgiften.
- den interne organisering (antall underavdelinger eller datterselskaper data skal innhentes fra).
- det bedriftsinterne lager-/salgssystemet (alt fra manuelle beregninger til omfattende automatiserte systemer benyttes).

Sistnevnte punkt forsterkes ved tilfeller der antall lokaliteter og varelinjer er høyt. Disse kostnadsdriverne har ulik betydning fra bedrift til bedrift. Bedriftsstørrelse korrelerer til en viss grad med enkelte av disse faktorene, men den ser ikke ut til å ha vesentlig betydning. Det har ikke vært mulig å identifisere *en* faktor som kan forklare variasjonen. Hadde en slik faktor vært identifisert, og hadde det vært mulig å finne data for denne faktoren for populasjonen som helhet, kunne en statistisk ha beregnet seg frem til et mer homogent segmenteringsgrunnlag. Det er altså ikke mulig.

Ved fastsettelse av den normaleffektive tidsbruken pr. aktivitet er resultatene fra hvert enkelt bedriftsintervju gjennomgått og vurdert sammen med eksperter fra TAD. Dette har vært gjort spesielt nøye i de tilfeller der bedrifter skiller seg ut i tidsforbruk fra andre innen samme særavgift. Det er da gjort en vurdering av årsaken til evt. svært høy eller lav tidsbruk. Dersom denne kan tilskrives bedriftsinterne syste-

mer og handteringsmåter, er denne sett bort fra ved standardiseringen av tidsbruken⁹. Det er på bakgrunn av informasjon fra intervjuene også foretatt en vurdering av hvor mye av tiden det er naturlig å tilskrive evt. slike forhold.

Det må dog påpekes at standardiseringen uansett vil være et estimat så lenge det er variasjoner i tidsbruken og ikke alle bedriftene i populasjonen undersøkes. På denne bakgrunn har vi derfor også valgt å gjøre en sensitivitetsanalyse for å illustrere de endringer som et evt. økt/ redusert tidsforbruk ville medføre (se kapittel 7).

6.1. Avgift på sjokolade og sukkervarer (SJ)

Avgiftsplikten omfatter varer som kan grupperes slik:

- A. Sukkervarer (herunder hvit sjokolade).
- B. Sjokolade og næringsmidler som inneholder kakao.
- C. Kjeks.
- D. Drops, tyggegummi og andre godterier, herunder pastiller mv., uten innhold av sukker.
- E. Varer som hører under andre varenumre i tolltariffen fordi de er satt sammen eller pakket sammen med varer som er nevnt i bokstav A-D.

Avgiften beregnes på grunnlag av varens nettovekt, og er pr. 1. januar 2005 kr. 15.79 pr. kilo. I løpet av 2004 ble det innbetalt kr. 967 345 103 i avgift på sjokolade og sukkervarer til staten. De registrerte bedriftene sto for 92,5% av denne innbetalingen.

6.1.1. Bedriftenes handtering av avgiften

Som følge av at avgiftsgrunnlaget er vektbasert, må bedriftene ha oversikt over varenumrenes vekt, både det som importeres, produseres og selges. I tillegg må de ha oversikt over svinn som kommer til avkortning i avgiftsgrunnlaget. De fleste bedriftene har derfor vektsystemer som ligger til grunn for utregningene. Data fra disse systemene benyttes for å beregne avgiftsgrunnlaget en gang i måneden. Andre benytter seg kun av reseptene for hvert varenummer, som beskriver hvor mange kilogram av avgiftsbelagt vare som benyttes i hver enhet og deretter salgssystemet som viser hvor mange enheter av dette varenummeret som er solgt. Deretter multipliseres solgte enheter av dette varenummeret med antall kilogram avgiftsbelagt vare som enheten inneholder. Mange produksjonssteder og mange varelinjer medfører merarbeid. Nye produkter betyr også en god del ekstraarbeid for å definere hva som er avgiftsbelagt og å legge dette inn i systemene. For bedrifter som ikke har mye endringer, eller som betaler avgift på alt de produserer, oppleves avgiften som letthandterlig og lite arbeidskrevende.

Tallene rapporteres deretter på skjema RD-0007 til tollregionen, og bedriften betaler i henhold til beregningen.

⁹ I denne undersøkelsen er det bare informasjon fra en bedrift som det er sett helt bort fra i vurderingene. Den aktuelle bedriften mente selv å ikke være effektiv i sin håndtering, noe som skyldtes at den måtte benytte det internasjonale konsernets systemer og ikke fikk anledning til å tilpasse sitt system norske forhold.

6.1.2. Spesifikke avgrensninger i forhold til annen lovgivning

Foruten de tidligere nevnte lovverkene tolloven, regnskapsloven og merverdiavgiftsloven, er det ikke spesielle avgrensninger som har måtte gjøres knyttet til avgift på sjokolade og sukkervarer. Det kan dog bemerkes at endel av disse produktene også kan bli pålagt toll, råvaretoll og/eller næringsmiddelavgift og/eller matproduksjonsavgift ved import.

6.1.3. Bakgrunnsdata

Det er 75 bedrifter som er registrert som avgiftspliktig for sjokolade og sukkervarer. Disse er pliktige å rapportere produksjon og salg av disse varene 12 ganger i året (månedlig) på skjema RD-0007.

6.1.4. Tidsbruk pr. bedrift

Det er intervjuet 4 bedrifter som er registrert med sjokolade- og sukkervareavgift. Disse har oppgitt månedlig tidsforbruk når det gjelder informasjonsforpliktelsene, og følgende standardiserte tidsforbruk er fastsatt:

Tabell 9: Standardisert tidsbruk etter informasjonsforpliktelse, sjokolade og sukkervarer	
Informasjonsforpliktelse	Standardisert Tidsbruk (min.)
Føring av lagerregnskap	200
Blankett RD-0007	150
Betaling/Overføre til regnskapssystem	5
Totalt	355

En bedrift skilte seg ut fra de andre på grunn av svært mange nye produkter og arbeid med å definere disse med eller uten avgift, samt mye arbeid knyttet til å avgjøre hvorvidt videresalg skal ha fritak eller ikke i henhold til forskriften. Dette knytter seg spesielt til salg av varer til bedrifter som benytter disse til videre bearbeiding. På bakgrunn av informasjon fra TAD og fra bedriften selv kan det påstås at denne bedriften er spesiell i forhold til de øvrige bedriftene i populasjonen, når det gjelder denne type kostnadsdrivere. Det antas at de øvrige bruker tilnærmet like mye tid som de øvrige intervjuede bedriftene, men samtidig er det tatt et vist hensyn til den nevnte bedriften ved fastsettelsen av standard tidsforbruk. Det benyttes dermed 355 minutter pr. mnd som normaleffektiv behandling av avgiften.

6.1.5. Beregning av kostnader

Med utgangspunkt i de anslagene som er presenter over, omregnes disse for næringslivet som helhet.

Tabell 10: Beregning av kostnader for næringslivet, sjokolade og sukkervarer	
Populasjon (Registrerte bedrifter)	75
Frekvens i året	12
Frekvens multiplisert med populasjon	900
Minutter pr. bedrift	355
Minutter for populasjonen	319500
Timer for populasjonen	5325
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (informasjonsforpliktelser)	1 560 225,-
Antall nyregistreringer	15
Minutter	120
Minutter aggregert	1800
Timer aggregert	30
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (registrering)	8 790,-
Kostnad totalt	1 569 015,-

De kostnadene særavgiften påfører næringslivet i året, er altså kr. 1 569 015,- medregnet nyregistreringene, og kr. 1 560 225,- uten disse. Den gjennomsnittlige kostnaden pr. bedrift er dermed (1 569 015,-/75) kr. 20 920,- pr. år.

6.1.6. Øvrige kostnader

Forøvrig tilkommer det kostnader knyttet til tollvesenets kontroller. Disse har det ikke vært mulig å fordele på den enkelte særavgift, og de er derfor beregnet for særavgiftene samlet sett i kapittel 7.1.1.

6.2. Avgift på alkoholfrie drikkevarer (KF og KH)

TAD har i sine systemer splittet denne avgiften i to undergrupper; en knyttet til alkoholfrie, kullsyrefrie drikkevarer og en til alkoholfrie, kullsyreholdige drikkevarer. I beregningen har vi tatt utgangspunkt i antall registreringer for hver undergruppe og brukt dette som populasjon i beregningene.

Avgiftsplikten omfatter følgende varer:

- alkoholfrie drikkevarer, pr. liter salgsvare: kr 1,58,
- sirup som nyttes til ervervsmessig fremstilling av alkoholfrie drikkevarer i dispensere, fontener o.l., pr. liter salgsvare: kr 9,64,
- kullsyre som blir solgt eller innført til tilvirkning av alkoholfrie drikkevarer som ikke skal selges, pr. kg kullsyre: kr 64,00.

I regelverket likestilles også drikk med alkoholstyrke til og med 0,7 volumprosent alkohol med alkoholfrie drikkevarer.

Unntatt fra avgiftsplikten er følgende kullsyrefrie drikkevarer:

- råsaft, saftkonsentrat, juice, nektar, sirup, drikkevarer fremstilt av grønnsaker, vann uten tilsetning av smaksstoffer, saft av frukt og bær samt konsentrat av disse,
- melk, melkeprodukter,
- drikkevarer fremstilt av kakao og sjokolade og konsentrater av dette,

- varer i pulverform,
- korn- og soyabaserte melkeerstatningsprodukter,
- morsmelkeerstatning

Avgiften beregnes primært på grunnlag av liter salgsvare, men også ut fra kg. kullsyre. I løpet av 2004 ble det innbetalt kr. 962 003 086,- i avgift på alkoholfrie drikkevarer til staten. De registrerte bedriftene sto for 99% av denne innbetalingen.

6.2.1. Bedriftenes handtering av avgiften

Som følge av at avgiftsgrunnlaget er liter- og kilobasert, må bedriftene ha oversikt over varenes volum og vekt, både det som importeres, produseres og selges. I tillegg må de ha oversikt over svinn som kommer til avkortning i avgiftsgrunnlaget. De fleste bedriftene har derfor datasystemer som ligger til grunn for utregningene. Tall fra disse systemene benyttes for å beregne avgiftsgrunnlaget én gang i måneden. I og med at det er ulike satser og beregningsgrunnlag avhengig av om varelinjen er kullsyreholdig eller ikke, medfører det en del ekstraarbeid dersom bedriften har mange ulike varelinjer som også varierer med henhold til hvorvidt de inneholder kullsyre eller ikke.

Tallene rapporteres deretter på skjema RD-0007 til tollregionen, og bedriften betaler i henhold til beregningen.

6.2.2. Spesifikke avgrensninger i forhold til annen lovgivning

Foruten de tidligere nevnte lovverkene tolloven, regnskapsloven og merverdiavgiftsloven, er det ikke spesielle avgrensninger som har måtte gjøres knyttet til avgift på alkoholfrie drikkevarer.

6.2.3. Bakgrunnsdata

Det er totalt 54 registreringer for denne avgiften, 30 for kullsyrefrie og 24 for kullsyreholdige drikkevarer. En del av disse registreringene er for samme bedrift. Disse bedriftene er pliktige å rapportere produksjon og salg av disse varene 12 ganger i året (månedlig) på skjema RD-0007.

6.2.4. Tidsbruk pr. bedrift

Det er intervjuet 4 bedrifter som er registrert med avgift på alkoholfrie drikkevarer. Disse har oppgitt månedlig tidsforbruk når det gjelder informasjonsforpliktelsene og følgende standardiserte tidsforbruk er fastsatt:

Tabell 11: Standardisert tidsbruk etter informasjonsforpliktelse, alkoholfrie drikkevarer	
Informasjonsforpliktelse	Standardisert tidsbruk
Føring av lagerregnskap	500
Blankett RD-0007	70
Betaling/Overføre til regnskapssystem	10
Totalt	580

Det har vist seg å være relativt store variasjoner mellom bedrifter som betaler denne særavgiften. Variasjonen ser primært ut til å knytte seg til føring av lagerregnskap og kan til dels forklares av store ulikheter i antall produksjonsanlegg, lagersteder og varelinjer. Enkelte bruker svært mye tid på føringen av lagerregnskap og noe lengre tid på utfyllingen av blankett RD-0007. Den bedriften som skiller seg mest ut er en av Norges største innen dette området. Det er derfor grunn til å tro at ikke mange bedrifter i populasjonen bruker tilsvarende mye tid på dette arbeidet. Samtidig viser gjennomgangen av populasjonen at en rekke bedrifter trolig bruker noe mer tid enn de minste anslagene vi har fått oppgitt gjennom intervjuene. Ved fastsettelse av den "normaleffektive" bedrifts tidsbruk er det tatt hensyn til disse forholdene. På denne bakgrunn gir 580 minutter i mnd. et godt bilde av den "normaleffektive" bedriften.

6.2.5. Beregning av kostnader

Med utgangspunkt i de anslagene som er presenter over, frekvenser og populasjon, omregnes disse for næringslivet som helhet.

Tabell 12: Beregning av kostnader for næringslivet, alkoholfrie drikkevarer	
Populasjon (Registrerte bedrifter)	54
Frekvens i året	12
Frekvens multiplisert med populasjon	648
Minutter pr. bedrift	580
Minutter for populasjonen	375840
Timer for populasjonen	6264
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (informasjonsforpliktelser)	1 835 352,-
Antall nyregistreringer	10
Minutter	120
Minutter aggregert	1200
Timer aggregert	20
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (registrering)	5 860,-
Kostnad totalt	1 841 212,-

De kostnadene denne særavgiften påfører næringslivet i året, er altså kr. 1 841 212,- medregnet nyregistreringene og kr. 1 835 352,- uten disse. Den gjennomsnittlige kostnaden pr. bedrift er dermed (1 841 212,-/54) kr. 34 097,- pr. år.

6.2.6. Øvrige kostnader

Forøvrig tilkommer det kostnader knyttet til kontroller. Disse har det ikke vært mulig å fordele på den enkelte særavgift, og de er derfor beregnet for særavgiftene samlet sett i kapittel 7.1.1

6.3. Avgift på sluttbehandling av avfall (SA)

Ved innlevering av avfall til deponi skal det betales avgift etter følgende satser pr. tonn avfall:

1. kr. 409 for anlegg
 - a. som oppfyller kravene til dobbel bunn- og sidetetting, eller

b. der det etter en risikovurdering er lempet på kravene til bunn- og sidetetting i henhold til deponiforskriften.

2. kr. 533 for anlegg som ikke oppfyller kravene i punkt 1.

Ved forbrenning av avfall skal det også betales avgift i henhold til mengden utslipp.

Avgiften beregnes altså primært på grunnlag av vekt til deponi, men også ut fra utslipp ved forbrenning. I løpet av 2004 ble det innbetalt kr. 553 717 104,- i avgift på sluttbehandling av avfall til staten. De registrerte bedriftene sto for 100% av denne innbetalingen.

6.3.1. Bedriftenes handtering av avgiften

Som følge av at avgiftsgrunnlaget er vektbasert, må bedriftene ha oversikt over avfalls vekt pr. avfallstype. Dette kreves også ved forbrenning. Dette er krav som også SFT og Fylkesmannen krever i henhold til den konsesjon bedriftene har for drift av deponi/avfallsbrenning.

Oversikten skaffes som oftest ved at containerne/lastebiler med avfall veies før og etter at de har vært på deponiet. Differansen er avgiftsgrunnlaget fordelt pr. avgiftspliktige varenummer. Sand etc. som dekkmateriale kommer så til fratrekk. Bedriftene bruker data fra samme vektsystem til regnskap og fakturering. De aller fleste bedriftene opererer i dag med vektsystem i og med at dette er den mest hensiktsmessige og kostnadseffektive måten å drive på.

Tallene rapporteres deretter på skjema RD-0007 til tollregionen og bedriften betaler i henhold til beregningen.

6.3.2. Spesifikke avgrensninger i forhold til annen lovgivning

Foruten de tidligere nevnte lovverkene regnskapsloven og merverdiavgiftsloven er det kun de reguleringer som SFT og Fylkesmannen pålegger bedriften som må tas hensyn til. Dette knytter seg i første rekke til konsesjonen bedriftene har fått for å drive denne type virksomhet. Antall tonn avfall i deponi og kilo utslipp fra forbrenningsanlegg legges til grunn i konsesjonsbestemmelsene. Dermed må bedriftene ha oversikt over dette uavhengig av hvordan grunnlaget for særavgiften utformes. Tidskostnaden knyttet til lagerføring er derfor ikke tatt med i beregningene.

6.3.3. Bakgrunnsdata

Det er totalt 103 registreringer for denne avgiften. Disse bedriftene er pliktige å rapportere 12 ganger i året (månedlig) på skjema RD-0007.

6.3.4. Tidsbruk pr. bedrift

Det er intervjuet 4 bedrifter som er registrert med avgift på sluttbehandling av avfall. Disse har oppgitt månedlig tidsforbruk når det gjelder informasjonsforpliktelsene og følgende standardiserte tidsforbruk er fastsatt:

Tabell 13: Standardisert tidsbruk etter informasjonsforpliktelse, sluttbehandling av avfall	
Informasjonsforpliktelse	Standardisert tidsbruk
Føring av lagerregnskap	0
Blankett RD-0007	50
Betaling/Overføre til regnskapssystem	10
Totalt	60

Det er relativt små variasjoner i tidsbruken knyttet til denne særavgiften. Årsaken til de variasjoner som finns er trolig den interne organisering med hensyn til innsamling av data og beregning i forhold til antall deponier. Bedriftene har ikke spesielt lagerregnskap knyttet til de særavgiftspliktige varelinjene og benytter samme system som de øvrige varene. Dermed er det kun føring av blankett og betaling/overføring til lagersystem som er tidskrevende for disse bedriftene. 60 minutter pr. mnd. er satt som en normaleffektiv håndtering av disse oppgavene

6.3.5. Beregning av kostnader

Med utgangspunkt i de anslagene som er presenter over, omregnes disse for næringslivet som helhet.

Tabell 14: Beregning av kostnader for næringslivet, sluttbehandling av avfall	
Populasjon (Registrerte bedrifter)	103
Frekvens i året	12
Frekvens multiplisert med populasjon	1236
Minutter pr. bedrift	60
Minutter for populasjonen	74160
Timer for populasjonen	1236
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (informasjonsforpliktelser)	362 148,-
Antall nyregistreringer	5
Minutter	120
Minutter aggregert	600
Timer aggregert	10
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (registrering)	2 930,-
Kostnad totalt	365 078,-

De kostnadene denne særavgiften påfører næringslivet i året, er altså kr. 365 078,- medregnet nyregistreringene og kr. 362 148,- uten disse. Den gjennomsnittlige kostnaden pr. bedrift er dermed (365 078,-/54) kr. 3 545,- pr. år.

6.3.6. Øvrige kostnader

En rekke bedrifter har brukt betydelige ressurser i form av intern tid og eksternt innleid hjelp for å vurdere og dokumentere deponienes beskaffenhet ihht. deponiforskriften 10. Dette gjøres for å imøtekomme de krav som settes, og for å oppnå redu-

¹⁰ <http://www.sft.no/publikasjoner/avfall/1951/ta1951.pdf>

sert avgiftssats. Satsene reduseres fra 533 kr. pr tonn til 409 kr. pr tonn dersom anlegget godkjennes. Arbeidet innebærer blant annet at det bores brønner for å sjekke avsig etc. De bedriftene vi har intervjuet, har anslått at de brukte fra kr. 300 000,- til 500 000,- på dette arbeidet inkludert egen tid og innleid hjelp. Alle deponier som skal drive etter 16. juli 2009, må oppfylle kravene i deponiforskriften. Etter dette vil det dermed kun være én sats pr. tonn. Dette innebærer også at det er mer å spare i reduserte avgifter desto tidligere man får godkjent lavere sats. Kostnadene knyttet til å oppnå redusert sats er ikke med i beregningen av den årlige administrative kostnadene for bedriftene.

Forøvrig tilkommer det kostnader knyttet til kontroller. Disse har det ikke vært mulig å fordele på den enkelte særavgift, og de er derfor beregnet for særavgiftene samlet sett i kapittel 7.1.1

6.4. Avgift på bensin (BE)

Avgiftsplikten er endret fra 2004 til 2005. Den nye plikten omfatter følgende:

- a. for svovelfri bensin (under 10 ppm svovel): kr 4,03,
- b. for lavsvovlet bensin (under 50 ppm svovel): kr 4,07,
- c. for annen bensin: kr 4,07.

Avgiften kommer i tillegg til avgift som skal betales etter Stortingets vedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter. Avgift beregnes pr. faktisk levert antall liter bensin. Bensin som har høy temperatur, vil dermed få en forholdsmessig høyere avgift pr. kg.

I løpet av 2004 ble det totalt betalt inn kr. 8 728 749 188 i bensiavgift til staten. De registrerte bedriftene representerte 96,8% av det innberettigede beløp.

6.4.1. Bedriftenes håndtering av avgiften

All bensin er avgiftspliktig selv om den skal brukes til andre formål enn motordrivstoff, eller den blir betegnet med andre navn. Blandinger der bensin inngår som hovedbestanddel, er avgiftspliktig så fremt blandingen er skikket til motordrivstoff. Tvil om hvorvidt en blanding er avgiftspliktig, avgjøres av Toll- og avgiftsdirektoratet på grunnlag av oppgaver over stoffets egenskaper, eventuelt ved innsendelse av prøve.

Som følge av at avgiftsgrunnlaget er liter, må bedriften ha oversikt over mengde som produseres, importeres og selges. Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på bensin innen diverse anvendelsesområder.

Alle bedriftene i utvalget har tilpassede IT-løsninger i forbindelse med særavgiften. Mengdeoversikt ligger i standardsystemet, basert på de tre avgiftsgruppene, men tilpassing av systemer krever arbeid på ”input-siden” i systemet. Ut fra systemene hentes ulike rapporter vedrørende inntak og uttak av ulike typer bensin. Dette danner grunnlag for beregning av avgift og rapportering. Denne fasen skaper store variasjoner i tid/ressursbruk, avhengig av hvor bearbeidet dataene er både med hensyn til input og beregninger.

Tallene rapporteres deretter på skjema RD-0007 til den lokale tollregionen, og bedriften betaler i henhold til beregningen.

6.4.2. Spesifikke avgrensninger i forhold til annen lovgivning

Foruten de tidligere nevnte lovverkene tolloven, regnskapsloven og merverdiavgiftsloven, er det ikke spesielle avgrensninger som har måtte gjøres knyttet til avgift på bensen. Det er kun tilleggsavgift på CO₂ som beregnes og rapporteres med tilsvarende rutiner.

6.4.3. Bakgrunnsdata

Det er totalt syv registreringer for denne avgiften. Disse bedriftene er pliktige å rapportere produksjon og salg av disse varene 12 ganger i året (månedlig) på skjema RD-0007.

6.4.4. Tidsbruk pr. bedrift

Det er intervjuet fire bedrifter som er registrert med bensinavgift. To av bedriftene er registrert med flere særavgifter. Ressursforbruket for bensinavgiften er bedriftens estimerte andel av totalt ressursforbruk i forbindelse med særavgifter. Disse to bedriftene har oppgitt månedlig tidsforbruk når det gjelder informasjonsforpliktelsene og følgende standardiserte tidsforbruk er fastsatt:

Tabell 15: Standardisert tidsbruk etter informasjonsforpliktelse, bensen	
Informasjonsforpliktelse	Standardisert tidsbruk
Føring av lagerregnskap	500
Blankett RD-0007	50
Betaling/Overføre til regnskapssystem	5
Totalt	555

Det har vist seg å være nokså store forskjeller i ressursbruk i forbindelse med denne særavgiften. Det er flere årsaker til variasjonen, men de interne IT-systemene er en viktig driver. Som en følge av store variasjoner i IT-løsninger og transaksjonsmengde og –volum, kan vi konkludere med at det primært er aktivitetene knyttet til informasjonsinnsamling, kontroll og beregning som medfører tidsbruk i bedriftene knyttet til denne avgiften. Populasjonen er svært liten. Over halvparten av bedriftene er intervjuet (4 av 7 bedrifter). Informasjonen fra intervjuene, sammen med en vurdering av de intervjuede bedriftene opp mot de resterende 3 bedriftene i populasjonen, gjør at tidsforbruket er fastsatt til 555 minutter pr. mnd. for en normaleffektiv bedrift.

6.4.5. Beregning av kostnader

Med utgangspunkt i de anslagene som er presenter over, omregnes disse for næringslivet som helhet.

Tabell 16: Beregning av kostnader for næringslivet, bensin	
Populasjon (Registrerte bedrifter)	7
Frekvens i året	12
Frekvens multiplisert med populasjon	84
Minutter pr. bedrift	555
Minutter for populasjonen	46,620
Timer for populasjonen	777
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (informasjonsforpliktelser)	227,661
Antall nyregistreringer	2
Minutter	120
Minutter aggregert	240
Timer aggregert	4
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (registrering)	1172
Kostnad totalt	228833

De kostnadene denne særavgiften påfører næringslivet i året, er altså kr. 228 833,- medregnet nyregistreringene og kr. 227 661,- uten disse. I gjennomsnitt bruker bedriftene kr. 32 690,- på denne avgiften i året.

6.4.6. Øvrige kostnader

Forøvrig tilkommer det kostnader knyttet til kontroller. Disse har det ikke vært mulig å fordele på den enkelte særavgift, og de er derfor beregnet for særavgiftene samlet sett i kapittel 7.1.1

Det kan nevnes at de to av selskapene som er intervjuet, har minimum én kontroll pr. år. Dette skyldes størrelsen på avgiftsbeløpet.

6.5. Avgift på båtmotor (BM)

Avgiftsplikten omfatter følgende produkter:

- A. Det skal betales avgift til statskassen ved import og innenlandsk tilvirking av båtmotorer (framdriftsmotorer) med kr 135,00 pr. hk. Som båtmotor anses også motorblokker til slike.
- B. Avgiftsplikten gjelder båtmotorer på minst 9 hk.
- C. Elektriske motorer er unntatt fra avgiftsplikt.

Avgiften beregnes på grunnlag av effekt (HK) i propell, eventuelt i aksling. I løpet av 2004 ble det innbetalt kr. 215 254 714,- i avgift på båtmotorer til staten. De registrerte bedriftene sto for 76,6% av denne innbetalingen.

6.5.1. Bedriftenes handtering av avgiften

I salg- og markedsføringsøyemed kan det dukke opp ulike komplikasjoner. Ved avgiftsberegningen skal effekten ikke settes lavere enn den høyeste motorstyrke som oppgis ved salg eller reklame her i landet. For noen aktører kan dette bety at produsentens reklamemateriell og informasjonsbrosjyrer må tilpasses norske forhold. Nor-

ge er nemlig det eneste land i vår geografiske nærhet med denne avgiften. Mens man i utlandet ønsker å presentere den høyeste effekt som kan måles i ulike deler av motoren, blir effektene i Norge presentert så lav som mulig for å redusere avgiften.

Som følge av at avgiftsgrunnlaget er effekt, må bedriftene ha oversikt over varenumrenes effekt både på det som importeres, produseres og selges. De fleste bedriftene bruker faktureringsystem på enhetsnivå som grunnlag for beregningene en gang pr. måned.

Avgiften beregnes ved antall enheter av hver varegruppe, multiplisert med avgift og effekt/antall HK. Tallene rapporteres deretter på skjema RD-0007 til tollregionen, og bedriften betaler i henhold til beregningen.

6.5.2. Spesifikke avgrensninger i forhold til annen lovgivning

Foruten de tidligere nevnte lovverkene tolloven, regnskapsloven og merverdiavgiftsloven, er det ikke spesielle avgrensninger som har måtte gjøres knyttet til avgift på båtmotorer.

6.5.3. Bakgrunnsdata

Det er totalt 74 registreringer for denne avgiften. Disse bedriftene er pliktige å rapportere produksjon og salg av de aktuelle varene 12 ganger i året (månedlig) på skjema RD-0007.

6.5.4. Tidsbruk pr. bedrift

Det er intervjuet fire bedrifter som er registrert med avgift på båtmotorer. Disse har oppgitt månedlig tidsforbruk når det gjelder informasjonsforpliktelsene, og følgende standardiserte tidsforbruk er fastsatt:

Tabell 17: Standardisert tidsbruk etter informasjonsforpliktelse, båtmotor	
Informasjonsforpliktelse	Standardisert tidsbruk
Føring av lagerregnskap	100
Blankett RD-0007	10
Betaling/Overføre til regnskapssystem	10
Totalt	120

Det er primært aktivitetene informasjonsinnsamling, kontroll og beregning som medfører tidsbruk i bedriftene knyttet til denne avgiften. Det er en del variasjon mellom bedriftene, der en bedrift skiller seg spesielt ut med stort tidsforbruk knyttet til føring av lagerregnskap. De interne IT-løsningene er, etter bedriftens egne utsagn, ikke 100% optimalisert og tilpasset informasjonskravene pga. krav fra den internasjonale konsernledelse mht. systembruk. Dette medfører at det brukes betydelig mer ressurser i forbindelse med beregninger, innhenting av data og kontroller. Denne bedriften er derfor ansett som et ekstermtilfelle og holdes utenfor ved standardiseringen av tidsbruket. Standard for normaleffektiv tidsbruk er satt til 120 minutter pr. mnd.

6.5.5. Beregning av kostnader

Med utgangspunkt i de anslagene som er presenter over, omregnes kostnadene for næringslivet som helhet.

Tabell 18: Beregning av kostnader for næringslivet, båtmotor	
Populasjon (Registrerte bedrifter)	74
Frekvens i året	12
Frekvens multiplisert med populasjon	888
Minutter pr. bedrift	120
Minutter for populasjonen	106560
Timer for populasjonen	1776
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (informasjonsforpliktelser)	520368
Antall nyregistreringer	10
Minutter	120
Minutter aggregert	1200
Timer aggregert	20
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (registrering)	5860
Kostnad totalt	526228

De kostnadene denne særavgiften påfører næringslivet i året, er altså kr. 526 228,- medregnet nyregistreringene og kr. 520 368,- uten disse. Den gjennomsnittlige kostnaden pr. bedrift er dermed kr. 7 111,- pr. år.

6.5.6. Øvrige kostnader

Forøvrig tilkommer det kostnader knyttet til kontroller. Disse har det ikke vært mulig å fordele på den enkelte særavgift, og de er derfor beregnet for særavgiftene samlet sett i kapittel 7.1.1.

6.6. Avgift på alkohol (BV og OL)

TAD har splittet denne avgiften internt i sine systemer på henholdsvis brennevin/vin og øl. I beregningen har vi tatt utgangspunkt i antall registreringer for hver undergruppe og brukt dette som populasjon i beregningene.

Avgiftsplikten omfatter følgende varer:

Det skal betales avgift til statskassen ved innførsel eller innenlandsk tilvirking av sprit, isopropanol, brennevin, vin, fruktvin, mjød og øl mv. med følgende beløp:

- A. Brennevinsbasert drikk med alkoholstyrke over 0,7 volumprosent alkohol: kr 5,54 pr. volumprosent og liter.
- B. Annen alkoholholdig drikk:
 1. med alkoholstyrke over 4,75 til og med 22 volumprosent alkohol: kr 3,61 pr. volumprosent og liter.
 2. med alkoholstyrke:

- til og med 0,7 volumprosent alkohol avgiftslegges etter regelverket for alkoholfrie drikkevarer,
- over 0,7 til og med 2,75 volumprosent alkohol: kr 2,47 pr. liter,
- over 2,75 til og med 3,75 volumprosent alkohol: kr 9,35 pr. liter,
- over 3,75 til og med 4,75 volumprosent alkohol: kr 16,18 pr. liter

Avgiften beregnes altså primært på grunnlag av liter salgsvare, men for alkoholstyrker over 4,75 volumprosent også for hver enkelt volumprosent. I løpet av 2004 ble det innbetalt kr. 9 014 293 731,- i avgift på øl og vin og brennevin til staten. De registrerte bedriftene sto for 99,49% av denne innbetalingen.

6.6.1. Bedriftenes handtering av avgiften

Avgiften for øl og vin/brennevin er delt mellom svak øl, under pils styrke - 4,75 volumprosent - og svak vin under samme sats. Her må bedriftene ha oversikt over mengde samt klasse.¹¹ For alle alkoholholdige varer med over 4,75 volumprosent er den enkelte vares volumprosent samt mengde grunnlag for beregning. Som et resultat av at avgiftsgrunnlaget er liter- og volumprosent basert, må bedriftene ha oversikt over de enkelte varenumrenes mengde (liter) og volumprosent. I tillegg må de ha oversikt over returer og destruksjoner.

Et moment som gjør arbeidet meget tidkrevende, er at det ikke er volumprosentklasser som ligger til grunn for beregningen. Vin er et levende produkt, og samme produkt kan variere litt i alkoholprosent. Som en følge av dette, kan samme vin fra en senere produksjon måtte registreres på nytt fordi den har 0,1 volumprosent høyere alkoholnivå. Dette er i følge importørene ikke et problem for brennevin. Dette unngår man ved "klassesystem" som finnes bl.a. i Danmark. Etter hva vi forstår, er det også et klassesystem som ligger til grunn for det norske avgiftssystemet for alkohol, men det er tilsidesatt gjennom unntak ved varespesifikk alkoholprosent.

Selskapene i vårt utvalg har alle utviklede og tilpassede IT-løsninger. Rapporter av ulike karakterer produseres, og data fra disse rapportene benyttes for å beregne avgiftsgrunnlaget én gang i måneden.

Tallene rapporteres deretter på skjema RD-0007 til tollregionen, og bedriften betaler i henhold til beregningen.

6.6.2. Spesifikke avgrensninger i forhold til annen lovgivning

Foruten de tidligere nevnte lovverkene tolloven, regnskapsloven og merverdiavgiftsloven er det ikke spesielle avgrensninger som har måtte gjøres knyttet til avgift på øl og vin/brennevin.

¹¹ Det er ulike satser for ulike alkohol klasser, for eksempel: øl 0,7 tom. 2,75volumprosent.

6.6.3. Bakgrunnsdata

Det er totalt 141 registreringer for denne avgiften, 95 på brennevin/vin og 46 på øl. En god del av disse registreringene er gjort av samme bedrift. Bedriftene er pliktige å rapportere produksjon og salg av disse varene 12 ganger i året (månedlig) på skjema RD-0007.

6.6.4. Tidsbruk pr. bedrift

Det er intervjuet fire bedrifter som er registrert med avgift på alkohol. Disse har oppgitt månedlig tidsforbruk når det gjelder informasjonsforpliktelsene og følgende standardiserte tidsforbruk er fastsatt:

Tabell 19: Standardisert tidsbruk etter informasjonsforpliktelse, alkohol	
Informasjonsforpliktelse	Standardisert tidsbruk
Føring av lagerregnskap	150
Blankett RD-0007	60
Betaling/Overføre til regnskapssystem	5
Totalt	215

Det er ikke spesielt store variasjoner knyttet til tidsbruken for denne avgiften. De variasjoner som forekommer, er primært forårsaket av variasjonen i varetyper og varespekter. Det legges til grunn at de intervjuede bedriftene er tilnærmet lik populasjonen i så måte. Det er derfor satt en standard for normaleffektiv tidsbruk på 215 minutter pr. mnd.

6.6.5. Beregning av kostnader

Med utgangspunkt i de anslagene som er presentert over, omregnes disse for næringslivet som helhet.

Tabell 20: Beregning av kostnader for næringslivet, alkohol	
Populasjon (Registrerte bedrifter)	141
Frekvens i året	12
Frekvens multiplisert med populasjon	1,692
Minutter pr. bedrift	215
Minutter for populasjonen	363,780
Timer for populasjonen	6,063
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (informasjonsforpliktelser)	1,776,459
Antall nyregistreringer	25
Minutter	120
Minnutter aggregert	3000
Timer aggregert	50
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (registrering)	14650
Kostnad totalt	1791109

De kostnadene denne særavgiften påfører næringslivet i året, er altså kr. 1 791 109,- medregnet nyregistreringene og kr. 1 776 459,- uten disse. Den gjennomsnittlige kostnaden pr. bedrift er dermed kr. 12 703,- pr. år.

6.6.6. Øvrige kostnader

Forøvrig tilkommer det kostnader knyttet til kontroller. Disse har det ikke vært mulig å fordele på den enkelte særavgift, og de er derfor beregnet for særavgiftene samlet sett i kapittel 7.1.1.

6.7. Forbruksavgift på elektrisk kraft (EL)

Fra 1. januar 2005 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen med 9,88 øre pr. kWh på elektrisk kraft som leveres her i landet.

En redusert sats på 0,45 øre pr. kWh benyttes for levering av kraft:

- a. til industri, bergverk, produksjon av fjernvarme og arbeidsmarkedsbedrifter som utøver industriproduksjon.

Den reduserte satsen omfatter elektrisk kraft som benyttes i forbindelse med selve produksjonsprosessen, og

- b. i Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord.

Avgift skal også betales ved uttak av elektrisk kraft til eget bruk. Departementet kan gi forskrifter om nærmere avgrensning av avgiftsplikten.

Avgiften beregnes pr. kWh. Avgiften beregnes for hvert kvartal av nettleverandør.

6.7.1. Bedriftenes handtering av avgiften

Nettselskapet benytter samme målesystem som for øvrig ved beregning av avgiften. Dette er det samme systemet som danner grunnlaget for de strømregninger kundene mottar. Levert kWh pr. kvartal legges til grunn, og de aller fleste har systemer der fritak, reduserte satser med evt. prosentfordeling fremkommer. Det beregnes dermed automatisk hvilke avgift den enkelte skal betale. Ved utskriving av forskuddsfaktura for deler av avlesningsperioder (å konto utskrivinger), foretas det skjønnsmessige avgiftsberegninger. Dersom avgiftssatsen endres i en avlesningsperiode, beregnes avgiften for perioden ut fra en forholdsmessig fordeling av det avgiftspliktige kvantum etter tidligere og ny sats. I tillegg må nettselskapet gjøre etterberegninger i de tilfeller der bedrifter mener at de har betalt for mye i avgift fordi en for liten andel av kraften er levert med redusert sats. En del av bedriftene fører for egen del lagerregnskap månedlig som følge av egne rutiner. Dette er ikke knyttet til noe krav i forskriften, og tas derfor ikke hensyn til i beregningen.

Tallene, med evt. avregninger, rapporteres deretter på skjema RD-0007 til tollregionen, og bedriften betaler i henhold til beregningen.

6.7.2. Spesifikke avgrensninger i forhold til annen lovgivning

Foruten de tidligere nevnte lovverkene regnskapsloven og merverdiavgiftsloven er det ikke spesielle avgrensninger som har måttet gjøres knyttet til forbruksavgift på

elektrisk kraft. I henhold til de alminnelige foreldelsesreglene er bedriftene som har krevd inn forbruksavgiften på elektrisk kraft, pålagt å etterberegne evt. feil 3 år tilbake i tid. Kostnader knyttet til dette vil ikke tilskrives særavgiften.

6.7.3. Bakgrunnsdata

Det er valgt å benytte 240 bedrifter som populasjon for denne avgiften av grunner nærmere beskrevet i kapittel 4.6.1. Disse er pliktige å rapportere salg av avgiftspliktig kraft 4 ganger i året på skjema RD-0007. I tillegg er det 26 694 bedrifter som har krav på redusert sats. Kostnaden knyttet til disse beregnes separat.

6.7.4. Tidsbruk pr. bedrift

Det er intervjuet 4 bedrifter som er registrert med forbrukeravgift på elektrisk kraft. Disse har oppgitt månedlig tidsforbruk når det gjelder informasjonsforpliktelsene og følgende standardiserte tidsforbruk er fastsatt:

Tabell 21: Standardisert tidsbruk etter informasjonsforpliktelse, elektrisk kraft	
Informasjonsforpliktelse	Standardisert tidsbruk
Føring av lagerregnskap	210
Blankett RD-0007	50
Betaling/Overføre til regnskapssystem	40
Totalt	300

Den variasjonen som er i tidsforbruk innen denne avgiften, kan primært forklares ved ulik tidsbruk knyttet til å handtere oppretting av feil i forbindelse med redusert sats, i henhold til de alminnelige foreldelsesreglene. Dette arbeidet skal ikke tilskrives særavgiften, og dette er det tatt høyde for når standardiseringen er gjennomført, ved at kun den tiden som brukes til løpende lagerføring er med. Dermed er ikke variasjonene like store, og tidsforbruket anses å være tilnærmet likt det som populasjonen som helhet vil ha. Standarden for normalt tidsforbruk er satt til 300 minutter pr. rapporteringstermin.

6.7.5. Beregning av kostnader

Med utgangspunkt i de anslagene som er presenter over, omregnes disse for næringslivet som helhet.

Tabell 22: Beregning av kostnader for næringslivet, elektrisk kraft	
Populasjon (Registrerte bedrifter)	240
Frekvens i året	4
Frekvens multiplisert med populasjon	960
Minutter pr. bedrift	300
Minuter for populasjonen	288,000
Timer for populasjonen	4,800
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (informasjonsforpliktelser)	1 406 400
Antall nyregistreringer	25
Minutter	120
Minnutter aggregert	3000
Timer aggregert	50
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (registrering)	14 650,-
Kostnad totalt	1 421 050

De kostnadene denne særavgiften påfører nettselskapene i året, er altså kr. 1 421 050,- medregnet nyregistreringene og kr. 1 406 400,- uten disse. Den gjennomsnittlige kostnaden pr. bedrift er dermed kr. 5 921,- pr. år.

6.7.6. Øvrige kostnader

Forøvrig tilkommer det kostnader knyttet til kontroller. Disse har det ikke vært mulig å fordele på den enkelte særavgift, og de er derfor beregnet for særavgiftene samlet sett i kapittel 7.1.1.

Bedrifter som er brukere av elektrisk kraft påføres også utgifter knyttet til å dokumentere og innmelde fordeling av sitt forbruk mellom normal og redusert sats. Disse bedriftene omtales som 2. ledds-bedrifter fordi de ikke direkte er særavgiftspliktige, men er pålagt en administrativ oppgave for å få riktig sats. Det er gjort en ekspertvurdering av hvor lang tid dette tar som engangskostnad og telefonintervjuer av 3 bedrifter for å avklare hvor mye tid det går med pr. år.

Tidsforbruket knyttet til å etablere og rapportere en fordeling er satt til 2 dagsverk, mens den årlige revisjonen av fordelingen er satt til 2 timer.

Tabell 23: Beregning av kostnader for næringslivet, elektrisk kraft – 2. ledd	
Etablere og rapportere	
Populasjon (Registrerte bedrifter)	26694
Frekvens i året	.
Frekvens multiplisert med populasjon	26694
Minutter pr. bedrift	900
Minutter for populasjonen	24024600
Timer for populasjonen	400410
Timepris	293
Kostnad for 2.ledd (etablere og rapportere)	117 320 130,-
Årlig revisjon	
Populasjon (Registrerte bedrifter)	26694
Frekvens i året	1
Frekvens multiplisert med populasjon	26694

Tabell 23: Beregning av kostnader for næringslivet, elektrisk kraft – 2. ledd	
Minutter pr. bedrift	120
Minuter for populasjonen	3203280
Timer for populasjonen	53388
Timepris	293
Kostnad for 2.ledd (revidering)	15 642 684,-

I henhold til SKM tar vi kun med den årlige revideringen i de videre beregningene. Dette medfører at kostnadene for næringslivet blir som følger

Tabell 24: Beregning av kostnader for næringslivet, elektrisk kraft – 2. ledd	
Informasjonsforpliktelser	1 406 400,-
Registrering	14 650,-
2. ledd (revidering)	15 642 684,-
Totale kostnader for næringslivet	17 063 734,-

De totale kostnadene for næringslivet er ca. 17 mill. kr, men 15,6 mill kr. av disse er kostnader i 2. ledd. Kr. 1,4 mill kr. er knyttet til nettselskapene.

6.8. Avgift på sukker (SU)

Avgiftsplikten omfatter følgende varer:

1. Sukker (roe-/bete- og rørsukker).
2. Sirup og sukkeroppløsning av nevnte varer.

Det skal betales avgift til statskassen på sukker mv. med kr 6,12 pr. kg av varens avgiftspliktige vekt.

Avgiften beregnes på grunnlag av nettovekt (kg) sukker mv. I løpet av 2004 ble det innbetalt kr. 208 005 717,- i avgift på sukker mv. til staten. De registrerte bedriftene representerer kun 3,4% av innbetalingene¹².

6.8.1. Bedriftenes handtering av avgiften

Som følge av at avgiftsgrunnlaget er vektbasert, må bedriftene ha oversikt over varenumrenes vekt, både det som importeres og selges. I tillegg må de ha oversikt over svinn som kommer til avkortning i avgiftsgrunnlaget. De fleste bedriftene benytter bestilling/faktureringsystemer som grunnlag for beregningene. Data fra disse systemene benyttes for å beregne avgiftsgrunnlaget én gang i måneden.

Avgiften er ment å ramme husholdningsformål og ikke produksjon/næring. For importørene medfører det at kjøper i næring, for eksempel bakerier, må søke om og oversende fritak hvert år. Dette er et oppfølgingsarbeid som krever ressurser i forhold til antall kunder. Mange produksjonssteder og mange varelinjer medfører merarbeid i registrering, beregning og rapportering. For bedrifter som kun opererer som mellommenn/importører for videresalg til produksjon/næring, oppfattes arbeidet med avgiften som lett håndterlig og lite arbeidskrevende.

¹² Se kapittel 4.6 for nærmere forklaring av den lave andelen.

Tallene rapporteres deretter på skjema RD-0007 til tollregionen, og bedriften betaler i henhold til beregningen.

6.8.2. Spesifikke avgrensninger i forhold til annen lovgivning

Foruten de tidligere nevnte lovverkene tolloven, regnskapsloven og merverdiavgiftsloven er det ikke spesielle avgrensninger som har måtte gjøres knyttet til avgift på sukker.

6.8.3. Bakgrunnsdata

Det er totalt 39 registreringer for denne avgiften. Disse bedriftene er pliktige å rapportere produksjon og salg av de aktuelle varene 12 ganger i året (månedlig) på skjema RD-0007.

6.8.4. Tidsbruk pr. bedrift

Det er intervjuet tre bedrifter som er registrert med sukkeravgift. I tillegg er en bedrift intervjuet over telefon. Denne var ikke villig til å ha noe møte da den anså at det ville ta mye lenger tid enn hva de brukte på sukkeravgiften. Bedriften oppga et anslag på tidsforbruket over telefon. Bedriftene har oppgitt månedlig tidsforbruk når det gjelder informasjonsforpliktelsene og følgende standardiserte tidsforbruk er satt:

Tabell 25: Standardisert tidsbruk etter informasjonsforpliktelse, sukker	
Informasjonsforpliktelse	Standardisert tidsbruk
Føring av lagerregnskap	250
Blankett RD-0007	30
Betaling/Overføre til regnskapssystem	5
Totalt	285

Det er store variasjoner i hvilke ressurser som kreves i forbindelse med særavgiften. Variasjonen i tidsforbruk knytter seg spesielt til ressursbruk i forbindelse med fritak. Det må årlig sendes ut og mottas svært mange fritaksskjemaer fra ulike kunder. Dersom ikke slike mottas, belastes det avgift. Dersom dette ikke er rettmessig, må det da også utstedes kreditnotaer. Det er få andre bedrifter i populasjonen som antas å bruke like lang tid på dette. I utvalget er det to enheter hvor alle data er hel-automatisert, og som kun bruker begrensede ressurser på blanketten. Standardisert tidsforbruk er satt til 285 minutter pr. mnd for denne avgiften.

6.8.5. Beregning av kostnader

Med utgangspunkt i de anslagene som er presenter over, omregnes disse for næringslivet som helhet.

Tabell 26: Beregning av kostnader for næringslivet, sukker	
Populasjon (Registrerte bedrifter)	39
Frekvens i året	12
Frekvens multiplisert med populasjon	468
Minutter pr. bedrift	285
Minutter for populasjonen	133380
Timer for populasjonen	2223
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (informasjonsforpliktelser)	651 339,-
Antall nyregistreringer	10
Minutter	120
Minutter aggregert	1200
Timer aggregert	20
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (registrering)	5 860,-
Kostnad totalt	657 199,-

De kostnadene denne særavgiften påfører næringslivet i året, er altså kr. 657 199,- medregnet nyregistreringene og kr. 651 339,- uten disse. Den gjennomsnittlige kostnaden pr. bedrift er dermed kr. 16 851,- pr. år.

6.8.6. Øvrige kostnader

Forøvrig tilkommer det kostnader knyttet til kontroller. Disse har det ikke vært mulig å fordele på den enkelte særavgift, og de er derfor beregnet for særavgiftene samlet sett i kapittel 7.1.1.

6.9. Avgift på tobakksvarer (TO)

Avgiftsplikten omfatter varer følgende varer og satser:

- A. Sigarer: kr 1,81 pr. gram av pakningens nettovekt. Vekten av fastmunnstykke skal tas med i den nettovekt som danner grunnlaget for beregning av avgiften.
- B. Sigaretter: kr 1,81 pr. stk. Med én sigarett menes en sigarett som har en lengde til og med 90 mm, som to regnes sigaretten dersom den har en lengde på over 90 mm, men maks 180 mm, osv. Filter og munnstykke tas ikke med ved beregningen av lengden.
- C. Røyketobakk, karvet skråtobakk, råtobakk i forbrukerpakning: kr 1,81 pr. gram av pakningens nettovekt.
- D. Skråtobakk: kr 0,58 pr. gram av pakningens nettovekt.
- E. Snus: kr 0,58 pr. gram av pakningens nettovekt.
- F. Sigarettpapir og sigarettthylser: kr 0,0276 pr. stk. av innholdet i pakningen.

Avgiften beregnes altså primært på grunnlag av enten vekt (gram) eller stykk. I løpet av 2004 ble det innbetalt kr. 6 798 871 688,- i avgift på tobakk og tobakkrelaterte produkter til staten. De registrerte bedriftene sto for 100% av denne innbetalingen.

6.9.1. Bedriftenes handtering av avgiften

Som en følge av at avgiftsgrunnlaget er vekt- eller stykkbasert, må bedriften ha oversikt over varenumrenes vekt og antall enheter for hvert produkt som importeres, produseres eller selges. I tillegg må de ha oversikt over svinn som kommer til avkortning i avgiftsgrunnlaget.

I denne avgiftsklassen er det stor variasjon mellom importører og produsenter. For alle importørene i utvalget styres avgiftsberegningen i hovedsak fra varenummer, med vekt- og/eller stykkregistrering. Nye produkter registreres fortløpende. Internt blant importørene er det naturlig nok variasjon i ulike IT-løsninger.

Produsentene i utvalget driver også import. I tillegg til systemer som nevnt for importører, har de derfor vektsystemer som ligger til grunn for utregningene. Data fra disse systemene benyttes for å beregne avgiftsgrunnlaget én gang i måneden. Andre benytter seg kun av reseptene for hvert varenummer, som beskriver hvor mange gram av avgiftsbelagt vare som benyttes i hver enhet, og deretter salgssystemet som viser hvor mange enheter av dette varenummeret som er solgt. Deretter er det bare å multiplisere solgte enheter av dette varenummeret med antall gram avgiftsbelagt vare som enheten inneholder.

Tallene rapporteres deretter på skjema RD-0007 til tollregionen, og bedriften betaler i henhold til beregningen.

6.9.2. Spesifikke avgrensninger i forhold til annen lovgivning

Foruten de tidligere nevnte lovverkene tolloven, regnskapsloven og merverdiavgiftsloven er det ikke spesielle avgrensninger som har måtte gjøres knyttet til avgift på tobakksvarer.

6.9.3. Bakgrunnsdata

Det er totalt 10 registreringer for denne avgiften. Disse bedriftene er pliktige å rapportere produksjon og salg av disse varene 12 ganger i året (månedlig) på skjema RD-0007.

6.9.4. Tidsbruk pr. bedrift

Det er intervjuet tre bedrifter som er registrert med avgift på tobakksvarer. Disse har oppgitt månedlig tidsforbruk når det gjelder informasjonsforpliktelsene, og følgende standardiserte tidsforbruk er fastsatt:

Tabell 27: Standardisert tidsbruk etter informasjonsforpliktelse, tobakksvarer	
Informasjonsforpliktelse	Standardisert tidsbruk
Føring av lagerregnskap	200
Blankett RD-0007	30
Betaling/Overføre til regnskapssystem	10
Totalt	240

To vesentlige drivere som skaper variasjon mellom de ulike bedriftene, er antall produkter og transaksjoner. I vårt utvalg er det en mindre aktør mht. varesortiment, volum og transaksjoner. Denne bedriften har også svært oversiktelige IT-systemer som krever begrenset bearbeiding og kontroll. De to andre bedriftene er vurdert som noe mer normale i forhold til de øvrige 7 bedriftene i populasjonen. På grunn av populasjonens begrensede størrelse, er dette tatt hensyn til når standardisert tidsforbruk er fastsatt til 240 minutter pr. mnd. for denne avgiften.

6.9.5. Beregning av kostnader

Med utgangspunkt i de anslagene som er presentert over, omregnes disse for næringslivet som helhet.

Tabell 28: Beregning av kostnader for næringslivet, tobakksvarer	
Populasjon (Registrerte bedrifter)	10
Frekvens i året	12
Frekvens multiplisert med populasjon	120
Minutter pr. bedrift	240
Minutter for populasjonen	28800
Timer for populasjonen	480
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (informasjonsforpliktelser)	140 640,-
Antall nyregistreringer	1
Minutter	120
Minutter aggregert	120
Timer aggregert	2
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (registrering)	586,-
Kostnad totalt	141226

De kostnadene denne særavgiften påfører næringslivet i året, er altså kr. 141 226,- medregnet nyregistreringene og kr. 140 640,- uten disse. Den gjennomsnittlige kostnaden pr. bedrift er dermed kr. 14 123,- pr. år.

6.9.6. Øvrige kostnader

Forøvrig tilkommer det kostnader knyttet til kontroller. Disse har det ikke vært mulig å fordele på den enkelte særavgift, og de er derfor beregnet for særavgiftene samlet sett i kapittel 7.1.1.

6.10. Avgift på smøreolje (SM)

Avgiftsplikten omfatter smøreolje mv. med kr. 1,62 pr. liter.

I løpet av 2004 ble det innbetalt kr. 84 371 061,- i avgift på smøreolje til staten. De registrerte bedriftene sto for 80% av denne innbetalingen.

6.10.1. Bedriftenes handtering av avgiften

Som følge av at avgiftsgrunnlaget er literbasert, må bedriftene ha oversikt over varenumrenes mengde, både det som importeres, produseres og selges. I tillegg må de ha

oversikt over svinn som kommer til avkortning i avgiftsgrunnlaget. Bedriftene har salgssystemer som ligger til grunn for utregningene. Data fra disse systemene benyttes for å beregne avgiftsgrunnlaget én gang i måneden. Deretter er det bare å multiplisere antall liter avgiftsbelagt vare med avgiftssats.

En faktor som er med på å trekke opp ressursbruken, er fritakene. Et eksempel er bekreftelser på at skip er i utenriksfart eller kan kjøpe på utførsel. Dette må dokumenteres av skipper, og selger må også besitte denne bekreftelse.

Tallene rapporteres deretter på skjema RD-0007 til tollregionen, og bedriften betaler i henhold til beregningen.

6.10.2. Spesifikke avgrensninger i forhold til annen lovgivning

Foruten de tidligere nevnte lovverkene tolloven, regnskapsloven og merverdiavgiftsloven, er det ikke spesielle avgrensninger som har måtte gjøres knyttet til avgift på smøreolje.

6.10.3. Bakgrunnsdata

Det er totalt ni registreringer for denne avgiften. Disse bedriftene er pliktige å rapportere produksjon og salg av disse varene 12 ganger i året (månedlig) på skjema RD-0007.

6.10.4. Tidsbruk pr. bedrift

Det er intervjuet fire bedrifter som er registrert med smøreoljeavgift. En bedrift ønsket ikke noe intervju da dette ville kreve mer tid enn vedkommende brukte på avgiftshandtering. Vi fikk derfor kartlagt den informasjonen vi trengte pr. telefon.

Bedriftene har oppgitt månedlig tidsforbruk når det gjelder informasjonsforpliktelsene, og følgende standardiserte tidsforbruk er fastsatt.

Tabell 29: Standardisert tidsbruk etter informasjonsforpliktelse, smøreolje	
Informasjonsforpliktelse	Standardisert tidsbruk
Føring av lagerregnskap	800
Blankett RD-0007	100
Betaling/Overføre til regnskapssystem	10
Totalt	910

Det er store variasjoner i ressursbruken mellom bedriftene. Grunnen til dette er primært varierende volum og IT-systemer. To av bedriftene er mindre aktører med helautomatisk beregning og lite/ingen innrapportering. Dette krever følgende lite kontroll og beregning, kun enkel utfylling av blankett og fakturering. De 5 andre bedriftene i populasjonen er nokså lik de to andre bedriftene som er intervjuet. Det intervjuet nærmere halvparten av bedriftene i populasjonen. Standardisert tidsbruk er satt til 910 minutter pr. måned for denne avgiften.

6.10.5. Beregning av kostnader

Med utgangspunkt i de anslagene som er presenter over, omregnes disse for næringslivet som helhet.

Tabell 30: Beregning av kostnader for næringslivet, smøreolje	
Populasjon (Registrerte bedrifter)	9
Frekvens i året	12
Frekvens multiplisert med populasjon	108
Minutter pr. bedrift	910
Minutter for populasjonen	98280
Timer for populasjonen	1638
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (informasjonsforpliktelser)	479 934,-
Antall nyregistreringer	2
Minutter	120
Minutter aggregert	240
Timer aggregert	4
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (registrering)	1 172,-
Kostnad totalt	481 106,-

De kostnadene denne særavgiften påfører næringslivet i året, er altså kr. 48 1106,- medregnet nyregistreringene og kr. 479 934,- uten disse. Den gjennomsnittlige kostnaden pr. bedrift er dermed kr. 53 456,- pr. år.

6.10.6. Øvrige kostnader

Forøvrig tilkommer det kostnader knyttet til kontroller. Disse har det ikke vært mulig å fordele på den enkelte særavgift, og de er derfor beregnet for særavgiftene samlet sett i kapittel 7.1.1.

6.11. Avgift på mineralolje til fremdrift av motorvogn (MM)

Avgiften omfatte mineralolje til fremdrift av motorvogn. Avgift betales med følgende beløp pr. liter:

- A. for svovelfri mineralolje (under 10 ppm svovel): kr 2,92
- B. for lavsvovlet mineralolje (under 50 ppm svovel): kr 2,97
- C. for annen mineralolje: kr 2,97

Avgiften kommer i tillegg til avgift som skal betales etter Stortingets vedtak om CO₂- og svovelavgift på mineralske produkter.

Avgiften beregnes pr. liter. I løpet av 2004 ble det innbetalt kr. 4 674 936 933,- i avgift på mineralolje til fremdrift av motorvogn. De registrerte bedriftene sto for 99,9% av denne innbetalingen.

6.11.1. Bedriftenes handtering av avgiften

Som følge av at avgiftsgrunnlaget er liter, må bedriftene ha oversikt over vareenhets mengde, både import, produksjon og salg. Avgiften beregnes pr. liter. I tillegg

må de ha oversikt over svinn som kommer til avkortning i avgiftsgrunnlaget. Andel innblandet biodiesel i mineralolje inngår ikke i avgiftsgrunnlaget. Importører skal kunne fremlegge prøve og analysesertifikat eller annen dokumentasjon fra produsent, som viser andel biodiesel i mineraloljen.

Produsenter skal føre nøyaktig måling av biodiesel i mineraloljen. De fleste selskapene i utvalget har elektroniske systemer som måler mengde. I tillegg blir dette kontrollert mot salg og fakturasystem.

Tallene rapporteres deretter på skjema RD-0007 til tollregionen, og bedriften betaler i henhold til beregningen.

6.11.2. Spesifikke avgrensninger i forhold til annen lovgivning

Foruten de tidligere nevnte lovverkene tolloven, regnskapsloven og merverdiavgiftsloven er det ikke spesielle avgrensninger som har måtte gjøres knyttet til avgift på mineralolje.

6.11.3. Bakgrunnsdata

Det er totalt 8 registreringer for denne avgiften. Disse bedriftene er pliktige å rapportere produksjon og salg av disse varene 12 ganger i året (månedlig) på skjema RD-0007.

6.11.4. Tidsbruk pr. bedrift

Det er intervjuet tre bedrifter som er registrert med avgift for mineralolje til fremdrift av motorvogn. Disse har oppgitt månedlig tidsforbruk når det gjelder informasjonsforpliktelsene og følgende standardiserte tidsforbruk er fastsatt:

Tabell 29: Standardisert tidsbruk etter informasjonsforpliktelse, mineralolje til fremdrift av motorvogn

Informasjonsforpliktelse	Standardisert tidsbruk
Føring av lagerregnskap	1000
Blankett RD-0007	200
Betaling/Overføre til regnskapssystem	10
Totalt	1210

Det er primært aktivitetene informasjonsinnsamling, kontroll og beregning som medfører tidsbruk i bedriftene knyttet til denne avgiften. Samtidig må det også nevnes at det også er stor variasjon mellom de bedriftene som bruker mest tid på avgiften. Årsaken til dette er vurdert ut fra intervjuene og kan trolig knytte seg til at den ene bedriften ikke har fått optimalisert systemene sine for lagerføring etter at de nokså nylig ble registrert som avgiftspliktig. Populasjonen er oversiktlig, slik at informasjon fra intervjuer og fra TADs kjennskap til bedriftene i populasjonen, har dannet grunnlag for at den standardiserte normaltiden brukt på denne avgiften. Denne er satt til 1210 minutter i mnd..

6.11.5. Beregning av kostnader

Med utgangspunkt i de anslagene som er presenter over, omregnes disse for næringslivet som helhet.

Tabell 30: Beregning av kostnader for næringslivet, mineralolje til fremdrift av motorvogn	
Populasjon (Registrerte bedrifter)	8
Frekvens i året	12
Frekvens multiplisert med populasjon	96
Minutter pr. bedrift	1210
Minutter for populasjonen	116160
Timer for populasjonen	1936
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (informasjonsforpliktelser)	567 248,-
Antall nyregistreringer	2
Minutter	120
Minutter aggregert	240
Timer aggregert	4
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (registrering)	1 172,-
Kostnad totalt	568 420,-

De kostnadene denne særavgiften påfører næringslivet i året, er altså kr. 568 420,- medregnet nyregistreringene og kr. 567 248,- uten disse. Den gjennomsnittlige kostnaden pr. bedrift er dermed kr. 71 053,- pr. år.

6.11.6. Øvrige kostnader

Forøvrig tilkommer det kostnader knyttet til kontroller. Disse har det ikke vært mulig å fordele på den enkelte særavgift, og de er derfor beregnet for særavgiftene samlet sett i kapittel 7.1.1.

6.12. Avgift på miljøgasser, HFK og PFK (FK)

Det skal svares avgift ved innførsel eller innenlandsk produksjon av hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK), herunder gjenvunnet HFK og PFK.

Avgiftsplikten omfatter også HFK og PFK som inngår som bestanddel i andre varer.

Avgiftsplikten omfatter varer følgende varer:

- HFK-23, HFK-32, HFK-41, HFK-43-10mee, HFK-125, HFK-134, HFK-134a, HFK-143, HFK-143a, HFK-152a, HFK-227ea, HFK-236fa og HFK-245ca,
- PFK (perfluormetan, perfluoretan, perfluorpropan perfluorbutan, perfluor-pentan, perfluorheksan og perfluorcyklobutan).

Avgiftsplikten omfatter alle blandinger av HFK og PFK, både innbyrdes blandinger og blandinger med andre stoffer. Avgiftsplikten omfatter også HFK og PFK som inngår som bestanddel i andre varer. Avgiftsplikten omfatter ikke gjenvinning av HFK og PFK.

Avgiften beregnes på grunnlag av varens nettovekt. For blandinger beregnes avgiften av nettovekten av de enkelte avgiftspliktige typene i blandingen.

For HFK og PFK som inngår som bestanddel i andre varer, betales avgift av andelen HFK og PFK.

I løpet av 2004 ble det innbetalt kr. 122 595 597,- i avgift på klimagasser (HFK og PFK) til staten. De registrerte bedriftene sto for 47,9% av denne innbetalingen.

6.12.1. Bedriftenes handtering av avgiften

Fra 1. januar 2003 ble det innført avgift på klimagassene hydrofluorkarbon (HFK) og perfluorkarbon (PFK). Klimagassene påvirker den globale oppvarmingen av jordklo- den. HFK og PFK benyttes i en lang rekke varer som f.eks kjøleskap, klima- anlegg/aircondition til motorkjøretøyer, kjølekompressorer ol. I dag er det registrert 35 ulike gasser, 13 HFK, 7 PFK og 15 blandinger av ulike HFK og/eller PFK gasser.

Avgiften skal beregnes av det faktiske innholdet av HFK eller PFK. Det er den enkelte avgiftspliktige som må dokumentere innholdet i de enkelte produktene. Dette krevde mye ressurser for de enkelte bedriftene ved innføringen av loven i 2003.

Som følge av at avgiftsgrunnlaget er vektbasert, må bedriftene ha oversikt over vare- enhetens vekt eller andel av HFK/PFK-innhold pr. produkt. I tillegg må de ha over- sikt over svinn som kommer til avkortning i avgiftsgrunnlaget. De fleste bedrifter har et vekt/andel-pr.-vare-system som ligger til grunn for avgiftsberegningene. Andre benytter seg kun av reseptene for hvert varenummer, som beskriver vekt /andel av- giftsbelagt vare som benyttes i hver enhet og deretter salgssystemet som viser hvor mange enheter av dette varenummeret som er solgt. Deretter er det bare å multiplise- re solgte enheter av dette varenummeret med vekt avgiftsbelagt vare som enheten inneholder.

Tallene rapporteres deretter på skjema RD-0007 til tollregionen, og bedriften betaler i henhold til beregningen.

6.12.2. Spesifikke avgrensninger i forhold til annen lovgivning

Foruten de tidligere nevnte lovverkene tolloven, regnskapsloven og merverdiav- giftsloven, er det ikke spesielle avgrensninger som har måtte gjøres knyttet til avgift på HFK- og PFK-gasser.

6.12.3. Bakgrunnsdata

Det er totalt 15 registreringer for denne avgiften. Disse bedriftene er pliktige å rap- portere produksjon og salg av disse varene 12 ganger i året (månedlig) på skjema RD- 0007.

6.12.4. Tidsbruk pr. bedrift

Det er intervjuet fem bedrifter som er registrert med HFK- eller PFK-avgift. Disse har oppgitt månedlig tidsforbruk når det gjelder informasjonsforpliktelsene, og føl- gende standardiserte tidsforbruk er fastsatt:

Tabell 31: Standardisert tidsbruk etter informasjonsforpliktelse, miljøgasser HFK og PFK	
Informasjonsforpliktelse	Standardisert tidsbruk
Føring av lagerregnskap	30
Blankett RD-0007	15
Betaling/Overføre til regnskapssystem	5
Totalt	50

Det er relativt liten variasjon i tidsbruk knyttet til denne avgiften. Av de fem selskapene er det én bedrift som skiller seg noe ut i forhold til de andre. Denne bedriften rapporterer ikke selv, men er likevel ansvarlig for intern-kontroll og registrering av ulike produkter som inneholder HFK eller PFK. Bedriften har en rekke ulike produkter innenfor dette varespekteret. Disse produktene er i stor grad komplimenterende/salgsfremmende og inngår derfor ikke i standard IT-løsninger for rapportering. Også innen denne avgiften er populasjonen oversiktlig, og med intervjuer av 1/3-del av populasjonen er standard tidsforbruk er fastsatt til 50 minutter pr. mnd. for denne avgiften.

6.12.5. Beregning av kostnader

Med utgangspunkt i de anslagene som er presenter over, omregnes disse for næringslivet som helhet.

Tabell 32: Beregning av kostnader for næringslivet, miljøgasser HFK og PFK	
Populasjon (Registrerte bedrifter)	15
Frekvens i året	12
Frekvens multiplisert med populasjon	180
Minutter pr. bedrift	50
Minutter for populasjonen	9,000
Timer for populasjonen	150
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (informasjonsforpliktelser)	43,950
Antall nyregistreringer	10
Minutter	120
Minutter aggregert	1200
Timer aggregert	20
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (registrering)	5 860,-
Kostnad totalt	49810

De kostnadene denne særavgiften påfører næringslivet i året, er altså kr. 49 810,- medregnet nyregistreringene og kr. 43 950,- uten disse. Den gjennomsnittlige kostnaden pr. bedrift er dermed omlag kr. 3 321,- pr. år.

6.12.6. Øvrige kostnader

Forøvrig tilkommer det kostnader knyttet til kontroller. Disse har det ikke vært mulig å fordele på den enkelte særavgift, og de er derfor beregnet for særavgiftene samlet sett i kapittel 7.1.1.

6.13. Avgift på TRI og PER (TR og PR)

Avgiftsplikten omfatter trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER), herunder gjenvunnet TRI og PER. Avgiften omfatter også TRI og PER som inngår som bestanddel i andre produkter.

Avgift betales bare dersom andelen TRI er over 1 prosent av produktets totale vekt eller andelen PER er over 0,1 prosent av produktets totale vekt.

Avgift svares av produktet etter følgende intervaller og satser:

Innhold TRI/PER Prosent		Kr. pr. kg	
		TRI	PER
1	Over 0,1 - t.o.m. 1		0,54
2	Over 1 - t.o.m. 5	2,82	2,82
3	Over 5 - t.o.m. 10	5,64	5,64
4	Over 10 - t.o.m. 30	16,70	16,70
5	Over 30 - t.o.m. 60	33,40	33,40
6	Over 60 - t.o.m. 100	55,71	55,71

Avgiften beregnes altså primært på grunnlag av vekt, men også ut fra andel av annet produkt. I løpet av 2004 ble det totalt innbetalt kr. 5 976 224.- i avgift, hhv. kr. 4 442 523.- for TRI og kr. 1 533 701.- for PER. De registrerte bedriftene representerte hhv. 79,2% (TRI) og 91,7% (PER) av denne innbetalingen.

6.13.1. Bedriftenes handtering av avgiften

Kjemikaliene er bl.a. tungt nedbrytbare i miljøet og er derfor klassifisert som miljøskadelige, og de kan også være helseskadelige. TRI benyttes i første rekke til industriell avfetting, men både løsemidler, rengjøringsmidler, lim, maling og lakkfjernere mv. kan inneholde TRI. PER er et løsningsmiddel som hovedsakelig benyttes i renseribransjen, men er også et aktuelt substitutt til TRI for maskinavfetting.

Som følge av at avgiftsgrunnlaget er vektbasert, må bedriftene ha oversikt over varenummerets vekt og andel avgiftsbelagt kjemikalie, for både importert, produsert og solgte enheter. I tillegg må de ha oversikt over svinn som kommer til avkortning i avgiftsgrunnlaget. De fleste bedriftene har enhetssystemer der alle varer blir registrert med vekt av avgiftsbelagt kjemikalie. Data fra disse systemene benyttes for å beregne avgiftsgrunnlaget én gang i måneden. Andre benytter seg kun av andel for hvert varenummer, som beskriver hvor mange kilogram av avgiftsbelagt vare som benyttes i hver enhet, og deretter salgssystemet som viser hvor mange enheter av dette varenummeret som er solgt.

Tallene rapporteres deretter på skjema RD-0007 til tollregionen, og bedriften betaler i henhold til beregningen.

6.13.2. Spesifikke avgrensninger i forhold til annen lovgivning

Foruten de tidligere nevnte lovverkene tolloven, regnskapsloven og merverdiavgiftsloven, er det ikke spesielle avgrensninger som har måtte gjøres knyttet til avgift på TRI og PER.

6.13.3. Bakgrunnsdata

Det er totalt fem registreringer for denne avgiften, tre på PER og to på TRI. De to bedriftene som er registrert for TRI, er også registrert for PER. Bedriftene er pliktige å rapportere produksjon og salg av disse varene 12 ganger i året (månedlig) på skjema RD-0007.

6.13.4. Tidsbruk pr. bedrift

Det er intervjuet tre bedrifter som er registrert med avgift på PER og TRI. Disse har oppgitt månedlig tidsforbruk når det gjelder informasjonsforpliktelsene, og følgende standardiserte tidsforbruk er satt:

Tabell 31: Standardisert tidsbruk etter informasjonsforpliktelse, TRI og PER	
Informasjonsforpliktelse	Standardisert tidsbruk
Føring av lagerregnskap	300
Blankett RD-0007	50
Betaling/Overføre til regnskapssystem	10
Totalt	360

Det er svært få registrerte for denne avgiften, og 3 av de 5 bedriftene er intervjuet. Det viser seg å være stor variasjon i registrert tidsforbruk mellom de ulike bedriftene. Det har stor betydning hvor mange ulike satser og varer bedriften må handtere. Etter en gjennomgang av dataene, og en vurdering av populasjonen, er standard tidsforbruk er fastsatt til 360 minutt pr. måned.

6.13.5. Beregning av kostnader

Med utgangspunkt i de anslagene som er presenter over, omregnes disse for næringslivet som helhet.

Tabell 32: Beregning av kostnader for næringslivet, TRI og PER	
Populasjon (Registrerte bedrifter)	5
Frekvens i året	12
Frekvens multiplisert med populasjon	60
Minutter pr. bedrift	360
Minutter for populasjonen	21,600
Timer for populasjonen	360
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (informasjonsforpliktelse)	105,480
Antall nyregistreringer	0
Minutter	120
Minutter aggregert	0
Timer aggregert	0
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (registrering)	0,-
Kostnad totalt	105480

De kostnadene denne særavgiften påfører næringslivet i året, er altså kr. 105 480,-. Den gjennomsnittlige kostnaden pr. bedrift er dermed omlag kr. 21 096,- pr. år.

6.13.6. Øvrige kostnader

Forøvrig tilkommer det kostnader knyttet til kontroller. Disse har det ikke vært mulig å fordele på den enkelte særavgift, og de er derfor beregnet for særavgiftene samlet sett i kapittel 7.1.1.

6.14. CO₂-avgift (CM og CB)

CO₂-avgiften omfatter følgende mineralske produkter i henhold til følgende satser:

1. Generell sats
 - a. Mineralolje: kr. 0,52 pr. liter.
 - b. Bensin: kr. 0,78 pr. liter.
2. Redusert sats, jf. § 2
 - a. Mineralolje: kr. 0,31 pr.liter. For treforedlingsindustrien, sildemel- og fiskemelindustrien er satsen kr. 0,26 pr. liter.
 - b. Bensin: kr. 0,28 pr. liter.

Avgiften beregnes altså på grunnlag av liter salgsvare. I løpet av 2004 ble det innbetalt kr. 3 809 192 803,- (CB og CM) i CO₂-avgift til staten. De registrerte bedriftene sto for 98,4% av denne innbetalingen.

6.14.1. Bedriftenes håndtering av avgiften

Som følge av at avgiftsgrunnlaget er literbasert, må bedriftene ha oversikt over varenumrenes mengde, både det som importeres, produseres og selges. I tillegg må de ha oversikt over svinn som kommer til avkortning i avgiftsgrunnlaget. De fleste bedriftene har derfor målesystemer som ligger til grunn for utregningene. Data fra disse systemene benyttes for å beregne avgiftsgrunnlaget én gang i måneden. Andre benytter seg kun av faktureringssystemer som registrerer hvor mye avgiftsbelagt vare som er solgt. Når en har antall liter, må en bare multiplisere solgt mengde av dette varenummeret med avgift for vareenheten.

Tallene rapporteres deretter på skjema RD-0007 til tollregionen, og bedriften betaler i henhold til beregningen.

6.14.2. Spesifikke avgrensninger i forhold til annen lovgivning

Foruten de tidligere nevnte lovverkene tolloven, regnskapsloven og merverdiavgiftsloven, er det ikke spesielle avgrensninger som har måtte gjøres knyttet til CO₂-avgift.

6.14.3. Bakgrunnsdata

Det er totalt 11 registreringer for denne avgiften. Disse bedriftene er pliktige å rapportere produksjon og salg av disse varene 12 ganger i året (månedlig) på skjema RD-0007.

6.14.4. Tidsbruk pr. bedrift

Det er intervjuet fire bedrifter som er registrert med CO₂-avgift. Disse har oppgitt månedlig tidsforbruk når det gjelder informasjonsforpliktelsene og følgende standardiserte tidsforbruk er fastsatt:

Tabell 33: Standardisert tidsbruk etter informasjonsforpliktelse, CO2	
Informasjonsforpliktelse	Standardisert tidsbruk
Føring av lagerregnskap	900
Blankett RD-0007	100
Betaling/Overføre til regnskapssystem	10
Totalt	1010

Det er intervjuet 4 av 9 registrerte bedrifter, og variasjonen i tidsforbruk er stor. Grunnen til dette er primært ulikheter i volum/transaksjoner, men også ulikheter i de interne IT-systemene som benyttes. Ut fra andelen av populasjonen som er intervjuet og kjennskapen til populasjonen, er standardisert tidsforbruk satt til 1010 minutter pr. mnd.

6.14.5. Beregning av kostnader

Med utgangspunkt i de anslagene som er presenter over, omregnes disse for næringslivet som helhet.

Tabell 34: Beregning av kostnader for næringslivet, CO ₂ -avgift	
Populasjon (Registrerte bedrifter)	11
Frekvens i året	12
Frekvens multiplisert med populasjon	132
Minutter pr. bedrift	1010
Minutter for populasjonen	133320
Timer for populasjonen	2222
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (informasjonsforpliktelse)	651 046,-
Antall nyregistreringer	2
Minutter	120
Minutter aggregert	240
Timer aggregert	4
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (registrering)	1 172,-
Kostnad totalt	652 218,-

De kostnadene denne særavgiften påfører næringslivet i året, er altså kr. 652 218,- medregnet nyregistreringene og kr. 651 046,- uten disse. Den gjennomsnittlige kostnaden pr. bedrift er dermed omlag kr. 59 293,- pr. år.

6.14.6. Øvrige kostnader

Forøvrig tilkommer det kostnader knyttet til kontroller. Disse har det ikke vært mulig å fordele på den enkelte særavgift, og de er derfor beregnet for særavgiftene samlet sett i kapittel 7.1.1.

6.15. Grunnavgift på fyringsolje (GM)

Avgiftsplikten omfatter mineralolje (grunnavgift fyringsolje) med kr 0,414 pr. liter. Som mineralolje anses parafin, fyringsparafin, gassolje, diesololje og fyringsolje. Avgiften beregnes i tillegg til CO₂- og svovelavgift.

Andel innblandet biodiesel i mineralolje inngår ikke i avgiftsgrunnlaget.

Avgiften beregnes altså på grunnlag av liter salgsvare. I løpet av 2004 ble det innbetalt kr. 655 408 725,- i grunnavgift på fyringsolje til staten. De registrerte bedriftene representerte 99,2% av denne innbetalingen.

6.15.1. Bedriftenes handtering av avgiften

Som følge av at avgiftsgrunnlaget er literbasert, må bedriftene ha oversikt over varenumrenes mengde, både det som importeres, produseres og selges. I tillegg må de ha oversikt over svinn som kommer til avkortning i avgiftsgrunnlaget. De fleste bedriftene har derfor målesystemer som ligger til grunn for utregningene. Data fra disse systemene benyttes for å beregne avgiftsgrunnlaget en gang i måneden. Andre benytter seg kun av faktureringssystemer som registrerer hvor mye avgiftsbelagt vare som er solgt. De største aktørene gjør begge deler, og har omfattende interne kontrollrutiner. Når en har antall liter, må en bare multiplisere solgt mengde av dette varenummeret med avgift for vareenheten.

Tallene rapporteres deretter på skjema RD-0007 til tollregionen, og bedriften betaler i henhold til beregningen.

6.15.2. Spesifikke avgrensninger i forhold til annen lovgivning

Foruten de tidligere nevnte lovverkene tolloven, regnskapsloven og merverdiavgiftsloven, er det ikke spesielle avgrensninger som har måtte gjøres knyttet til grunnavgift på fyringsolje.

6.15.3. Bakgrunnsdata

Det er totalt 8 registreringer for denne avgiften. Disse bedriftene er pliktige å rapportere produksjon og salg av disse varene 12 ganger i året (månedlig) på skjema RD-0007.

6.15.4. Tidsbruk pr. bedrift

Det er intervjuet tre bedrifter som er registrert med grunnavgift på fyringsolje. Disse har oppgitt månedlig tidsforbruk når det gjelder informasjonsforpliktelsene, og følgende standardiserte tidsforbruk er satt:

Tabell 35: Standardisert tidsbruk etter informasjonsforpliktelse, fyringsolje	
Informasjonsforpliktelse	Standardisert tidsbruk
Føring av lagerregnskap	350
Blankett RD-0007	60
Betaling/Overføre til regnskapssystem	10
Totalt	420

3 av 8 bedrifter i populasjonen er intervjuet. Men selv om populasjonen er liten, varierer tidsbruken også når det gjelder denne avgiften. Tidsbruken ser ut til å være avhengig av IT-løsning knyttet til lagerføringen og volum. Med henblikk på at hele 3 av 8 bedrifter er intervjuet, og vår kjennskap til de øvrige bedriftene i populasjonen, er standardisert tidsbruk satt til 420 minutter pr. mnd. for denne avgiften.

6.15.5. Beregning av kostnader

Med utgangspunkt i de anslagene som er presenter over, omregnes disse for næringslivet som helhet.

Tabell 36: Beregning av kostnader for næringslivet, fyringsolje	
Populasjon (Registrerte bedrifter)	8
Frekvens i året	12
Frekvens multiplisert med populasjon	96
Minutter pr. bedrift	420
Minutter for populasjonen	40,320
Timer for populasjonen	672
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (informasjonsforpliktelser)	196,896
Antall nyregistreringer	2
Minutter	120
Minutter aggregert	240
Timer aggregert	4
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (registrering)	1 172,-
Kostnad totalt	198068

De kostnadene denne særavgiften påfører næringslivet i året, er altså kr. 198 068,- medregnet nyregistreringene og kr. 196 896,- uten disse. Den gjennomsnittlige kostnaden pr. bedrift er dermed omlag kr. 24 759,- pr. år.

6.15.6. Øvrige kostnader

Forøvrig tilkommer det kostnader knyttet til kontroller. Disse har det ikke vært mulig å fordele på den enkelte særavgift, og de er derfor beregnet for særavgiftene samlet sett i kapittel 7.1.1.

6.16. Avgift på svovel (S0)

Avgiftsplikten omfatter følgende mineralske produkter etter følgende satser:

1. Generell sats 7 øre pr. liter mineralolje for hver påbegynt 0,25 pst. vektandel svovel i olje som inneholder over 0,05 pst. vektandel svovel.
2. Redusert sats, jf. § 2, 3 øre pr. liter mineralolje for hver påbegynt 0,25 pst. vektandel svovel i oljen. Avgift skal ikke svares for olje som inneholder 0,05 pst. vektandel svovel eller mindre.

Avgiftsplikten omfatter mineralolje. Som mineralolje anses parafin, fyringsparafin, gassolje, dieselolje og fyringsolje.

Avgiften beregnes pr. volumliter og produktkvalitet.

Avgiften beregnes altså primært på grunnlag av liter salgsvare og ut fra produktkvalitet. I løpet av 2004 ble det innbetalt kr. 83 971 250,- i svovelavgift til staten. De registrerte bedriftene sto for 99% av denne innbetalingen.

6.16.1. Bedriftenes handtering av avgiften

Som følge av at avgiftsgrunnlaget er liter- og produktkvalitetbasert, må bedriftene ha oversikt over varenumrenes mengde og produktkvalitet, både det som importeres, produseres og selges. I tillegg må de ha oversikt over svinn som kommer til avkorting i avgiftsgrunnlaget. Bedriftene i utvalget har derfor målesystemer som ligger til grunn for utregningene. Data fra disse systemene benyttes for å beregne avgiftsgrunnlaget én gang i måneden. I tillegg benytter de seg av faktureringsystemer som registrerer hvor mye avgiftsbelagt vare som er solgt. De to selskapene i utvalget er blant de største aktørene og har omfattende interne kontrollrutiner.

Tallene rapporteres deretter på skjema RD-0007 til tollregionen, og bedriften betaler i henhold til beregningen.

6.16.2. Spesifikke avgrensninger i forhold til annen lovgivning

Foruten de tidligere nevnte lovverkene tolloven, regnskapsloven og merverdiavgiftsloven, er det ikke spesielle avgrensninger som har måtte gjøres knyttet til avgift på svovel.

6.16.3. Bakgrunnsdata

Det er totalt syv registreringer for denne avgiften. Disse bedriftene er pliktige å rapportere produksjon og salg av disse varene 12 ganger i året (månedlig) på skjema RD-0007.

6.16.4. Tidsbruk pr. bedrift

Det er intervjuet to bedrifter som er registrert med svovelavgift. Etter samtale med TADs eksperter har vi ansett at disse to intervjuene er tilstrekkelige, da disse bedriftene er representative for de 7 som er registrert for svovelavgift. Bedriftene har oppgitt månedlig tidsforbruk når det gjelder informasjonsforpliktelsene, og følgende standardiserte tidsforbruk er fastsatt:

Tabell 39: Standardisert tidsbruk etter informasjonsforpliktelse, svovel

Informasjonsforpliktelse	Standardisert tidsbruk
Føring av lagerregnskap	1000
Blankett RD-0007	200
Betaling/Overføre til regnskapssystem	10
Totalt	1210

De to bedriftene som er intervjuet har brukt betydelige ressurser i tilpassing og implementering av nye IT-systemer for å takle særavgiftene bedre. På tross av dette, er variasjonene mellom bedriftene store med henblikk på tidsbruken. Dette har trolig å gjøre med at den ene bedriften i større grad enn den andre har tilpasset systemene optimalt. Den bedriften som bruker mest, er relativt nylig registrert for den særavgiften. Det er primært aktivitetene informasjonsinnsamling, kontroll og beregning som medfører tidsbruk i bedriftene knyttet til denne avgiften. Med bakgrunn i dette, og den relativt oversiktlige populasjonen, er standard tidsforbruk satt til 1210 minutter pr mnd for denne avgiften.

6.16.5. Beregning av kostnader

Med utgangspunkt i de anslagene som er presenter over, omregnes disse for næringslivet som helhet.

Tabell 40: Beregning av kostnader for næringslivet, svovel

Populasjon (Registrerte bedrifter)	7
Frekvens i året	12
Frekvens multiplisert med populasjon	84
Minutter pr. bedrift	1210
Minutter for populasjonen	101,640
Timer for populasjonen	1,694
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (informasjonsforpliktelser)	496,342
Antall nyregistreringer	2
Minutter	120
Minutter aggregert	240
Timer aggregert	4
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (registrering)	1 172,-
Kostnad totalt	497 514,-

De kostnadene denne særavgiften påfører næringslivet i året, er altså kr. 497 514,- medregnet nyregistreringene og kr. 496 342,- uten disse. Den gjennomsnittlige kostnaden pr. bedrift er dermed omlag kr. 71 073,- pr. år.

6.16.6. Øvrige kostnader

Forøvrig tilkommer det kostnader knyttet til kontroller. Disse har det ikke vært mulig å fordele på den enkelte særavgift, og de er derfor beregnet for særavgiftene samlet sett i kapittel 7.1.1.

6.17. Avgift på drikkevareemballasje (GA, GB, GG, GP, MA, MB, MG)

Avgiften omfatter miljøavgift og grunnavgift på drikkevareemballasje etter følgende satser pr. emballasjeeinheit:

1. Miljøavgift

- a. Glass og metall kr. 4,46
- b. Plast kr. 2,69
- c. Kartong/papp kr. 1,11

Departementet kan på nærmere vilkår fritta for, sette ned eller refundere miljøavgiften dersom emballasjen inngår i et retursystem.

2. Grunnavgift

Engangsemballasje kr 0,91

Som engangsemballasje anses emballasje som ikke kan gjenbrukes i sin opprinnelige form. Avgiften beregnes pr. emballasjeeinheit.

Avgiften skal differensieres etter hvor stor andel av emballasjen som blir samlet inn og gjenvunnet. Emballasje som ikke inngår i et retursystem eller som har lav returandel (under 25 %), vil pålegges full avgift. Retursystemer med høy returandel (95 % eller over), gis fullt fritak. Ut fra returprosenten som fastsettes av SFT, fastsetter TAD avgiftssatsen for retursystemets medlemmer.

Avgiften beregnes altså på grunnlag av emballasjeeinheit. I løpet av 2004 ble det innbetalt kr. 461 766 103,- i emballasjeavgift til staten. De registrerte bedriftene sto for 95,9% av denne innbetalingen.

6.17.1. Bedriftenes handtering av avgiften

Som følge av at avgiftsgrunnlaget er enhetsbasert må bedriftene ha oversikt over antall enheter av hvert varenummer, både det som importeres, produseres og selges. I tillegg må de ha oversikt over svinn som kommer til avkortning i avgiftsgrunnlaget. De fleste bedriftene benytter et salgssystem, med enhetskartlegging, som grunnlag for utregningene. Data fra disse systemene benyttes for å beregne avgiftsgrunnlaget en gang i måneden. Deretter er det bare å multiplisere solgte enheter av det aktuelle varenummeret med gitte avgiftssats.

Tallene rapporteres deretter på skjema RD-0007 til tollregionen og bedriften betaler i henhold til beregningen.

6.17.2. Spesifikke avgrensninger i forhold til annen lovgivning

Foruten de tidligere nevnte lovverkene tolloven, regnskapsloven og merverdiavgiftsloven er det ikke spesielle avgrensninger som har måtte gjøres knyttet til avgift på drikkevareemballasje.

6.17.3. Bakgrunnsdata

Det er totalt 105 registreringer på denne avgiften. Disse bedriftene er pliktige å rapportere produksjon og salg av disse varene 12 ganger i året (månedlig) på skjema RD-0007.

6.17.4. Tidsbruk pr. bedrift

Det er intervjuet fem bedrifter som er registrert med emballasjeavgift for drikkevarer. Disse har oppgitt månedlig tidsforbruk når det gjelder informasjonsforpliktelsene og følgende standardiserte tidsforbruk er fastsatt:

Tabell 41: Standardisert tidsbruk etter informasjonsforpliktelse, drikkevareemballasje	
Informasjonsforpliktelse	Standardisert tidsbruk
Føring av lagerregnskap	270
Blankett RD-0007	60
Betaling/Overføre til regnskapssystem	10
Totalt	340

Det er et meget bredt spekter av bedrifter som er registrert som særavgiftspliktig på emballasjeavgift. I utvalget har vi dekket en stor bredde og variasjon, fra små vinimportører til store multinasjonale selskaper. Det vi har avdekket er at det i hovedsak er fem faktorer som driver tidsbruken: antall nye produkter pr. år, totalt varespekter, volum, IT-infrastruktur og interne kontrollrutiner/krav. Når det gjelder føring av lagerregnskap er det antall nye produkter, varespekter og volum som er avgjørende for tidsbruken. Den bedriften som bruker lengst tid er en av Norges største på dette området, og populasjonen inneholder ikke mange lignende bedrifter. Standard tidsforbruk er satt til 340 minutter pr. mnd. for denne avgiften. På bakgrunn av at det er et vidt spekter av intervjuede bedrifter, og at populasjonen også er heterogen, anses det som sannsynlig at tallene som er satt vil være representative for populasjonen som helhet.

6.17.5. Beregning av kostnader

Med utgangspunkt i de anslagene som er presenter over, omregnes disse for næringslivet som helhet.

Tabell 37: Beregning av kostnader for næringslivet, drikkevareemballasje	
Populasjon (Registrerte bedrifter)	105
Frekvens i året	12
Frekvens multiplisert med populasjon	1,260
Minutter pr. bedrift	340
Minutter for populasjonen	428,400
Timer for populasjonen	7,140
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (informasjonsforpliktelser)	2,092,020
Antall nyregistreringer	15
Minutter	120
Minutter aggregert	1200
Timer aggregert	30
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (registrering)	8790
Kostnad totalt	2 100 810,-

De kostnadene denne særavgiften påfører næringslivet i året, er altså kr. 2 100 810,- medregnet nyregistreringene og kr. 2 092 020,- uten disse. Den gjennomsnittlige kostnaden pr. bedrift er dermed omlag kr. 20 008,- pr. år.

6.17.6. Øvrige kostnader

Forøvrig tilkommer det kostnader knyttet til kontroller. Disse har det ikke vært mulig å fordele på den enkelte særavgift, og de er derfor beregnet for særavgiftene samlet sett i kapittel 7.1.1.

6.18. Engangsavgift på motorvogn

Fra 1. januar 2005 skal det betales avgift til statskassen:

1. ved første gangs registrering av motorvogner i det sentrale motorvognregisteret,
2. når betingelsene for avgiftsfrihet eller avgiftsnedsettelse ved første gangs registrering ikke lenger er oppfylt,
3. når en motorvogn som ikke tidligere er registrert her i landet, urettmessig tas i bruk uten slik registrering,
4. når oppbygget motorvogn tas i bruk før ny registrering.

Ved første gangs registrering er den som melder motorvognen til registrering som er ansvarlig for avgiften. For avgift som oppstår før eller etter første gangs registrering, er eier på det tidspunktet avgiftsplikten oppsto, ansvarlig for avgiften.

Beregning av avgiften baserer seg på egenvekt, slagvolum og motoreffekt. De tekniske data som skal fastsettes i forbindelse med motorvognens typegodkjenning og/eller skal fremkomme i motorvognens norske vognkort benyttes som grunnlag.

I løpet av 2004 ble det innbetalt kr. 16 387 116 212,- i engangsavgift på motorvogn til staten. De registrerte bedriftene sto for 99% av denne innbetalingen.

6.18.1. Bedriftenes handtering av avgiften

De bilforhandlerne som er kredittgodkjente, og dermed registrerte i TAD sine systemer, registrerer nye motorkjøretøy ved salg til kunde. Denne registreringen er å anse som en service overfor kunden, som medfører en utløsning av avgiftsplikt. Hver modell har sin egen typegodkjenning som legges til grunn for beregningen av avgiften. Oversikt over hvor mye dette utgjør pr. modell, legger forhandlerne inn i salgssystemene sine etter hvert som nye modeller kommer for salg. Forhandleren mottar en samlefaktura fra tollvesenet basert på de registreringer som er gjort i foregående måned. Forhandleren behandler tross dette vanligvis hvert salg separat i sine systemer. Dette gjøres av regnskapsmessige årsaker, men primært av kontrollhensyn. Det oppleves som lettere å kontrollere at avgiftsbeløpet er korrekt dersom man registrerer hvert enkelt bilsalg for seg.

6.18.2. Spesifikke avgrensninger i forhold til annen lovgivning

Foruten de tidligere nevnte lovverkene tolloven, regnskapsloven og merverdiavgiftsloven, er det først og fremst vegtrafikkloven som denne avgiften må avgrenses mot. Ved registrering av motorvognen utløses avgiften, men registreringen i seg selv kan ikke tilskrives Engangsavgiften på motorvogn. Dette er derfor holdt utenfor beregningene.

6.18.3. Bakgrunnsdata

Det er totalt 1027 registreringer for denne avgiften. Disse bedriftene er pliktige å betale faktura som de mottar fra tollvesenet det antall ganger de mottar slike, vanligvis 12 ganger i året (månedlig). Dette avhenger dog av hvorvidt de har utløst avgiftsplikt i foregående måned ved å registrere en avgiftspliktig motorvogn. Det ble i 2004 betalt engangsavgift for 157 373 motorvogner.

6.18.4. Tidsbruk pr. bedrift

Tidsbruken knyttet til denne avgiften knytter seg primært til hver enkelt motorvogn som utløser avgiftsplikt. Det er også noe tidsbruk pr. år med å oppdatere salgssystemer slik at nye satser og evt. nye modeller er ajourført. Beregningen av kostnaden for denne avgiften er på denne bakgrunn gjennomført ved at tiden de 3 forhandlerne som er intervjuet har opplyst at de bruker pr. bil, samt et påslag på 1 min. pr. bil for å oppdatere salgssystemet, er lagt til grunn.

Dette medfører at beregningene under tar utgangspunkt i 9 min. pr. motorvogn pluss 1 min. pr. motorvogn for å oppdatere salgssystemene, totalt 10 minutter.

6.18.5. Beregning av kostnader

Med utgangspunkt i de anslagene som er presenter over, omregnes disse for næringslivet som helhet.

Tabell 38: Beregning av kostnader for næringslivet, engangsavgift på motorvogn	
Populasjon (Registrerte biler)	157373
Frekvens i året	1
Frekvens multiplisert med populasjon	157373
Minutter pr. bil	10
Minuter for populasjonen	1573730
Timer for populasjonen	26229
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (informasjonsforpliktelser)	7 685 048
Antall nyregistreringer	10
Minutter	120
Minnutter aggregert	1200
Timer aggregert	20
Timepris	293
Kostnad for populasjonen (registrering)	5 860
Kostnad totalt	7 690 908,-

De kostnadene denne særavgiften påfører næringslivet i året, er altså kr. 7 690 908,- medregnet nyregistreringene og kr. 7 685 048,- uten disse. Den gjennomsnittlige kostnaden pr. bil er dermed kun om lag kr. 50,-, men gjennomsnittlig kostnad pr. bedrift er omlag kr. 7 489,- pr. år.

6.18.6. Øvrige kostnader

Forøvrig tilkommer det kostnader knyttet til kontroller. Disse har det ikke vært mulig å fordele på den enkelte særavgift, og de er derfor beregnet for særavgiftene samlet sett i kapittel 7.1.1.

Det påløper også kostnader knyttet til å ha en bankgaranti for å kunne være kredittverdig hos tollvesenet. Kostnadene ved dette er kun en liten prosent av garantibeløpet pr. år og er ikke beregnet, da den anses som marginal.

6.19. Års-, vektårs- og omregistreringsavgift

Disse tre avgiftene behandles under ett i dette delkapittelet på grunn av at kostnadene knyttet til disse kun er knyttet til det å behandle en inngående faktura.

Avgiftsplikten omfatter:

6.19.1. Årsavgift

For kjøretøy som pr. 1. januar står eller skal stå registrert i motorvognregisteret, skal avgift betales til tollregionen. Det samme gjelder for årsprøvekjennermerke. Innbetalingskort sendes eier eller bruker. Avgiften skal betales selv om utskrevet krav ikke mottas. Avgiften forfaller til betaling 15. mars.

For 2005 betales i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motor-kjøretøyer og båter avgift til statskassen med:

1. kr 2 815 av:

- a) personbiler med tillatt totalvekt mindre enn 12 000 kg,
- b) varebiler,

- c) campingbiler med tillatt totalvekt mindre enn 12 000 kg,
 - d) busser under 6 meter med inntil 17 seteplasser (minibusser),
 - e) kombinerte biler med tillatt totalvekt mindre enn 7 500 kg,
 - f) årsprøvekjennemerker for kjøretøy.
2. kr 940 av campingtilhengere med egenvekt over 350 kg.
3. kr 1 585 av motorsykler; trehjuls, lette, mellomtunge og tunge.
4. kr 1 785 av:
- a) følgende kjøretøy med tillatt totalvekt fra 3500 kg inntil 12 000 kg:
 - lastebiler,
 - trekkbiler,
 - b) kombinerte biler med tillatt totalvekt fra 7 500 kg inntil 12 000 kg,
 - c) busser med tillatt totalvekt mindre enn 12 000 kg som ikke faller inn under nr. 1 bokstav d.
5. kr 360 av:
- a) motorvogn som er registrert på innehaver av løyve etter § 9 i lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkes transport med motorvogn eller fartøy som drosje (ikke reserve- eller erstatningsdrosje) eller for transport av funksjonshemmede,
 - b) motorvogn som er registrert på innehaver av løyve etter § 6 i lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn eller fartøy, eller som er utleid på kontrakt med varighet på ett år eller mer mellom innehaver av slikt løyve og selskap i samme konsern. Fritaket gjelder også motorvogn som utfører rutetransport basert på kontrakt med varighet på ett år eller mer inngått med myndighet eller selskap som innehar slikt ruteløyve,
 - c) motorvogn som er godkjent og registrert som ambulanse eller som er registrert som begravelser kjøretøy på begravelserbyrå og lignende,
 - d) kjøretøy som er registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn,
 - e) motorvogner som bare bruker elektrisitet til fremdrift, herunder motorvogner hvor elektrisiteten er produsert i brenselceller,
 - f) motorredskap,
 - g) beltekjøretøy,
 - h) trekkbiler som ikke faller inn under nr. 4 bokstav a.
6. kr 180 av:
- a) mopeder,
 - b) traktorer,
 - c) kjøretøy som er 30 år eller eldre.

6.19.2. Vektårsavgift

Fra 1. januar 2005 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales årsavgift til statskassen på innenlandsregistrerte kjøretøy på minst 12 000 kg. Avgiftsplikt og –beløp avhenger av type kjøretøy, fjæringssystem og antall aksler.

6.19.3. Omregistreringsavgift

Fra 1. januar 2005 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales avgift til statskassen ved omregistrering av tidligere her i landet registrerte motorvogner og tilhengere. Beløpene avhenger av type

kjøretøy/båt og registreringsår. Eier står ansvarlig for omregistreringen. Avgiftsplikten oppstår ved omregistrering av motorvogner og tilhengere på ny eier når:

- a. registrert motorvogn registreres på ny eier eller
- b. avregistrert motorvogn registreres igjen på ny eier.

Med eier forstås i denne forskrift den registrerte eier eller medeier ifølge motorvognregisteret.

6.19.4. Bedriftenes handtering av avgiften

Det er ikke gjennomført intervjuer i tilknytning til disse tre avgiftene, men det er foretatt ekspertvurderinger knyttet til tidsbruken. Det er kjøretøyet som er registrert eventuelt omregistrert, og ikke bedriften som er eier, som er registrert som avgiftspliktig. Tollvesenet sender ut en årlig faktura på årsavgift, vektårsavgift og eventuelt omregistreringsavgift basert på registre over avgiftspliktige kjøretøy, og deres eiere. TAD har fremskaffet tall over hvor mange kjøretøy som det betales slik avgift for av næringslivet (registrert med organisasjonsnummer og ikke personnummer). Denne fakturaen er eieren av kjøretøyet pliktig å betale. Det sendes kun ut enkeltfakturaer selv om enkelte bedrifter har flere kjøretøy registrert på sitt organisasjonsnummer. Kostnadene knyttet til å handtere en slik inngående faktura er det som i det videre beregnes. Disse kostnadene avhenger en del av hvilke system bedriften benytter. Enkelte bedrifter har elektroniske systemer der både anvisning og kontroll etc. skjer elektronisk etter at fakturaen er skannet. Andre gjør denne prosessen manuelt. Beregninger gjort av KPMG har vist at det i snitt tar om lag 25 minutter å handtere en faktura manuelt for en bedrift, mens det kun tar omkring 7 minutter dersom det gjøres elektronisk¹³. Det er pr i dag langt flere som handterer fakturaene manuelt enn elektronisk. Dette medfører at tidskostnaden settes til 20 minutter pr. faktura.

6.19.5. Bakgrunnsdata

Antall kjøretøy det private næringslivet har betalt årsavgift for i 2005 er 297 369. Antall kjøretøy det private næringslivet har betalt vektårsavgift for i 2005 er 30 728, mens antall omregistreringer det private næringslivet foretok i 2004 var 26 001. Det sistnevnte tallet omfatter kun de omregistreringer der næringslivet var kjøper av kjøretøyet, da det er normal praksis at kjøper betaler omregistreringen.

6.19.6. Tidsbruk pr. bil/omregistrering

I tabellen under vises det beregnede tidsbruket pr. særavgift.

Tabell 39: Tidsbruk pr. avgift				
Avgift	Antall biler	Antall minutter	Totalt antall minutter	Totalt antall timer
Årsavgift	297369	20	5947380	99123
Vektårsavgift	30728	20	614560	10242.67
Omregistreringsavgift	26001	20	520020	8667
Totalt	354098	20	7081960	118032.7

¹³ <http://www.aoa.hist.no/fag/in340/notater/210205.ppt>

6.19.7. Beregning av kostnader

Med utgangspunkt i de anslagene som er presenter over, omregnes disse for næringslivet som helhet.

Tabell 40:Kostnad for næringslivet etter avgift			
Avgift	Totalt antall timer	Timepris	Total kostnad
Årsavgift	99123	293	29 043 039,-
Vektårsavgift	10242.67	293	3 001 101,-
Omregistreringsavgift	8667	293	2 539 431,-
Totalt	118032.7	293	34 583 571,-

Da det ikke er registrering av avgiftspliktige på disse avgiftene, er det heller ingen nyregistreringer som kan beregnes knyttet til disse tre avgiftene.

7. Beregning og forenklingsforslag

Den siste fasen i analysen består av beregning og rapportering av de innsamlede dataene og inneholder følgende elementer:

- Omregning av data for næringslivet i sin helhet
- Rapportering etter segment
- Sensitivitetsanalyse
- Forslag til regelforenkling og/eller digitalisering

7.1. Omregning av data for næringslivet i sin helhet

I forrige kapittel ble det beregnet hvilke regelverkskostnader næringslivet påføres for hver av de særavgiftene som inngår i denne analysen. Med utgangspunkt i disse beregningene (anslag over tids- og ressursbruk, kostnadsestimater, frekvenser og populasjoner) blir kostnadene i dette kapittelet omregnet for næringslivet som helhet.

7.1.1. Kontroll

I tillegg til de periodiske kostnadene og registreringskostnader, vil den enkelte bedrift bli påført en del kostnader som ikke er tatt med i beregningen for hver enkelt særavgift. Dette er fordi kostnadene ikke er å regne som løpende. Dette omhandler særlig bedriftens kostnader knyttet til tollvesenets kontroll hos bedriften. Frekvensen pr. avgift for disse kostnadene er ukjent, slik at det vanskelig lar seg gjøre å beregne en kostnad pr. avgift. Disse kostnadene blir derfor kun presentert som en total kostnad for næringslivet som betaler særavgifter.

TAD har ikke beregnet hvor stor andel av totale kontroller som berører registrerte særavgiftspliktige for 2004. Det vi vet, er at det ble utført totalt 899 virksomhetskontroller i 2004. For 2003 ble det utført 976 virksomhetskontroller, hvorav 239 var i registrerte særavgiftsbedrifter. I tillegg ble det som et ledd i bransjekontrollen foretatt 150 kontroller i tilknytning til engangsavgiften i 2003. For de bedrifter vi måler her utgjør dette dermed $(239+150)$ 389 kontroller av de totalt 976 kontrollene som ble utført i 2003. Dette utgjør 39,9 %. Legger vi samme andel til grunn for 2004, anslår vi at det er gjennomført 358 kontroller av registrerte særavgiftspliktige i 2004.

Generelt kan det sies at store særavgiftsinnbetalere er et prioritert område for bedriftskontrollen. TAD har landsomfattende temakontroller fra år til år. Avgift på avfall var tema i 2000 - 2002, mens engangsavgift var tema i 2001 - 2003. I tillegg kommer andre områder enn særavgifter.

Intervjuene har avdekket at bedriftene har svært varierende grad av tidsforbruk når og hvis de har kontroll. Tidsanslagene varierer fra ½ dagsverk til 10 dagsverk. Noe av variasjonen må trolig tilskrives at det for enkelte er lenge siden kontrollen ble gjennomført, og at respondenten derfor ikke vet det nøyaktige tidsforbruket. Samtidig er det en rekke bedriftsavhengige faktorer som avgjør hvor mye tid som går med ved en kontroll. Typen kontroll har også stor betydning, jfr. forskjeller mellom henholdsvis

stikkprøvekontroll og fullt bokettersyn. Basert på intervjuene og ekspertvurdering, har vi i beregningen valgt å legge til grunn en tidsbruk på 3 dagsverk pr. kontroll pr. bedrift. Dette inkluderer å svare på varsel, dokumentasjon og delta på møter. Ved bruk av de estimater og frekvenser som er redegjort for, kan en beregne kostnadene, som illustrert i tabellen under.

Tabell 41: Beregning av kostnader knyttet til kontroller, 2004					
Kontroll	Frekvens (antall kontroller)	Tidsforbruk pr kontroll (timer)	Aggregert tidsforbruk	Timepris	Kostnad
Kontroller i 2004	358	22.5	8055	293	2 360 115,-

7.1.2. Kostnader for næringslivet som helhet

Ettersom alle nødvendige tall er innsamlet under de foregående fasene, er dette kun en regneoppgave, der de standardiserte dataene for tids- og ressursforbruk sammenliknes med frekvensen av transaksjonene og multipliseres med den totale populasjonen av foretak.

På bakgrunn av dette må følgende beregninger gjøres:

- Det totale antall timer som medgår pr. avgift og totalt.
- De totale kostnadene som medgår pr. avgift og totalt.

Den følgende tabell viser timer og kostnader for alle bedriftene samlet pr. særavgift. Det er skilt mellom gjennomsnittlige årlige kostnader knyttet til registrering som særavgiftspliktig, og de årlige administrative kostnadene som følger av å følge særavgiftsregelverket (informasjonsforpliktelse).

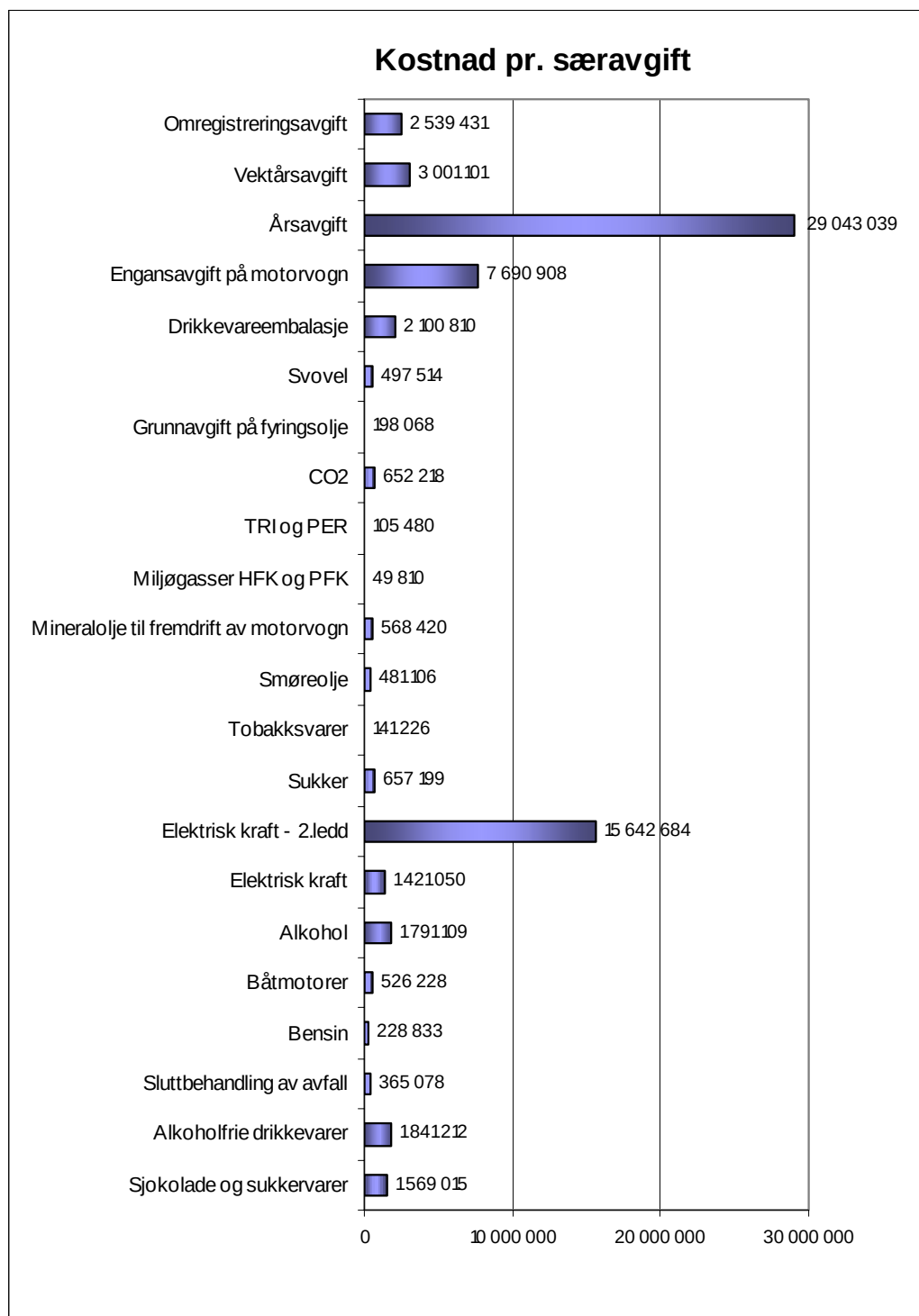
Tabell 42: Total tidsbruk/kostnad pr. avgift						
Avgift	Registrering		Infor. forpliktelse		Totalt	
	Timer	Kr.	Timer	Kr.	Timer	Kr.
Sjokolade og sukkervarer	30	8 790	5325	1 560 225	5355	1 569 015
Alkoholrie drikkevarer	20	5 860	6264	1 835 352	6284	1 841 212
Sluttbehandling av avfall	10	2 930	1236	362 148	1246	365 078
Bensin	4	1 172	777	227 661	781	228 833
Båtmotorer	20	5 860	1776	520 368	1796	526 228
Alkohol	50	14 650	6063	1 776 459	6113	1 791 109
Elektrisk kraft	50	14 650	4800	1 406 400	4850	1 421 050
- 2.ledd	.	.	.	.	53388	15 642 684
Sukker	20	5 860	2223	651 339	2243	657 199
Tobakksvarer	2	586	480	140 640	482	141 226
Smøreolje	4	1 172	1638	479 934	1642	481 106
Mineralolje til fremdrift av motorvogn	4	1 172	1936	567 248	1940	568 420
Miljøgasser HFK og PFK	20	5 860	150	43 950	170	49 810
TRI og PER	0	0	360	105 480	360	105 480
CO ₂	4	1 172	2222	651 046	2226	652 218
Grunnavgift på fyringsolje	4	1 172	672	196 896	676	198 068
Svovel	4	1 172	1694	479 934	1698	497 514

Tabell 42: Total tidsbruk/kostnad pr. avgift						
Avgift	Registrering		Infor. forpliktelse		Totalt	
	Timer	Kr.	Timer	Kr.	Timer	Kr.
Drikkevareembalasje	30	8 790	7140	2 092 020	7170	2 100 810
Lov om særavgifter	276	80 868	44 756	13 097 100	98 420	28 837 060
Engansavgift på motorvogn	20	5 860	26229	7 685 048	26249	7 690 908
Årsavgift	0	0	.	.	99123	29 043 039
Vektårsavgift	0	0	.	.	10242	3 001 101
Omregistreringsavgift	0	0	.	.	8667	2 539 431
Lov om avgifter på motorkjøretøyer og båter	20	5 860	26229	7 685 048	144281	42 274 479
Totalt	296	86 728	70 985	20 782 148	242 701	71 111 539
Kontroll	.	.	.	.	13425	2 360 115
Totalt m/kontroll	296	86728	71129	20840748	256 126	73 471 654

Særavgiftene påfører altså næringslivet vel kr. 73 millioner kroner i årlige administrative kostnader, fordelt med vel kr. 28 mill. som en følge av ”Lov om særavgifter” og vel kr. 71 mill. som en følge av ”Lov om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter”. (kostnader knyttet til tollvesenets kontroller, vel kr. 2,3 mill., er ikke fordelt mellom de to lovene).

Kostnadene er svært forskjellige for de ulike avgiftene. Følgende figur illustrerer dette enda tydeligere:

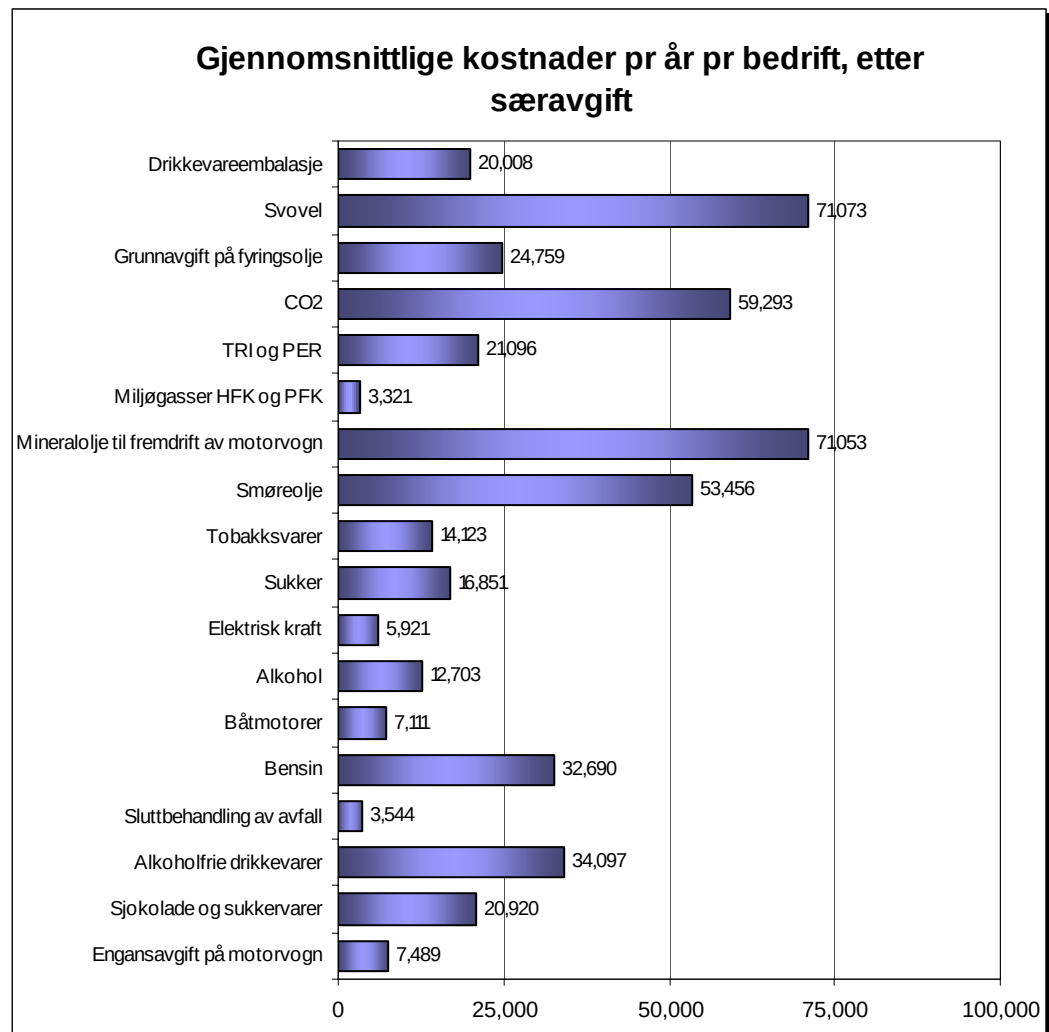
Figur 7: Årlige administrative kostnader pr. særavgift.

Kostnadene for hver enkelt bedrift varierer også sterkt. Årsavgift, vektårsavgift og omregistreringsavgift utgjør en stor del av den samlede administrative byrden, men kostnaden pr. bedrift er liten. Summen blir stor fordi antallet kjøretøyer er så stort. Det samme gjelder 2. leddskostnadene for el-avgift (lite beløp, men stort antall bedrifter).

For de andre avgiftene er bildet stort sett et annet. Dersom vi fordeler kostnadene pr. avgift pr. år på det antallet bedrifter som er registrert for hver avgiftstype, får vi følgende bilde:.

Figur 8: Gjennomsnittlige kostnader pr. år pr. bedrift, etter særavgift

Kontroller er ikke med i tallene brukt i figuren over. Det er heller ikke registrert bedrifter innen års-, vektårs- og omregistreringsavgift.

Det kan være interessant å vurdere de administrative kostnadene som næringslivet påføres som en følge av særavgiftene i forhold til hvor mye inntekter hver enkelt avgift innbringer til statskassen. Følgende tabell viser dette:

Tabell 43: Administrative kostnader i forhold til inntekter pr. avgift, 2004			
Avgift	Totale inntekter i 2004	Beregnete regelverks-kostnader for de regist-rerte bedriftene	Regelverks-kostnader i prosent av totale inntek-ter
Sjokolade og sukkervarer	967 345 103	1 569 015	0,16 %
Alkoholrie drikkevarer	962 003 087	1 841 212	0,19 %
Sluttbehandling av avfall	553 717 104	365 078	0,07 %
Bensin	8 728 749 188	228 833	0,00 %
Båtmotorer	215 254 714	526 228	0,24 %
Alkohol	9 014 293 732	1 791 109	0,02 %
Elektrisk kraft (inkl. 2. ledd)*	4 126 055 841	17 063 734	0,41 %
Sukker	208 005 717	657 199	0,32 %
Tobakksvarer	6 798 871 688	141 226	0,00 %
Smøreolje	84 371 061	481 106	0,57 %
Mineralolje til fremdrift av motorvogn	4 674 936 933	568 420	0,01 %
Miljøgasser HFK og PFK	122 595 597	49 810	0,04 %
TRI og PER	5 976 224	105 480	1,76 %
CO ₂	3 809 192 803	652 218	0,02 %
Grunnavgift på fyringsolje	655 408 726	198 068	0,03 %
Svovel	83 971 250	497 514	0,59 %
Drikkevareembalasje	461 766 104	2 100 810	0,45 %
Lov om særavgifter	41 472 514 872	28 837 060	0,07 %
Engansavgift på motorvogn	16 387 116 212	7 690 908	0,05 %
Årsavgift	6 957 598 975	29 043 039	0,42 %
Vektårsavgift	292 828 189	3 001 101	1,02 %
Omregistreringsavgift	1 819 625 857	2 539 431	0,14 %
Lov om avgift på motorvogner og båter	25 457 169 233	42 274 479	0,17 %
Totalt	66 929 684 105	71 111 539	0,11 %

*Inkludert de årlige 2.-leddskostnadene knyttet til forbruksavgiften på elektrisk kraft

Som en sammenlikning kan nevnes at den samfunnsmessige kostnaden knyttet til momslovgivningen er beregnet til kr. 910 mill. Momsen innbrakte i 2004 ca. 138,8 milliarder. Regelverkskostnaden utgjør dermed 0,66% av inntektene.

7.2. Sensitivitetsanalyse

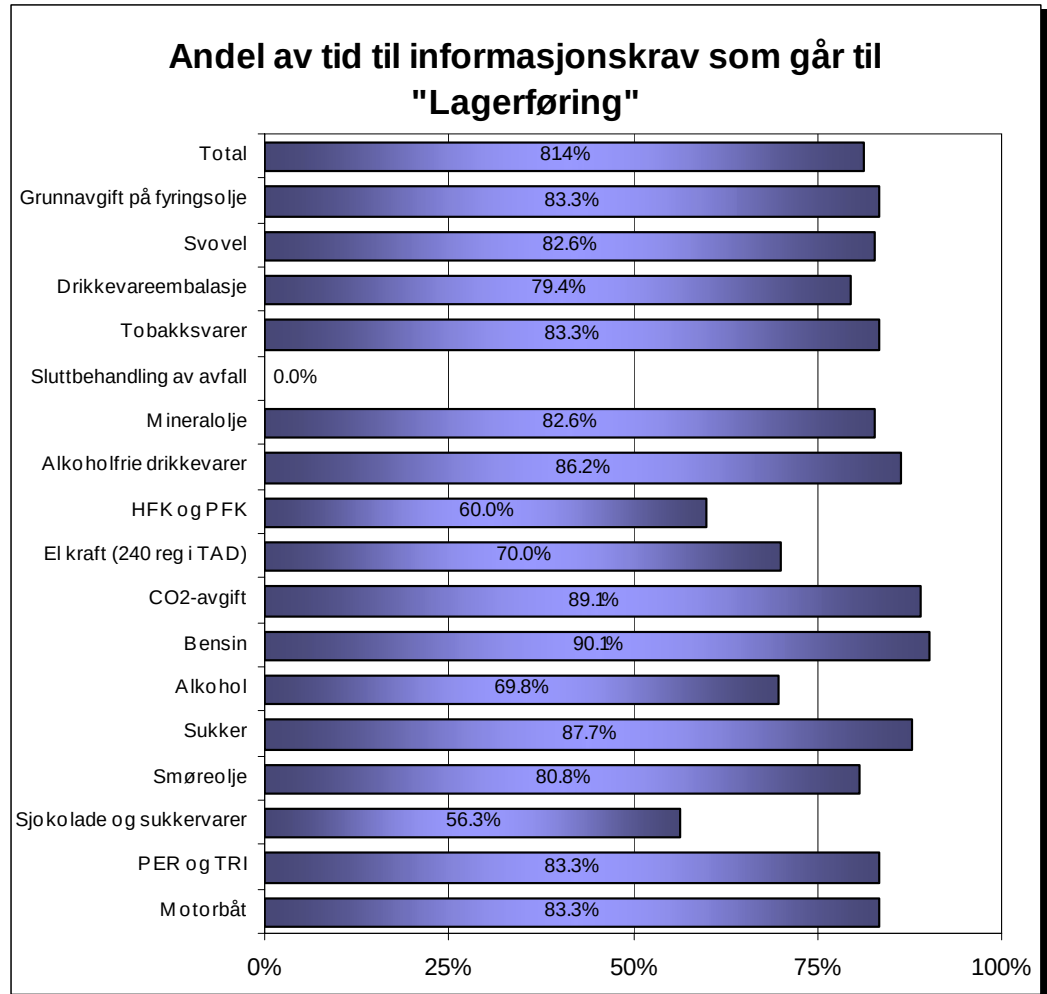
I det følgende gjøres beregninger for å vurdere hvordan regelverkskostnaden endrer seg dersom viktige faktorer i analysen justeres. De faktorene som er justert, er tid brukt til føring av lagerregnskap, frekvensen for innrapportering/innbetaling av avgiftene og redusert tid knyttet til innrapportering som følge av digitalisering.

I og med at den største tidskostnaden er knyttet til posten "Føring av lagerregnskap", og at denne posten har vist seg å variere mest, har vi gjort en analyse av hvilke betyde-

ning en endring i tidsforbruket knyttet til denne posten vil medføre for kostnadene totalt. I figuren under ser vi andelen tid som medgår til "Føring av lagerregnskap" for hver av særavgiftene.

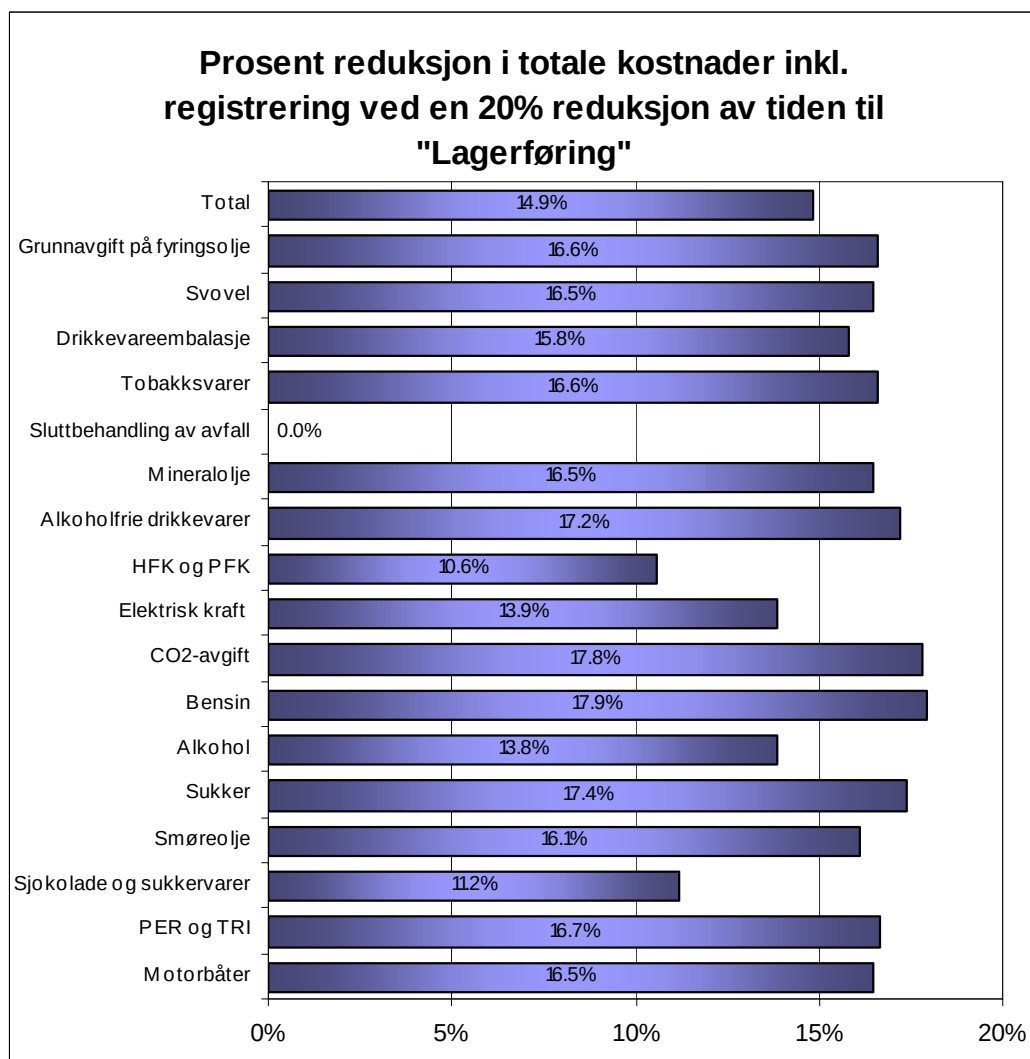
Avgiftene knyttet til motorvogner (Engangsavgiften, års-, vektårs- og omregistreringsavgiften) er ikke med da kostnadene ikke er beregnet med utgangspunkt i tid til lagerføring.

Figur 9: Andel av tid til informasjonskrav som går til "Føring av lagerregnskap"

Dersom tidsforbruket knyttet til denne posten i snitt minsker med 20%, vil de administrative kostnadene reduseres med i snitt 14,9%. Dette varierer dog mellom avgiftene. En av grunnene til dette er at også registreringen er med i kostnadstallene, og denne posten påvirkes ikke av en endring i tiden til føring av lagerregnskap.

Figur 10: Prosent reduksjon i totale kostnader inkl. registreringskostnader ved en 20% reduksjon av tiden til "Føring av lagerregnskap"

Ved en 20% reduksjon av tiden til lagerføring, vil den totale kostnaden gå ned med ca. 1,9 mill. kr. fra ca. 13,2 mill. kr til ca. 11,3 mill. kr. Dette utgjør en reduksjon på 14,9%.

Ett av forslagene til regelforenkling er at antallet innbetalingsterminer bør reduseres. Det er mange ulike hensyn som må vurderes i denne sammenheng.

For det første er det regnskapslovens bestemmelser som sier at bedriftene må være løpende à jour med sitt regnskap. For meget små virksomheter kan kvartalsvis regnskap være tilstrekkelig for å oppfylle kravet, for bedrifter av en vanlig/normal størrelse kan regnskap pr. 2. måned være tilstrekkelig, mens det for store virksomheter betyr månedlig regnskapsavleggelse og i enkelte tilfeller oftere enn det¹⁴. Føring av særavgiftsregnskapet må følge samme frekvens som bedriftens øvrige regnskap. Tilsvarende har Toll- og avgiftsdirektoratet krav om at bedriften må være løpende à jour med sitt særavgiftsregnskap slik at det kan gjennomføres kontroller til enhver tid.

¹⁴ Kilde: Samtale med daglig leder i regnskapsbyrået Merkantil Service AS.

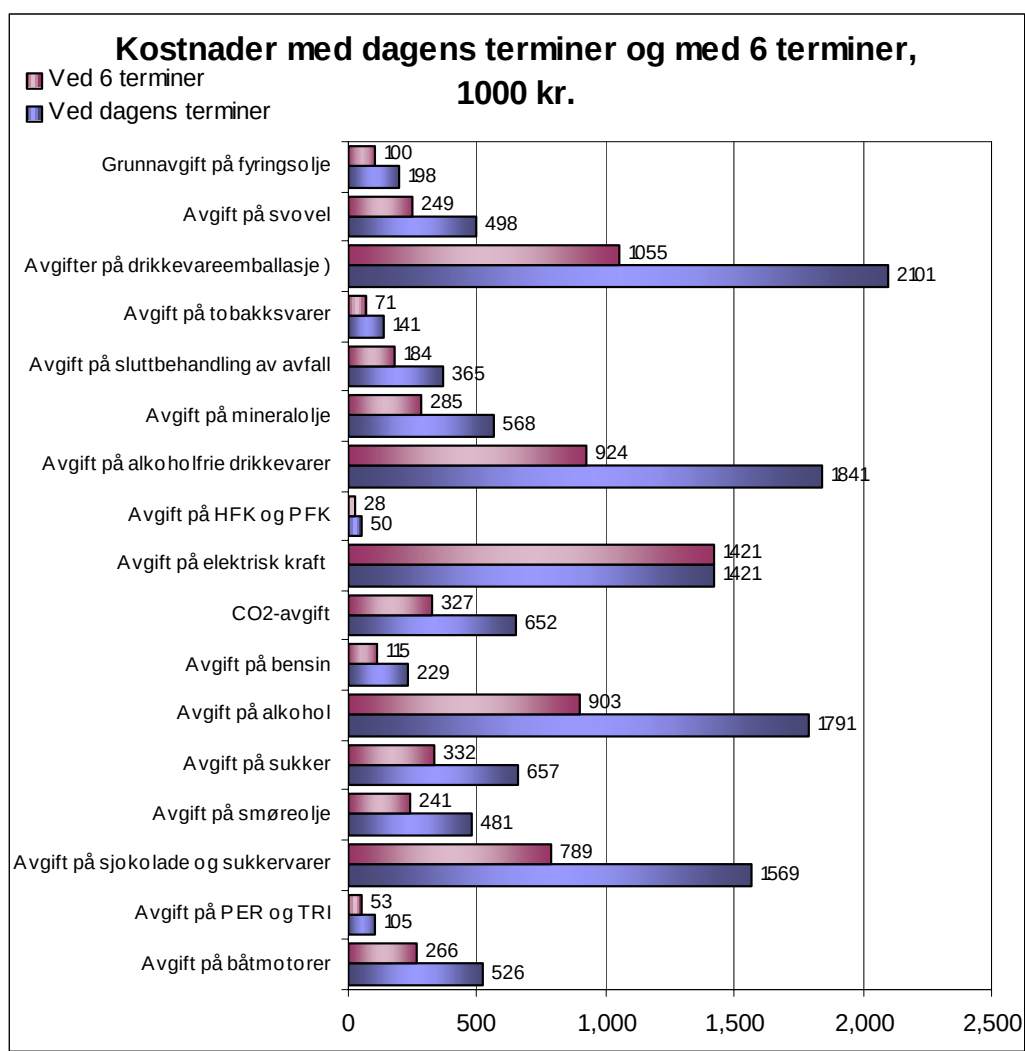
Det andre hensynet som må tas, er statens kredittrisiko. Enkelte bedrifter betaler meget store beløp, og hvis terminene blir færre, løper staten en større risiko dersom bedriften går konkurs. En løsning på dette kan være å beholde hyppige terminer for avgifter der bedriftene betaler store beløp (eks. bensin), og redusere antallet terminer for avgifter hvor det er mer beskjedne beløp som betales. De fleste avgiftene betales en gang pr. måned, mens el-avgiften betales hver 3. måned til tross for at den innbringer betydelige summer. Det er mao. praksis for ulike terminer mellom avgiftene.

Andre offentlige avgifter som merverdiavgift, arbeidsgiveravgift og skattetrekk betales hver annen måned. Dersom vi – som en regneøvelse - legger til grunn at dette vil være akseptabelt også for særavgiftene, kan antallet terminer reduseres fra 12 til 6.

Dette vil medføre en reduksjon av de administrative kostnadene på om lag 45% (fra 13,2 mill. kr. til ca. 7,3 mill. kr.). Det må igjen nevnes at motorvognavgiftene ikke er inkludert i tallene.

Figuren under viser kostnadene knyttet til hver særavgift slik de er i dag og hva de vil bli ved rapporteringen annen hver måned. Kostnader til myndighetskontroll er holdt utenfor beregningen, og avgiftene knyttet til motorvogner er også det, i og med at disse primært er knyttet til den enkelte motorvogn. Som tidligere nevnt er rapporteringen for forbruksavgiften på elektrisk kraft 4 ganger i året p.t., slik at dette regelfor- enklingsforslaget ikke vil medføre endringer i kostnadene knyttet til den avgiften.

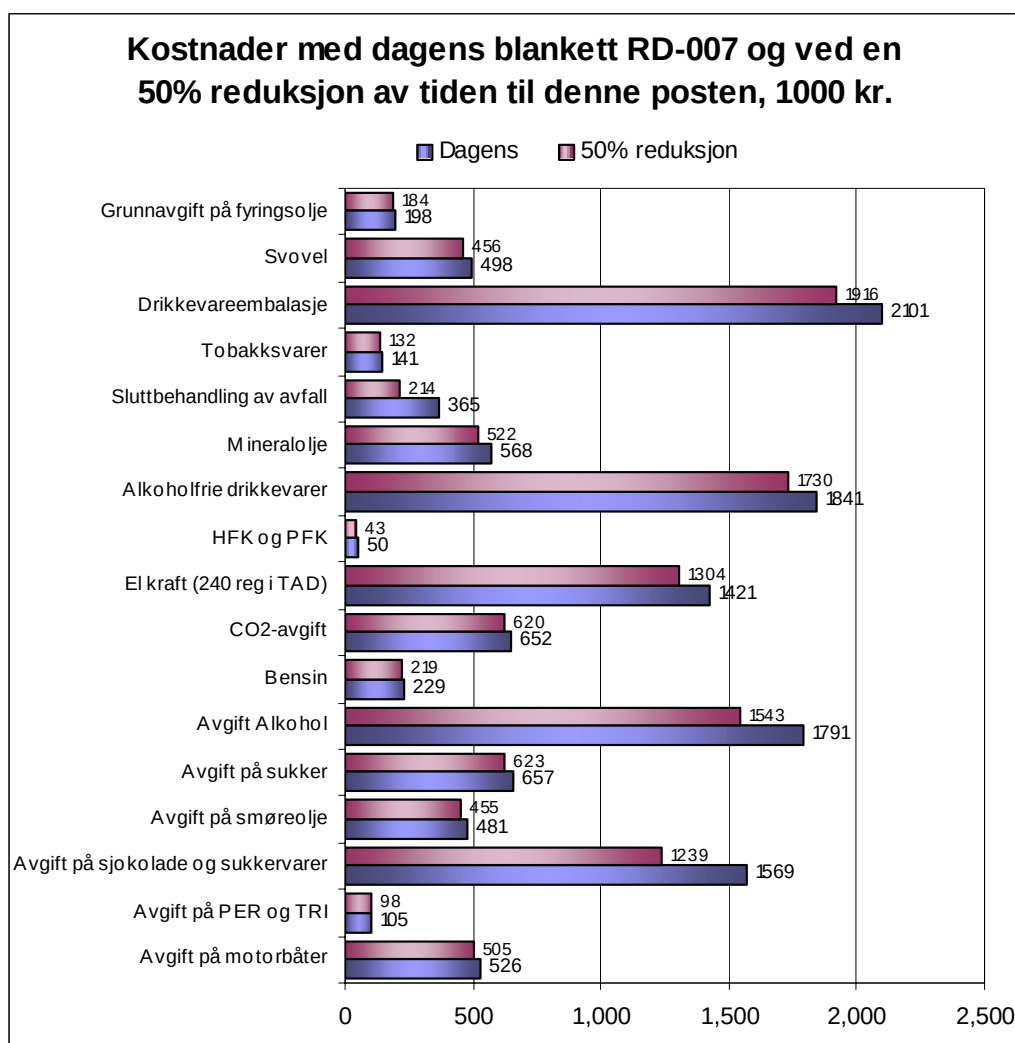
Figur 11: Kostnader med dagen antall terminer og med 6 terminer pr. år, i 1000 kr.

Flere bedrifter har nevnt digitalisering av innrapporteringen til TAD som et mulig forenklingsforslag. Dersom man antar at det er mulig å oppnå hele 50% reduksjon av tiden bedriftene bruker på rapportering via blankett RD-0007, innebærer dette en reduksjon av kostnadene med om lag 10%, fra 13,2 mill. kr. til 11,8 mill. kr. Grunnen til den beskjedne reduksjonen, er at det er en liten del av de totale kostnader som er knyttet til selve innrapporteringen.

Nedenfor er dette illustrert pr. særavgift.

Figur 12: Kostnader med dagens manuelle rapportering og ved en 50% reduksjon av tidskostnadene knyttet til rapportering som følge av digitalisering, i 1000 kr.

7.3. Forslag til regelforenkling og/eller digitalisering

Etter å ha gjennomført ca. 40 bedriftsintervjuer, er Oxford Researchs hovedinntrykk at mange bedrifter har relativt få problemer med å håndtere særavgiftsregelverket, men det er også en god del som har mye arbeid knyttet til dette og irriterer seg sterkt over en del av regelverket. I dette avsnittet gis det innspill vedrørende å utforme et enklere regelverk og tilrettelegge de administrative systemene på en bedre måte, slik at regelverkskostnadene blir mindre for næringslivet. Gjennom intervjuene og ekspertkommentarer, er det identifisert enkelte forslag til regelforenklinger. Det er viktig å presisere at innspillene ikke er utredernes forslag til endringer, men en oppsummering av de innspill vi har fått og som våre egne eksperter har gitt. For å gjøre seg opp sine egne oppfatninger om forenklingsforslag, bør omtalen av hvordan bedriften håndterer hver enkelt avgift leses. Innspillene kan oppsummeres i følgende punkter:

Regelverksjusteringer:

- Jo mer detaljerte reglene er med hensyn til ulike satser avhengig av varenes beskaffenhet etc., jo mer arbeid medfører særavgiften. Enkle og grovmaskede regler gir færre administrative kostnader. To eksempler:
 - Alkohol: I avgiftsoversikten er det satt opp volumprosent klasser, men disse har unntak/avvik så lenge volumprosent er over 4,75. Avgiftsgrunnlaget beregnes da ut fra den enkelte vares alkoholsats i tillegg til mengde. En klar anbefaling fra bedriftene er at det heller bør være klasser. For eksempel når det gjelder vin, bør det spille mindre rolle om det er 12,2 eller 12,6 volumprosent. Vin er et levende produkt, og samme vin tappet på forskjellig tidspunkt vil, på grunn av gjæringsprosessen, kunne ha noe variasjon i alkoholnivå. I Danmark benyttes i større grad klasser. En anbefaling fra næringen er å se til Danmark.
 - Avgift på sjokolade og sukkervarer: Omfanget av avgiftsplikten i § 3-17 kan gjøres enklere for næringsdrivende og for tollvesenet. Klarere definisjoner hadde gjort det enklere og medført mindre rom for feil-deklareringer når det gjelder hva slags sjokolade og sjokoladeholdig kjeks som skal avgiftsbelegges.
- Bedriftene bruker relativt mye tid knyttet til fritak fra avgiftene. Igjen vil et enkelt og grovmasket regelverk være forenklende.
- Bedre definisjoner av fritaksgrunn er ønskelig. F. eks. foreligger det ikke noen definisjon av hva melkeprodukter er. Mange saker der det er rom for tolkninger, blir tolket snevert av tollvesenet, mens bedriftene mener at intensjonen med særavgiften i noen tilfeller ikke var tenkt å være så snever.
- Regionale/kommunale avgiftssatser bør unngås (jfr. høyere bensinavgift i Tromsø)
- Ulike avgifter på samme produkt bør kunne slås sammen. To eksempler:
 - I dag består avgift på mineralolje av en grunnavgift, svovelavgift og CO₂ avgift. Sett fra den avgiftspliktiges side bør dette kunne være en avgift, og så kan eventuelt staten heller fordele inntektene på sin side.
 - Alkoholfrie drikkevarer: Grunnavgift engangsemballasjer kan slås sammen med miljøavgiftene.
- Endringer koster penger. Det bør derfor ikke foretas regelverksendringer uten at dette er påkrevet. Ved endringer og nye avgifter bør det være en bedre kommunikasjon med de berørte partene, og disse bør trekkes inn i implementeringsprosessen. Denne målingen omfatter løpende regelverkskostnader, men vi har gjennom intervjuene klart fått inntrykk av at engangskostnader knyttet til endringer er betydelige.

Administrative systemer:

- De fleste avgiftene innbetales inn via skjemaet RD-0007. Dette er i dag papirbasert. Skjemaet bør gjøres elektronisk, herunder bør avgiftsbeløpet

kunne beregnes automatisk. Det bør vurderes om en slik elektronisk innrapportering kan gjøres via ALTIN.

- Mange bedrifter ønsker seg færre betalingsterminer. I sensitivitetsanalysen er det beregnet hvor mye kostnadene går ned ved å justere fra 12 til 6 terminer pr. år (samme frekvens som merverdiavgift, skattetrekk og arbeidsgiveravgift).
- Mange av bedriftene ønsker seg lengre betalingsfrist og henviser til fristene for momsinnbetaling (40 dager etter terminslutt).
- Det er gunstig dersom informasjonskrav som må møtes i forbindelse med særavgiftene, er informasjon som normaleffektive bedrifter allerede har tilgjengelig som følge av sin normale forretningsførsel. Analysen viser at dette i stor grad er tilfelle, men man må være oppmerksom på dette også i fortsettelsen.
- En del større bedriftene ønsker en "fast/egen" spesialist på sitt område hos tollvesenet. Generelt er inntrykket som formidles at det er for mange generalister i tollvesenet. De har blitt bedre de siste årene, men det er fortsatt et stykke å gå.
- Der det er rom for tolkninger i regelverket, blir reglene ofte tolket forskjellig i de enkelte distriktene. Enkelte tolldistrikter har snevrere tolkninger enn andre. Det bør bli bedre samarbeid mellom tolldistrikter, for bl.a. å sørge for lik behandling uavhengig hvilken region man hører til. En avgjørelse i ett toll-distrikt må meldes de andre tolldistriktene, og dersom det er noe "brukerne" kan dra nytte av, bør det publiseres, for eksempel på en nettside. Dette kan for eksempel gjelde et spesifikt produkt der det er gjort en tolkningsfeil, og der en tollrevisjon har avgjort at varen er avgiftspliktig/-fri. Dette er også viktig for å kunne lære av hverandre.
- Bedriftene etterlyser informasjon fra tollvesenet fra konkrete særavgiftssaker av prinsipiell karakter som TAD her avsagt vedtak i eller er blitt avgjort i dommer. Tollvesenet bør informere om dette fortløpende på sine nettsider eller i form av nettavis som de kunne maile til de registrerte særavgiftspliktige med jevne mellomrom. Informasjonen kunne også oppsummeres og bli lagt ut sammen med informasjon om de enkelte særavgifter på internett. Informasjonen kan også tas inn i Toll- og avgiftsdirektoratets kommentarer for den enkelte særavgift.

Vedlegg:

- 1 Nedbrytning av lovgivningen i informasjonskrav
- 2 Spørreskjemaet som er benyttet ved bedriftsintervju
- 3 Blankett RD-0007